

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.
Levélcím: 1391 Budapest 62., Pf. 211.
KRID: 213396918
Telefon: (06-1) 472-8865
Ügyszám: VJ/43/2016.
Iktatószám: VJ/43-398/2016.

Betekinthető változat

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa a dr. Darázs Lénárd Ügyvédi Iroda és a Wolf Theiss Faludi Erős Ügyvédi Iroda (székhely: 1085 Budapest, Kálvin tér 12-13.) által képviselt **SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft.** (2060 Bicske, SPAR út 0326/1. hrsz.) eljárás alá vont vállalkozás ellen jelentős piaci erővel történő feltételezett visszaélés miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban meghozta az alábbi

határozatot.

- I. Az eljáró versenytanács megállapítja, hogy a SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft. 2014-2015. években a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény 7. § (1) bekezdésébe ütköző jogsértést - jelentős piaci erővel való visszaélést - valósított meg azáltal, hogy a beszállítóival kötött szerződésekben a 7. § (2) bekezdés e) pontjával ellentétesen a progresszív bónuszt beszállítói számára indokolatlanul előírta, továbbá a 7. § (2) bekezdés f) pontjával ellentétesen egyoldalúan felszámította.
- II. Az eljáró versenytanács egyidejűleg kötelezi a SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft.-t az általa vállalt, jelen határozat mellékletében foglalt intézkedések teljesítésére.

A határozat ellen a kézhezvételtől számított 30 napon belül közigazgatási per indítható. A keresetlevelet a Gazdasági Versenyhivatalnál kell benyújtani elektronikusan az erre rendszeresített űrlap^[1] használatával, mely a Gazdasági Versenyhivatal honlapján érhető el. A Gazdasági Versenyhivatal a keresetet az ügy irataival együtt továbbítja a közigazgatási perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszéknek. A törvényszék eljárásában a jogi képviselet kötelező.

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa meghozta továbbá az alábbi

végzést.

Az eljáró versenytanács a SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft. 2016-2017. években tanúsított magatartása (a beszállítói szerződésekben alkalmazott progresszív bónusz) vonatkozásában az eljárást megszünteti.

A végzés ellen a közlésétől számított nyolc napon belül közigazgatási per indítható. A keresetlevelet a Gazdasági Versenyhivatalnál kell benyújtani elektronikusan az erre

^[1] http://www.gvh.hu/data/cms1041089/GVH_gvh_k01_19_01.jar

rendszeresített űrlap használatával, mely a Gazdasági Versenyhivatal honlapján érhető el. A Gazdasági Versenyhivatal a keresetet az ügy irataival együtt továbbítja a közigazgatási perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Fővárosi Törvényszéknek. A törvényszék eljárásában a jogi képviselet kötelező.

Ha a jogorvoslatra jogosult az egybefoglalt határozat és végzés ellen is jogorvoslattal él, a határozat elleni jogorvoslat szabályait kell alkalmazni.

INDOKOLÁS

I.

A vizsgálat indításának körülményei és az eljárás menete

1. A Gazdasági Versenyhivatal 2016. május 23-án indított versenyfelügyeleti eljárást a SPAR Magyarország Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: SPAR, vagy eljárás alá vont) ellen jelentős piaci erővel történő visszaélés tilalmának feltételezett megsértése miatt. A vizsgálatot elrendelő, a versenyfelügyeleti eljárást megindító végzés indokolása szerint a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) észlelte, hogy a SPAR szerződéses gyakorlatában a nem mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek (a továbbiakban: non-food) beszállítói vonatkozásában legalább 2014. január 1-től alkalmazott progresszív bónuszt (a továbbiakban: progresszív bónusz vagy PB) beszállítói számára valószínűsíthetően indokolatlanul írja elő és egyoldalúan számítja fel. Feltételezhető volt, hogy a SPAR a progresszív bónusz mértékét, különösen legalsó sávjának alsó értékét esetenként a beszállító felé egyoldalúan és olyan módon határozza meg, hogy olyan esetekben is indokolatlan jövedelemhez jut, amikor az értékesítési aktivitása nem fokozódott (mely esetben a bónusz alkalmazása nem a forgalmazással összefüggő többletteljesítményt honorálja).
2. A SPAR a progresszív bónusz előírásával és felszámításával a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Kertv.) 7. § (2) bekezdés e) és f) pontjában foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértette a Kertv. 7. § (1) bekezdésében előírt tilalmat.
3. A versenyfelügyeleti eljárás megindítását követően a GVH észlelte, hogy a vizsgált időszakban a METSPA Beszerzési és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: METSPA) a SPAR jelentős számú beszállítója esetében közreműködött a szerződéses feltételekkel (kondíciókkal) - köztük a progresszív bónuszra vonatkozó kikötéssel - kapcsolatos tárgyalásokban, illetve szerződéskötésben. Ennél fogva az eljárásban vizsgált magatartásnak valószínűsíthetően a METSPA is részese volt, ezért a vizsgálatba bevonásra került.¹
4. A vizsgálok 2018. július 19-én a Versenytanács elé terjesztették a vizsgálati jelentést², ezzel az eljárás a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 47. §-ának (2) bekezdése alapján versenytanácsi szakaszba került.
5. Az eljáró versenytanács 2018. július 26-án megküldte az eljárás alá vont vállalkozások részére a versenyfelügyeleti eljárásban készült vizsgálati jelentést észrevételezés céljából, a Tptv. 73. §-ának (3) bekezdése alapján. A jelentésre a METSPA tett észrevételt, a SPAR kérte az észrevételezésre biztosított határidő meghosszabbítását, de észrevételt nem tett az előzetes álláspont közléséig.

¹ VJ/43-145/2016. sz. végzés.

² VJ/43-179/2016. sz. irat.

6. Az eljáró versenytanács 2019. október 9-én közölte az eljárás alá vontakkal az előzetes álláspontját,³ illetve az ügyben 2019. november 13-án tárgyalásra is sor került.
7. A METSPA-val szemben az eljáró versenytanács (egyezően az első előzetes álláspontjával) az eljárást megszüntette.⁴
8. Az eljáró versenytanács a SPAR-ral 2020. május 7-én közölte az új előzetes álláspontját.⁵ Az új előzetes állásponttal egyidejűleg kiküldött tárgyalási értesítőre a SPAR úgy nyilatkozott, hogy nem kéri újabb tárgyalás tartását, de az új előzetes álláspontra vonatkozó észrevételeit kifejtette.⁶ A SPAR 2020 novemberében együttműködési intézkedésekre vonatkozó vállalat nyújtott be.⁷

II.

Az eljárás alá vont vállalkozás

9. A SPAR egyszemélyes (100%) társasági tagja a svájci székhelyű Aspiag Finance & Services AG. Az Aspiag Finance & Services AG közvetett irányítója az ausztriai székhelyű SPAR Holding AG.
10. A SPAR 1991-ben alakult, központja Bicskén található. Üzlethálózata országos, 2016-ban 377 saját üzemeltetésű üzlete volt, ebből 32 hiper, 345 szupermarket, a SPAR-logós üzletek összes száma pedig 493 volt.
11. A SPAR éves nettó árbevételének alakulása a vizsgált időszakban⁸ (millió Ft):

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Éves nettó árbevétel	400 730	413 941	437 594	477 626	523 400	575 589
Kereskedelmi tevékenységből származó nettó árbevétel	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	n.a.	n.a.

12. A SPAR-ral szemben a GVH már folytatott jelen eljáráshoz hasonló tárgyú versenyfelügyeleti eljárást, VJ/47/2010. számon, amelyben 2012. június 19-én hozott határozatában megállapította, hogy a SPAR 2009. január 1. és 2011. december 31. között a Kertv. 7. § (1) bekezdésébe ütköző jelentős piaci erővel való visszaélést valósított meg azáltal, hogy a 7. § (2) bekezdés e) pontjával ellentétesen a teljesítmény arányos bónuszt, illetve annak stabil és dinamikus részét beszállítói számára indokolatlanul előírta, továbbá a 7. § (2) bekezdése f) pontjával ellentétesen egyoldalúan felszámította. Az eljáró versenytanács a fenti magatartás miatt az eljárás alá vont vállalkozással szemben 50.000.000.- (ötven-millió) Ft bírságot szabott ki. Az eljáró versenytanács kötelezte a SPAR-t, hogy szüntesse meg a teljesítmény-arányos bónusz stabil része egészének, valamint a teljesítmény-arányos bónusz dinamikus részének a célforgalom el nemérése esetére történő alkalmazását a határozat végrehajthatóságának tárgyévét követő naptári év első napjától kezdődően, vagy ha a határozat végrehajthatóvá válása és a következő naptári év kezdete között kevesebb mint 90 nap van hátra, akkor a határozat végrehajthatóvá válásának tárgyévét követő naptári év április 1-jétől.

³ VJ/43-327/2016. sz. irat.

⁴ VJ/43-376/2016. sz. végzés.

⁵ VJ/43-377/2016. sz. irat.

⁶ VJ/43-382/2016. sz. irat.

⁷ VJ/43-395/2016., sz. irat.

⁸ VJ/43-4/2016., VJ/43-118/2016., VJ/43-165/2016. sz. iratok valamint a nyilvánosan elérhető éves beszámolók.

13. Fenti határozatot a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság elsőfokon, a Fővárosi Törvényszék másodfokon helybenhagyta, ezt követően az eljárás alá vont felülvizsgálati kérelmét a Kúria Kfv.III.37.392/2015/5. számú döntésében jogerősen elutasította, érdemben fenntartva a Versenytanács határozatát.
14. A VJ/47/2010. sz. versenyfelügyeleti eljárásban hozott határozatban elrendelt kötelezettségek teljesülésének ellenőrzése céljából a GVH VJ/14/2014. számon 2014. február 6-án utóvizsgálatot rendelt el. Az eljáró versenytanács VJ/14-145/2014. számú 2016. február 10-én kelt végzésében megállapította, hogy a SPAR által bevezetett új progresszív bónuszt a GVH-nak új versenyfelügyeleti eljárásban kell értékelnie, mert annak vizsgálata meghaladja az utóvizsgálat kereteit arra tekintettel, hogy ezen új progresszív bónuszrendszer Kertv. alapján való vizsgálata és erre vonatkozóan a tényállás feltárása és a jogi értékelés túlmutatna az utóvizsgálat törvényi rendeltetésén és funkcióján.

III.

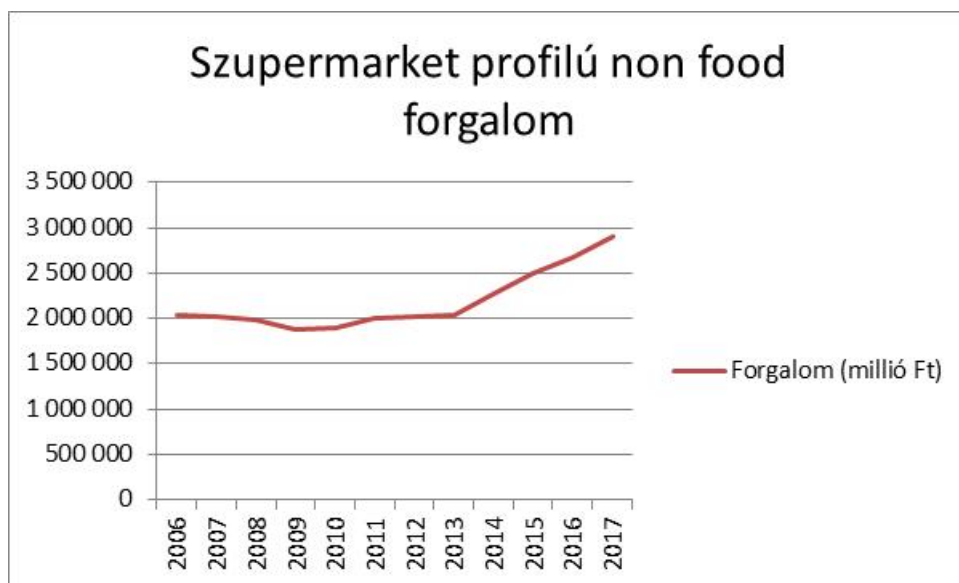
Az érintett piac

III.1. Non-food termékek piaca

15. A SPAR tevékenysége főként a napi fogyasztási cikkek kiskereskedelme. Ezen felül a SPAR hálózatába tartozó kereskedelmi egységekben a fogyasztók számára elérhetőek különböző háztartási eszközök, elektronikai cikkek, könyvek, ruhák, kerti eszközök stb. is. Ezek jellemzően olyan nem élelmiszer jellegű (non-food) termékek, amelyek általában a versenytárs kereskedelmi láncok szupermarket és hipermarket hálózatában ugyancsak elérhetőek, emellett szakboltokban is megvásárolhatóak.
16. A napi fogyasztási cikkek kiskereskedelmi piaca az egyik oldalon a beszállítókkal (gyártók, forgalmazók), a másik oldalon pedig a fogyasztókkal (vásárlókkal) jellemzett ún. kétoldalú piac platformjaként is leírható, a beszállítóknak annál értékesebb egy kiskereskedő, minél nagyobb számú fogyasztót ér el, a fogyasztók pedig a minél szélesebb termékkínálatot preferálják. A fogyasztókat és a beszállítókat összekapcsoló platform interakciót biztosít a két különböző oldal között. Az ilyen kétoldalú piacok esetében a platform szereplőnek megvan az a képessége, hogy az ár struktúrájának meghatározásán keresztül befolyásolja a két oldal közötti allokációt. Másként, a platform szereplője képes a két oldal között diszkriminálni, főleg, ha az egyik oldal nem versenyző. A napi fogyasztási cikkek kis- és nagykereskedelmi (beszerzési) piaca tekintetében pedig éppen ez a helyzet. A kiskereskedelmi szegmens erősen versenyző. Ezzel szemben a platform kínálati oldalán elhelyezkedő beszállítók (nagykereskedelmi oldal eladói) a vevőik, azaz a jelentősebb platform szereplők (tipikusan kiskereskedelmi láncok) irányában erősen kiszolgáltatottak. Ez az aszimmetrikus helyzet vezethet oda, hogy a kiskereskedő az erőteljes keresleti versenynyomás hatására a beszállító kiszolgáltatott helyzetére figyelemmel a platform két oldala közötti allokációt a beszállító hátrányára módosítja annak érdekében, hogy az így elért többletjövödelmet a kiskereskedelmi versenypozíciójának a javítására fordíthassa. Bár ez rövidtávon kedvező lehet a fogyasztóknak (ha az így nyert többlet továbbadásra kerül), hosszú távon a beszállítók korlátok nélküli diszkriminációja előbb-utóbb egyes beszállítók ellehetetlenüléséhez vezet, áttételesen a fogyasztók felé továbbítható jövedelmeket is csökkenti. A kiskereskedelmi platformok fentiek szerint leírt aszimmetrikus helyzetéből fakadó esetleges diszkriminatív allokációs stratégiáinak törvényi korlátait képezik a Kertv. rendelkezései.⁹

⁹ VJ/47-274/2010 sz. határozat, 33. pont.

17. A kiskereskedelmi piacra jellemző, hogy a kereskedelmi láncok folyamatosan bővítik hálózataikat, illetve a más-más vásárlói igényeket kielégítő szegmensekben is terjeszkednek (pl. a hipermarketek mellett a kisebb szupermarket kategóriában is terjeszkednek, vagy a dominánsan kisboltos hálózatok nagyobb alapterületű egységeket is létesítenek). A kétezres években lezajlott felvásárlások mellett új piacralépőként a Lidl, majd az Aldi áruházai jelentek meg a magyar piacon, ezek a cégek az ún. hard diszkont kategóriában üzemelnek, erős árversenyre készítetik a versenytársaikat.
18. A „non-food” termékek piacán a kiskereskedelmi láncok versenytársainak köre számos piaci szereplőt ölel fel, ide tartoznak többek között a nagy barkácsáruházak (pl. Praktiker, Obi), elektronikai áruházak (pl.: Media Markt, Euronics, Best Byte), drogériák és parfümériák (pl. Drogerie Markt, Rossmann, Douglas), de akár a plázákban található ruházati boltok többsége, illetve az országos benzinkút hálózatok is. A non-food piacon a beszállítói oldal a piaci erő szempontjából igen heterogén, megtalálhatóak a nagy tőkeerős nemzetközi vállalkozások hazai leányvállalatai, valamint kisméretű hazai beszállítók is.
19. A GVH csak a „non-food” területen vizsgálhatja a jelentős piaci erővel való visszaélést a Kertv. 7. § (6) bekezdése értelmében. Jelen eljárás tehát a non-food termékek kiskereskedelmének piacára terjed ki.
20. Az eljáró versenytanács elfogadta a vizsgálat azon megközelítését, hogy a non-food termékek piacának meghatározásához a teljes kiskereskedelmi piac értékesítési adataiból kiindulva azokból levonásra kerültek az élelmiszer-, ital- és dohány eladások, valamint azon árukörök, amelyeket az érintett piaci szereplők nem árusítanak. Ezek a cikkek a KSH által számon tartott 30 non-food árukategória közül 11: Egyéb iparcikk; Építőanyag; Használcikk; Óra, ékszer; Padlóburkoló; Szaniteráru; Tapéta; Tüzelőanyag; Üzemanyag; Vasáru; Gyógyszer, gyógyászati cikk.
21. Az alábbi ábra a szupermarket profilú országos szintű non-food áruforgalom éves alakulását mutatja be a KSH adatai alapján:

III.2. Az érintett földrajzi piac

22. A földrajzi vonatkozások tekintetében a fent bemutatott kétoldalú piac eltérő tulajdonságokat mutat. A földrajzi piac a kiskereskedelmi piac vonatkozásában ugyanis szűkebb lehet Magyarország területénél, az egyes települések és azok vonzáskörzeteinek piaca azzal, hogy a nagyobb városokban (illetve nagyobb kiterjedésű városokban is) ennél is szűkebb lehet. A

nagykereskedelmi (beszerzési) szegmens a GVH gyakorlata¹⁰ alapján tágabb, valószínűsíthetően országos.

III.3. A SPAR szerepe a piacon

23. A vizsgálat számításai szerint a Spar 2015-2016 években a magyar kiskereskedelmi piac 3-4. legnagyobb szereplője volt, 13-14% körüli részesedéssel.

	Árbevétel 2015 ¹¹ (milliárd Ft)	Árbevétel 2016 ¹² (milliárd Ft)	Élelmiszer és vegyes jellegű kiskereskedelmi láncok piaci részesedése 2015	Élelmiszer és vegyes jellegű kiskereskedelmi láncok piaci részesedése 2016
Tesco	614	788	17%	20%
Coop	570	582	16%	15%
CBA	509	503	14%	13%
Spar	491	517	14%	13%
Reál	388	390	11%	10%
Lidl	359	384	10%	10%
Auchan	337	350	9%	9%
Penny Market	220	233	6%	6%
Aldi	135	168	4%	4%
Összesen	3 625	3 915	100%	100%

24. A SPAR árbevételének döntő hányada az élelmiszeripari termékek értékesítéséből származik, a „non-food” termékek értékesítéséből realizált árbevétele mindösszesen a teljes árbevételének körülbelül 10-15%-a (a vizsgálattal érintett években ez az összeg 50 milliárd forint körül alakult).

25. A vizsgálat által elvégzett számítás szerint a SPAR piaci részesedése a KSH adatok¹³ alapján becsült méretű non-food piacon 2% körüli.

IV.

A vizsgált magatartással kapcsolatos tényállás

IV.1. A SPAR szerződési gyakorlata

26. A SPAR a hazai kiskereskedelmi piac jelentős szereplőjeként széles termékkört felölelő választékot kínál áruházaiában, ennek megfelelően kiterjedt beszállítói kapcsolatokkal rendelkezik. A SPAR és a beszállítók közötti szerződéses kapcsolat az alábbiak szerint írható le.

27. A SPAR, ha megállapodik egy beszállítóval, akkor keretszerződést köt, amely több évre is szólhat. A SPAR és a „non food” beszállítói között a „Szállítási és Vételi keretszerződés – Non Food” elnevezésű szerződés¹⁴ kerül megkötésre, amely a felek közötti viszonyt átfogóan

¹⁰ Napi fogyasztási cikkek piacát érintő ügyek: VJ/41/2009/6., VJ/053-69/2012.

¹¹ VJ/43-160/2016: Trade Magazin Kereskedelmi Toplista kiadványa alapján (http://trademagazin.hu/wp-content/uploads/2016/12/Toplista-2016-poszter_HU.pdf).

¹² VJ/43-160/2016: Trade Magazin Kereskedelmi Toplista kiadványa alapján (http://trademagazin.hu/wp-content/uploads/2016/12/Toplista-2016-poszter_HU.pdf).

¹³ VJ/43-160/2016. sz. irat, forrás: https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/xls/4_4_12i.xls

¹⁴ Pl. VJ/43-80/2016. sz. irat. melléklete.

szabályozza, és melynek 11.4. pontja rendelkezik a vételár és egyéb jogcímű fizetések elszámolását illetően, amely a következő elemeket tartalmazza: számlában adott engedmény; utólagos, nem számlázott engedmény (bónusz); skontó; szolgáltatási díjak és kötbér.

28. Az utólagos, nem számlázott engedmény (bónusz) alatt a szerződés szerint a következőt értik: [Üzleti titok].¹⁵
29. A felek közötti szerződés részét képezik a másodlagos kereskedelmi feltételek, az úgynevezett kondíciók. A kondíciókkal kapcsolatos szerződéses tárgyalások előre egyeztetett időpontban, szóban zajlanak a felek között.¹⁶ A szóbeli kondíciós tárgyalásokat, valamint azt, hogy a tárgyalások hogyan zajlanak, a SPAR részletesen nem dokumentálta. A SPAR kizárólag a tárgyalások eredményét dokumentálta az úgynevezett tárgyalási jegyzőkönyvben. A tárgyalási jegyzőkönyv egy olyan formanyomtatvány, amelyben az egyes kondíciók mértéke kerül kitöltésre, amit mindkét fél aláír.
30. A SPAR a beszállítókkal a tárgyévre vonatkozó kondícióiról a „Kondíciós Megállapodás Non-Food” sablonszerződés kitöltése után annak aláírásával állapodik meg. A kondíciós megállapodás az alábbi fő pontokat tartalmazza: a szállításra vonatkozó megállapodások, megállapodott kondíciók (fizetési feltételek, számlából adott engedmények, utólagos nem számlázott engedmény (bónusz), szolgáltatások (marketing szolgáltatások, kihelyezési szolgáltatások, logisztikai szolgáltatás, promóció, stb.), egyéb megállapodások (jótállás, sérült, hibás termék csere).
31. A SPAR – jellemzően évente – a kondíciós feltételeket újratárgyalja a beszállítókkal. A keretszerződés ebben az esetben nem módosul, a kondíciók mértéke változhat.
32. A keretszerződés bónusszal kapcsolatos részei 2014. és 2015. években nem változtak.
33. A vizsgált időszakban a SPAR keretszerződés vegyes és záró rendelkezései (16. pont) között és a Kondíciós megállapodásokban is szerepel arra való utalás, hogy a felek szerint megállapodásuk nem ütközik a Kertv. rendelkezéseibe: [Üzleti titok]
34. Emellett a keretszerződés 16.3. pontja szerint a [Üzleti titok].

A Progresszív Bónusz szabályozása a kondíciós megállapodásokban

35. A „Kondíciós megállapodás” II/3. pontjában „Utólagos, nem számlázott engedmény (bónusz)” címszó alatt található, és szövege a következő:
[Üzleti titok]¹⁷
36. A 2014., 2015. (és még jellemzően a 2016.) évi kondíciós megállapodásokban a fenti szöveg szerepel a progresszív bónusz kapcsán.
37. A SPAR nyilatkozata szerint 2016. évtől kezdődően a SPAR azokkal a beszállítókkal, akikkel a progresszív bónusz alkalmazásában is megállapodik, a kondíciós megállapodással egyidejűleg egy ún. Kiegészítő megállapodás a 2016. évi kondíciós megállapodáshoz című szerződést javasol¹⁸, ezt azonban a GVH által megkeresett beszállítók kisebb része csatolta a GVH által kért dokumentációkkal együtt. Ennek tartalma az alábbi volt:

¹⁵ Pl. VJ/43-52,53,65,69,72,79,80,93,94,96,97,98,258,272, 273 /2016. sz. adatszolgáltatások részeként megküldött szerződésekből.

¹⁶ VJ/43-8/2016. sz. irat. 1. a) pont.

¹⁷ VJ/43-8/2016, illetve beszállítók által csatolt dokumentumok, pl.: VJ/43-52, 53, 65, 72, 79, 80, 94, 95, 97, 258, 268, 273/ 2016. sz. iratok.

¹⁸ 2016. szeptemberi nyilatkozata (VJ/43-10/2016. sz. irat.) szerint a Kiegészítő megállapodás a 2016. évi kondíciós megállapodáshoz című dokumentumot már teljes mértékben bevezette szerződéses gyakorlatában, így azokkal a beszállítókkal, akik a 2016. évre vonatkozó megállapodásban progresszív bónuszban kívánnak megállapodni,

[Üzleti titok]

38. Ezen Kiegészítő megállapodásra vonatkozó legkorábbi irati bizonyítékok 2016. júniusiak.¹⁹ Az egyik beszállító²⁰ által csatolt, mindkét fél által aláírt kiegészítő megállapodás 2016. június 21-én kelt és az szövege szerint nem 2016, hanem 2015. január 1-től hatályos. Ebben a szerződésmintában lévő tartalommal megegyezően szerepelnek azok a szempontok, amelyek indokol(hat)ják a 100%-tól való negatív eltérést. A konkrét szerződésben a táblázat egyes soraiba rögzítésre kerültek százalékos értékek, azonban semmilyen további magyarázat nem szolgál arra nézve, hogy mi a beírt szám adatok indoklottsága. Egy 2016. június 24-i e-mailben²¹ a SPAR [Üzleti titok]. Emellett a megkeresett beszállítók közül van aki utalt²² arra, hogy 2016-tól a részletes feltételek egy külön kiegészítő megállapodásban kerültek rögzítésre, illetve egy másik beszállító²³ csatolta ezt 2016. novemberi keltezéssel, de 2016. január 1-i hatállyal. A konkrét szerződésben a táblázat két sorába rögzítésre kerültek százalékos értékek, azonban semmilyen további magyarázat nem szolgál arra nézve, hogy mi a beírt szám adatok indoklottsága.
39. A SPAR 2016. szeptemberi nyilatkozata²⁴ szerint a *Kiegészítő megállapodás a 2016. évi kondíciós megállapodáshoz* című dokumentumot már teljes mértékben bevezette szerződéses gyakorlatában, így azokkal a beszállítókkal, akik a 2016. évre vonatkozó megállapodásban progresszív bónuszban kívánnak megállapodni, megkötésre kerül a nevezett dokumentum is, amelyben a felek dokumentálják a bónusz megállapodás részletkérdéseit és szempontjait. A Kiegészítő megállapodásban foglalt szempontok később megjelentek a tárgyalási jegyzőkönyvekben, illetve a kondíciós megállapodások feltételei között is²⁵, a következő formában:
- [Üzleti titok]
40. A fenti, részletesebb indokolású progresszív bónusz rész jellemzően csak a 2017. évi kondíciós megállapodásokban, illetve tárgyalási jegyzőkönyvekben szerepel²⁶, vannak olyan beszállítók, akik még 2016. novemberében, decemeberben²⁷, sőt még 2017-ben is²⁸ a korábbi, kevésbé részletes szöveget tartalmazó megállapodást írták alá.
41. A rendelkezésre álló adatok szerint a SPAR a non-food keretszerződés és kondíciós megállapodás mellett egyes beszállítókkal egyedi megállapodásokat²⁹ is köt utólagos engedménnyről, amely tárgya a felek által kölcsönösen elfogadott, a köztük fennálló szállítási jogviszonyban alkalmazandó, a Kondíciós megállapodásban nem rögzített utólagos

megkötésre kerül a nevezett dokumentum is, amelyben a felek dokumentálják a bónusz megállapodás részletkérdéseit és szempontjait.

¹⁹ A 2016. évből (május, november, december hónapokra is) rendelkezésre áll olyan kondíciós megállapodás, amelyben még a korábban alkalmazott progresszív bónusz rész szerepel, és nem a Kiegészítő megállapodás szerinti bővebb (VJ/43-53,65,72/2016. sz. iratok), és ezen beszállítók nem is csatolták a Kiegészítő megállapodást.

²⁰ VJ/43-82/2016. sz. irat 4. melléklete.

²¹ VJ/43-167/2016. sz. irat 8. és 10. melléklete.

²² VJ/43-72/2016. sz. irat.

²³ VJ/43-295/2016. sz. irat, 5. melléklet.

²⁴ VJ/43-10/2016. sz. irat.

²⁵ Pl. VJ/43-260/2016., VJ/43-262/2016., VJ/43-272/2016., VJ/43-273/2016., VJ/43-278/2016., VJ/43-282/2016., VJ/43-283/2016., VJ/43-293/2016., VJ/43-300/2016., VJ/43-301/2016., VJ/43-304/2016. sz. iratok. Emellett a SPAR munkavállalója és az egyik beszállító közötti közötti e-mail üzenet arról tanúskodik, hogy a SPAR a 2017-re vonatkozó tárgyalások alkalmával a 2016. évi Kiegészítő megállapodásban foglalt szempontrendszer már nem külön nyilatkozaton, hanem a tárgyalási jegyzőkönyvbe illesztve alkalmazta. Lásd VJ/43-167/2016. sz. bizonyíték-összefoglaló.

²⁶ VJ/43-260/2016., VJ/43-262/2016., VJ/43-272/2016., VJ/43-273/2016., VJ/43-278/2016., VJ/43-282/2016., VJ/43-283/2016., VJ/43-293/2016., VJ/43-300/2016., VJ/43-301/2016., VJ/43-304/2016. sz. iratok.

²⁷ VJ/43-65, 72/2016. sz. iratok.

²⁸ VJ/43-261/2016., VJ/43-287/2016. sz. iratok.

²⁹ VJ/43-272/2016., VJ/43-287/2016. sz. iratok.

engedmény feltételeinek meghatározása. A dokumentum adott termékhez rögzíti az utólagos engedmény érvényesítésének dátumát és konkrét összegét (mint nem számlában adott engedmény, mely közvetetten kapcsolódik a Szállító Megrendelével bonyolított árbevételehez), de semmilyen célt, vagy figyelembe vett szempontot, körülményt nem tartalmaz, azonban ebben is szerepel a 34. pontban említett bekezdés, arról, hogy a felek szerint megállapodásuk nem ütközik a Kertv. rendelkezéseibe.

IV.2. A SPAR METSPA közreműködésével megvalósított szerződési gyakorlata

42. A METSPA jellemzően csak abban az esetben lép be a szerződéskötési folyamatba, ha a szállító több tagvállalat (tehát nem csak egy vállalat) számára szállít, és a szállító szeretné is azt, hogy a METSPA-n keresztül történjen a szerződéskötés.³⁰ A METSPA a szállítókkal kötött szerződéseknek a SPAR-ra vonatkozó részét a SPAR nevében és képviselőjében köti meg. Így magatartására a megbízási szerződés és a képviselő szabályai irányadóak. A METSPA tagvállalatok közösen, konszenzus alapján alakítják ki azt a feltételrendszert, amelyet a METSPA a tagvállalatok képviselőjében ajánl a szállítók számára elfogadásra, illetve amelyről folynak az egyeztetések. Ennek a javasolt feltételrendszernek a kialakításában a SPAR-t utasítási jog nem illeti meg. A konkrét szállítókkal a METSPA ügyvezetője vagy a METSPA képviselőjében eljáró személy tárgyal a képviselő általános szabályai szerint, amelynek során érvényesíti az egyes tagvállalatok érdekeit is a konkrét szerződési feltételek kialakítása során.³¹
43. A METSPA tárgyalási hatáskörébe tartozó szerződéses feltételeket a „kondíciós megállapodás” tartalmazza, amelynek része a progresszív bónusz is, így a METSPA az abban megfogalmazott témakörökben tárgyal. A METSPA a tagvállalat (a vizsgálat szempontjából a SPAR) nevében köti meg a szerződést a szállítóval. A konkrét megrendeléseket a SPAR bonyolítja le, és a SPAR külön állapodik meg a szállítóval az áru áráról és a szállítási mennyiségről abban az esetben is, ha a kondíciós tárgyalásokat a METSPA bonyolítja le,³² tehát [Üzleti titok].³³
44. A METSPA a SPAR non-food termék forgalmának mintegy [Üzleti titok]% -át érintően közreműködött a szállítói tárgyalások során.³⁴
45. A METSPA által kötött kondíciós megállapodások³⁵ progresszív bónusszal kapcsolatos tartalma a SPAR fenti gyakorlatával lényegében egyezően alakult, vagyis a 2014-2015. évi dokumentumok progresszív bónusszal foglalkozó része lényegében nem tartalmaz semmilyen szempontokat (csak a sávokat és a bónusz %-kat tartalmazó táblázatot, a számviteli törvényi hivatkozást és az elszámolás rendjéről szóló részt, és szemben a SPAR 2014-2015 évi szerződésekkel még a forgalom növekedésre való hivatkozás is hiányzik), a fenti (lásd 37-40. pont) kiegészítő megállapodással lényegében egyező tartalmú részletes indoklás csak a 2017. évi dokumentumokban jelenik meg, a 2016. évi dokumentumokban pedig a következő kifejtés olvasható:
- [Üzleti titok]
46. A METSPA és az egyik szállítója között 2015. január 1-jei hatállyal, de 2017. márciusi keltezéssel (azaz több mint két évvel a szöveg szerinti hatályosulás kezdete után) jött létre kiegészítő megállapodás³⁶, a 38. pont szerinti kiegészítő megállapodáshoz jelentős

³⁰ VJ/43-152/2016. sz. irat 11. kérdésre adott válasz.

³¹ VJ/43-152/2016. sz. irat 10. kérdésre adott válasz.

³² VJ/43-129/2016. sz. irat.

³³ VJ/43-152/2016. sz. irat.

³⁴ VJ/43-139/2016. sz. irat 3. melléklet.

³⁵ Pl. VJ/43-283/2016., VJ/43-253/2016. sz. iratok.

³⁶ VJ/43-289/2016. sz. irat.

mértékben hasonló tartalommal, azzal a különbséggel, hogy ebben szerepel a következő bekezdés is: [Üzleti titok]

47. A METSPA kondíciós megállapodásaiban is szerepel egy bekezdés (lásd 33. pont) arról, hogy a felek szerint megállapodásuk nem ütközik a Kertv. rendelkezéseibe.
48. A METSPA kondíciós megállapodásaiban ³⁷ 2014-2015 években szerepel az ún. METSPA-bónusz is (2015-től a progresszív bónusszal párhuzamosan), amely egy adott célforgalom értékéhez rendelt utólagos engedmény: [Üzleti titok], amely 2016-tól Piacszervezési díj (Metspa) címen szerepel.
49. Megállapítható az is, hogy a beszállítók jelentős része³⁸ a SPAR-ral és a METSPA-val egyaránt rendelkező szerződéssel a vizsgált időszakban, illetve a szerződések gyakran egymásra hivatkoznak (pl. SPAR szerződésben akként, hogy a bónusz a METSPA szerződés szerint).
50. A METSPA tárgyalási jegyzőkönyveivel egyidejűleg létrejött Megállapodásokban³⁹ szerepel, hogy a [Üzleti titok]

IV.3. A progresszív bónusz mértékére és használatára vonatkozó adatok

51. A progresszív bónusz %-os mértéke forgalmi sávokhoz rendeltlen kerül meghatározásra, beszállítónként eltérő érték, amely legkisebb értéke [Üzleti titok]% alatti, legnagyobb értéke pedig [Üzleti titok]%, egy-egy beszállítónál az alsó forgalmi sávhoz meghatározott legalacsonyabb bónusz % és a következő forgalmi sávhoz tartozó bónusz % közötti különbség jellemzően nagyon alacsony, [Üzleti titok]% pont alatti (esetenként csak [Üzleti titok]) mértékű.
52. Az alábbi táblázat bemutatja, hogy mekkora volt a SPAR forgalma a non-food termékkörben, és mekkora forgalmat értek el a progresszív bónusz megállapodással rendelkező beszállítók termékei révén. A táblázat tartalmazza továbbá a progresszív bónusz megállapodással rendelkező non-food beszállítók forgalmának arányát a teljes non-food forgalomhoz, valamint a realizált progresszív bónusz bevételi összegeket. Az adatok a METSPA közreműködésével kötött szerződéseket is tartalmazzák:⁴⁰

SPAR és METSPA által együttesen realizált non-food forgalom és progresszív bónusz				
	2014	2015	2016	2017
Tárgyévben realizált non-food forgalom (Ft)	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Tárgyévben realizált non-food forgalom a progresszív bónusz megállapodással rendelkező beszállítók esetében (Ft)	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Progresszív bónusz megállapodással rendelkező non-food beszállítók forgalmának aránya a teljes non-food forgalomhoz	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Tárgyévben SPAR beszállítók által fizetett progresszív bónusz teljes összege (SPAR és	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]

³⁷ Pl. VJ/43-265/2016. sz. irat.

³⁸ A második adatszolgáltatási körben választ adók kb. 25%-a.

³⁹ VJ/43-283/2016., VJ/43-281/2016. sz. iratok.

⁴⁰ A VJ/43-165/2016. sz. adatszolgáltatás alapján.

METSPA szerződésel rendelkezők együttesen, Ft)				
Azon beszállítók által fizetett progresszív bónusz akiknél az alsó sáv az előző évi forgalom 50%-nál alacsonyabb volt (Ft)	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
50% alatti alsó sávval rendelkező beszállítók által fizetett összeg aránya a teljes progresszív bónusz összeghez képest	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Azon beszállítók által fizetett progresszív bónusz akiknél az alsó sáv az előző évi forgalom 30%-nál alacsonyabb volt (Ft) ⁴¹	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
30% alatti alsó sávval rendelkező beszállítók által fizetett összeg aránya a teljes progresszív bónusz összeghez képest	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]

53. A SPAR könyvvizsgálóval hitelesített beszerzési költsége azon PB megállapodással rendelkező non-food beszállítók termékeihez kapcsolódóan, amelyeknél az alsó forgalmi sáv nem érte el az előző évi forgalom 90%-át a 2014-2015 években [Üzleti titok]-Ft, illetve [Üzleti titok]-Ft, azaz együttesen [Üzleti titok]-Ft volt.⁴²

54. A SPAR benyújtotta az általa kapott PB bevételek könyvvizsgálóval hitelesített összegeit is kétféle módszertannal előállítva, azon PB megállapodással rendelkező non-food beszállítók termékeihez kapcsolódóan, amelyeknél az alsó forgalmi sáv nem érte el az előző évi forgalom 90%-át a 2014-2015 években.⁴³

		2014.	2015	Összesen
A SPAR által kapott teljes PB bevétel, amelyet azoktól a beszállítóktól kapott, amelyek esetében a PB alsó forgalmi sávja az előző évi forgalom 90%-ánál alacsonyabb volt (Ft)		[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
A SPAR által kapott az előző évi forgalom 90%-át el nem érő forgalom utáni PB bevétel, amelyet azoktól a beszállítóktól kapott, amelyek esetében a PB alsó forgalmi sávja az előző évi forgalom 90%-ánál alacsonyabb volt. (Ft)	Verzió 1.	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
	Verzió 2.	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]

⁴¹ A 2014. és 2015. évi adat a VJ/43-352/2016. és VJ/43-367/2016. sz. iratokban korrigált összeg.

⁴² VJ/43-388/2016. sz. irat.

⁴³ A kétféle módszertan magyarázatát a VJ/43-384/2016. sz. irat tartalmazza.

55. Azon beszállítók esetében, amelyek a vizsgált időszak vonatkozásában rendelkeztek progresszív bónusz megállapodással, elemzésre került a vizsgálat során, hogy a progresszív bónusz alsó határa hogyan viszonyul az előző évi árbevételhez.⁴⁴

Progresszív bónusz megállapodással rendelkező non-food beszállítókkal kapcsolatos főbb mutatók (SPAR és METSPA)				
Vizsgált évek	2014	2015	2016	2017
Tárgyévben forgalmat bonyolító beszállítók száma (db)	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Tárgyévre progresszív bónusz megállapodással rendelkező beszállítók száma (db)	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Progresszív bónusz megállapodással rendelkező beszállítók aránya a tárgyévben forgalmat bonyolító beszállítókhoz képest	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Progresszív bónuszsávok alsó határa meghaladja az előző évi forgalmat (db beszállító esetében)	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Progresszív bónuszsávok alsó határa nem éri el az előző évi forgalmat (db beszállító esetében)	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
aránya	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Progresszív bónuszsávok alsó határa nem éri el az előző évi forgalom 90 %-át (db beszállító esetében)	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
aránya	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Progresszív bónuszsávok alsó határa nem éri el az előző évi forgalom 50 %-át sem (db beszállító esetében)	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
aránya	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Progresszív bónuszsávok alsó határa nem éri el az előző évi forgalom 30 %-át sem (db beszállító esetében)	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
aránya	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]	[Üzleti titok]

56. A táblázatból megállapítható, hogy 2014-15-ben a beszállítók többsége rendelkezett progresszív bónusz megállapodással, 2016-ban és 2017-ben a beszállítók többségénél nem került alkalmazásra a progresszív bónusz.

57. A progresszív bónusz alkalmazása 2016. évtől érdemben csökkent. Az adatokból megállapítható, hogy az előző évek gyakorlatához képest jelentősen megváltozott a SPAR magatartása, lecsökkent azon beszállítók száma (és az általuk fizetett bónuszösszeg), akik esetében a progresszív bónusz alsó forgalmi sávja az előző évi forgalmuk kevesebb mint 30-50%-a volt: míg 2014-2015 években arányuk rendkívül magas, 70-80% közötti volt (és a hozzájuk köthető progresszív bónusz bevétel átlagosan még magasabb, 90% körül volt a teljes progresszív bónusz bevételen belül), 2016-ra ez az arány minimálisra csökkent⁴⁵, 2017. évre pedig lényegében eltűnt. A SPAR által benyújtott adatok⁴⁶ alapján az is megállapítható

⁴⁴ VJ/43-165/2016. sz. adatszolgáltatás alapján.

⁴⁵ A SPAR adatszolgáltatása alapján készült táblázatban látható, hogy 9 beszállító esetében még mindig volt életben olyan progresszív bónusz megállapodás, ahol a progresszív bónuszsáv alsó határa nem érte el a 30%-os szintet, de a SPAR ezzel kapcsolatos nyilatkozata (VJ/43-78/2016. sz. irat) szerint 2016-ban már egyetlen beszállítóval sem kötött olyan megállapodást, ahol a progresszív bónusz alsó sávhatára az előző évi forgalomhoz képest 30%-nál alacsonyabb lett volna, illetve, azt, ha volt is, utólag nem vette figyelembe és korrigálta. A SPAR szerint a probléma forrása, hogy 2016-ra még a 2015-ös bónuszsávok szerepelhettek egyes beszállítók esetében, akik még az új megállapodást nem küldték vissza (ami esetenként csak az év második felében történik meg), de az ebből adódó esetleges többletfizetések elszámolásra kerültek.

⁴⁶ A VJ/43-165/2016. sz. adatszolgáltatás alapján.

volt, hogy a PB alsó forgalmi sávja azon beszállítóknál, ahol az a 2015. és 2016. években is alkalmazásra került, az esetek 76%-ában emelkedett nagyon jelentős mértékben (átlagosan az előző évi adat kb. 17-szeresére), 21%-ában csökkent (átlagosan az előző évi érték valamivel több mint felére) és 3%-ában maradt változatlan, a változások átlagos értéke kb. 13-szoros emelkedés volt.

IV.4. A beszállítók jellemzése és álláspontja

IV.4.1. A beszállítói kör árbevétel alapú jellemzése

58. Az alábbi kategorizálás a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvényben (a továbbiakban: KKV törvény) meghatározott éves nettó árbevétel alapján kialakított küszöbértékeket vette alapul. A KKV-kra vonatkozóan éves nettó árbevételi küszöbértékek kerültek a KKV törvényben meghatározásra, mely kiinduló adatokat az adott év utolsó napján érvényes HUF/EUR középárfolyammal megszorozva álltak rendelkezésre a forintban kifejezett árbevételi küszöbszámok 2014-2015 években:

Vállalkozás típus az éves nettó árbevétel alapján	Árbevételi küszöbszámok (ezer HUF)	
	2014	2015
mikrovállalkozás árbevétele $\leq 2\,000\,000$ EUR	629 780,00	626 240,00
kisvállalkozás árbevétele $\leq 10\,000\,000$ EUR	3 148 900,00	3 131 200,00
középvállalkozás árbevétele $\leq 50\,000\,000$ EUR	15 744 500,00	15 656 000,00

59. Az alábbi táblázat mutatja a SPAR teljes non-food beszállítói körének méret (teljes nettó árbevétel) szerinti megoszlását.⁴⁷

SPAR teljes non-food beszállítói körének méret szerinti megoszlása				
Beszállítók méret szerinti megoszlása	2014		2015	
	beszállítók száma	%	beszállítók száma	%
mikrovállalkozás árbevétele $\leq 2\,000\,000$ EUR	126	36%	112	32%
$2\,000\,000$ EUR < kisvállalkozás árbevétele $\leq 10\,000\,000$ EUR	105	30%	110	31%
$10\,000\,000$ EUR < középvállalkozás árbevétele $\leq 50\,000\,000$ EUR	49	14%	54	15%
KKV-k összesen	280	80%	276	79%
árbevétel $\geq 50\,000\,000$ EUR	28	8%	31	9%
nincs adat	40	11%	43	12%
összesen	348	100%	350	100%

60. A táblázat alapján megállapítható, hogy a SPAR non-food beszállítóinak kb. 80%-a árbevétele alapján a KKV méretkategóriába tartozik, tehát a SPAR-hoz képest jelentősen kedvezőtlenebb pénzügyi háttérrel rendelkezik. Számos olyan beszállító van (összesen 83, kb. 25%), amelyek esetében a SPAR-ral lebonyolított forgalma a teljes árbevételének jelentős részét (10%-ot meghaladó részét) teszi ki.

⁴⁷ A SPAR által rendelkezésre bocsátott céglista (VJ/43-165/2016. sz. adatszolgáltatás) és az Igazságügyi Minisztérium - Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat adatbázisában nyilvánosan elérhető, a cégek által közzétett beszámolók alapján. Az ebben az adatbázisban nem elérhető vállalkozások (mint pl. a külföldi vállalkozások) adják a „nincs adat” kategóriát.

61. Az alábbi táblázat a teljes non-food beszállítói körből a progresszív bónusz szerződéses feltétellel rendelkezők méret szerint megoszlását mutatja be:

Teljes non-food beszállítói körből progresszív bónuszra vonatkozó szerződési feltétellel rendelkezők méret szerint megoszlása				
Beszállítók méret szerinti megoszlása	2014		2015	
	beszállítók száma	%	beszállítók száma	%
mikrovállalkozás árbevétele ≤ 2 000 000 EUR	62	32%	59	30%
2 000 000 EUR < kisvállalkozás árbevétele ≤ 10 000 000 EUR	65	34%	67	34%
10 000 000 EUR < középvállalkozás árbevétele ≤ 50 000 000 EUR	34	18%	39	20%
KKV-k összesen	161	84%	165	83%
árbevétel ≥ 50 000 000 EUR	17	9%	17	9%
nincs adat	14	7%	17	9%
összesen	192	100%	199	100%

IV.4.2. Az eljárásban megkeresett beszállítók nyilatkozatai

62. Az eljárásban két körben kerültek megkeresésre SPAR non-food beszállítók. Az első, a vizsgálati szakaszban vett minta 40 beszállítójának kiválasztásánál a vizsgálók a 2015-ös forgalom alapján 10 csoportba rendezték azon beszállítókat 1-től 10-ig (alacsonytól a magas forgalomig), akik 2015-ben beszállítottak a SPAR-nak, és mindegyik csoportból szerepel egy, aki egyik évben sem rendelkezett progresszív bónusszal, egy aki valamelyik évben már nem kötött progresszív bónusz megállapodást, s kettő, aki mind három évben rendelkezett progresszív bónusz megállapodással, közülük az egyiknek magasán lett meghatározva az alsó bónuszszáv az előző évi forgalomhoz képest, a másiknak pedig alacsonyan.

63. Az első körös adatkérésben megkeresett, illetve válaszoló vállalkozások méret szerinti megoszlását mutatják a következő táblázatok:

Az első körös adatkérésben megkeresett 40 beszállító méret szerinti megoszlása				
Beszállítók méret szerinti megoszlása	2014		2015	
	beszállítók száma	%	beszállítók száma	%
mikrovállalkozás árbevétele ≤ 2 000 000 EUR	17	43%	16	40%
2 000 000 EUR < kisvállalkozás árbevétele ≤ 10 000 000 EUR	15	38%	16	40%
10 000 000 EUR < középvállalkozás árbevétele ≤ 50 000 000 EUR	5	13%	5	13%
KKV-k összesen	37	93%	37	93%
árbevétel ≥ 50 000 000 EUR	2	5%	2	5%
nincs adat	1	3%	1	3%
összesen	40	100%	40	100%

Az első körös adatkérésben megkeresett és választ benyújtó beszállítók méret szerinti megoszlása				
Beszállítók méret szerinti megoszlása	2014		2015	
	beszállítók száma	%	beszállítók száma	%
mikrovállalkozás árbevétele ≤ 2 000 000 EUR	12	36%	12	36%
2 000 000 EUR < kisvállalkozás árbevétele ≤ 10 000 000	14	42%	14	42%

EUR				
10 000 000 EUR < középvállalkozás árbevétele ≤ 50 000 000 EUR	5	15%	5	15%
KKV-k összesen	31	94%	31	94%
árbevétel ≥ 50 000 000 EUR	2	6%	2	6%
nincs adat	0	0%	0	0%
összesen	33	83%	33	83%

64. Az első körös adatszolgáltatások 2016 végén, illetve 2017 elején érkeztek be, a beszállítók több témakörben, a vizsgálók által feltett kérdések alapján fejtették ki a véleményüket, amelyek lényege a következőképpen foglalható össze:
65. Egyik beszállító sem nyilatkozta, hogy a beszállító maga kezdeményezte volna a progresszív bónusz alkalmazását, a többség⁴⁸ szerint azt a SPAR kezdeményezte.
66. A VJ/47/2010. számú eljárásban vizsgált teljesítmény arányos (TAB) bónusz és a progresszív bónusz összehasonlításáról a beszállítók többsége nem nyilatkozott, 12%⁴⁹ szerint nincs ezek között érdemi különbség, 15%⁵⁰ szerint a progresszív bónusz (PB) az előnyösebb, mert forgalomhoz van kötve, illetve kiszámíthatóbb.
67. A beszállítók 15%-a szerint ugyanakkor a progresszív bónusz nem áll a beszállítók érdekében, az számukra hátrányos⁵¹, ennek kapcsán arra hivatkoztak, hogy a progresszív bónusz az árrést csökkenti, nem jár haszonnal, nem indokolt, nincs ellentételezése, nincs mögötte konkrét szolgáltatás. Egy beszállító kifejtette, hogy a progresszív bónusz elvileg forgalomösztönző, a gyakorlatban azonban nincs ilyen hatása, nem tapasztalták, hogy a Spar emiatt mutatna bármilyen extra aktivitást, a cél, hogy olyan forgalomhoz kössék, ami nagy biztonsággal meglesz, azaz fix bevételt kívánnak a visszatérítésből.⁵² A beszállítók 42%-a⁵³ szerint ugyanakkor a progresszív bónusznak lehetnek előnyei, így előny lehet, hogy forgalomművekedésre ösztönözhet és a kiszámíthatóságot javítja.
68. Az első körös adatkerés kiterjedt arra is, hogy milyen a felek közötti alkuviszony a bónusszal kapcsolatos tárgyalások során. A felek közötti alkuviszonyról a válaszoló beszállítók 15%-a nyilatkozott negatívan⁵⁴, arra utalva, hogy nincs alkupozíció, vagy elfogadja a progresszív bónuszt a beszállító, vagy nincs szerződés, a progresszív bónusz a nem tárgyalható pontok közé tartozik, a kilisztázás veszélye áll fenn. Van olyan beszállító, aki szerint a SPAR a progresszív bónusz mértékében nyitott az alkura, de a meglétével kapcsolatban nem. Egy beszállító⁵⁵ szerint a SPAR jelenleg korrekt, de korábban kemény volt, amely keménység az eljáró versenytanács értelmezése szerint – tekintettel a nyilatkozattétel 2016. év végi időpontjára – a 2014-2015. évekre vonatkozhat. A SPAR álláspontja szerint ugyanakkor ez a nyilatkozat nem tekinthető negatívnak. Egy beszállító szerint az alkuviszonyra az áruházláncok és magyarországi beszállítók között általában fennálló általános alkupozíció

⁴⁸ VJ/43-68/2016, VJ/43-93/2016, VJ/43-73/2016, VJ/43-98/2016, VJ/43-65/2016, VJ/43-53/2016, VJ/43-58/2016, VJ/43-72/2016, VJ/43-52/2016, VJ/43-92/2016, VJ/43-70/2016, VJ/43-77/2016, VJ/43-94/2016, VJ/43-95/2016, VJ/43-80/2016, VJ/43-75/2016, VJ/43-71/2016. sz. iratok.

⁴⁹ VJ/43-68/2016, VJ/43-98/2016, VJ/43-66/2016, VJ/43-80/2016. sz. iratok.

⁵⁰ VJ/43-53/2016, VJ/43-87/2016, VJ/43-76/2016, VJ/43-92/2016, VJ/43-71/2016. sz. iratok.

⁵¹ VJ/43-58/2016, VJ/43-65/2016, VJ/43-70/2016, VJ/43-66/2016, VJ/43-98/2016. sz. iratok.

⁵² VJ/43-66/2016. sz. irat.

⁵³ VJ/43-68/2016, VJ/43-93/2016, VJ/43-73/2016, VJ/43-53/2016, VJ/43-72/2016, VJ/43-87/2016, VJ/43-82/2016, VJ/43-76/2016, VJ/43-96/2016, VJ/43-77/2016, VJ/43-94/2016, VJ/43-75/2016, VJ/43-85/2016, VJ/43-71/2016. sz. iratok.

⁵⁴ VJ/43-58/2016, VJ/43-68/2016, VJ/43-70/2016, VJ/43-80/2016, VJ/43-98/2016. sz. iratok.

⁵⁵ VJ/43-68/2016. sz. irat.

jellemző.⁵⁶ Az eljáró versenytanács értelmezése szerint az általános kereskedő-beszállító alkupozíció Magyarországon nem kiegyenlített, hiszen a jogalkotó ennek korrekciójára vezette be a Kertv. speciális szabályozását, ugyanakkor a SPAR álláspontja szerint ez sem tekinthető negatív véleménynek. Ezen két vélemény nélkül a negatív vélemények az első körös adatkérésre válaszolók 9%-át teszik ki.

69. A felek közötti alkuviszonyról a beszállítók 67%-a⁵⁷ alapvetően pozitívan nyilatkozott, annak kapcsán a kiegyenlített, korrekt, partneri jelzők jelentek meg a válaszokban, illetve arra utaltak, hogy mindkét fél engedett, az alkuviszonyok megfelelőek, nincsenek egyoldalú diktátumok, lehetőség van kisebb-nagyobb engedmények elérésére, nem kényszer a bónusz, a SPAR rugalmas, észszerű tárgyalópartner, egyenrangú félként vettek részt a folyamatban, win-win szituáció, közös megegyezés alakult ki.
70. Az első körös egyedi válaszok közül az eljáró versenytanács az alábbiakat látta szükségesnek kiemelni:
71. Egy beszállító - a beszállítói körben kiemelkedő árbevételű, multinacionális vállalat - úgy nyilatkozott, hogy saját döntése alapján 2011 óta nem fizet progresszív bónuszt a SPAR részére.⁵⁸
72. Egy másik beszállító⁵⁹ nyilatkozata szerint, abban az esetben van forgalomösztönző hatása a progresszív bónusznak, amennyiben annak sávjai és mértéke mindkét fél számára elfogadható mértékben van megállapítva, nyilatkozata szerint 2016-ra ezt az elvet figyelembe véve kedvezően változott a progresszív bónusz. Egy másik beszállító ehhez hasonlóan nyilatkozott, miszerint amennyiben a bónusz sávok és a hozzájuk rendelt százalékok reálisan vannak meghatározva, az segítheti a forgalom növekedését.⁶⁰
73. Egy beszállító arról nyilatkozott⁶¹, hogy 2014-ben a Kondíciós Megállapodásban rögzített forgalmi sávok és az egyes sávokban alkalmazandó progresszív bónusz %-os mértéke többkörös alkufolyamat eredményeként alakult ki. A beszállító a 2014. évi bónuszfeltételek egyeztetéséről csatolt egy e-mailezést is, amely részben a bónusz alsó forgalmi sávjának meghatározásáról szól [Üzleti titok].⁶² A beszállító nyilatkozatában azt is kifejtette, hogy 2015-ben a SPAR csökkenteni kívánta a sávokat, azaz alacsonyabb forgalom realizálása mellett is járt volna a bónusz, de ezt nem fogadta el, ezt követően 2015-ben csupán a 2014. évi kollekcióra vonatkozóan voltak pótrendelések és pótbeszállítások, de ezen évre vonatkozóan újabb kondíciós megállapodás nem került aláírásra, és 2016-ban már egyáltalán nem történt megrendelés [a SPAR részéről]. A SPAR által becsatolt adatok szerint⁶³ ezen beszállítónak nem volt 2013. évi forgalma és a beszállító végül ténylegesen 2014-ben nem fizetett progresszív bónuszt.
74. A második adatkérési kör, az eljárás versenytanácsi szakaszában vett minta szintén 40 beszállító megkeresését jelentette, amely körben kb. fele-fele arányban találhatók SPAR és METSPA szerződéssel rendelkezők (illetve kb. negyede mindkettővel), illetve kb. fele fizetett progresszív bónuszt, fele nem, a progresszív bónuszt fizetők pedig jellemzően azok

⁵⁶ VJ/43-80/2016. sz. irat.

⁵⁷ VJ/43-93/2016, VJ/43-73/2016, VJ/43-65/2016, VJ/43-53/2016, VJ/43-66/2016, VJ/43-72/2016, VJ/43-116/2016, VJ/43-79/2016, VJ/43-87/2016, VJ/43-82/2016, VJ/43-52/2016, VJ/43-97/2016, VJ/43-92/2016, VJ/43-96/2016, VJ/43-77/2016, VJ/43-94/2016, VJ/43-54/2016, VJ/43-95/2016, VJ/43-61/2016, VJ/43-75/2016, VJ/43-91/2016, VJ/43-83/2016, VJ/43-85/2016, VJ/43-71/2016. sz. iratok.

⁵⁸ [Üzleti titok]

⁵⁹ VJ/43-95/2016. sz. irat.

⁶⁰ VJ/43-76/2016. sz. irat.

⁶¹ VJ/43-93/2016. sz. irat.

⁶² VJ/43-93/2016. sz. irat 6. melléklet.

⁶³ VJ/43-165/2016. sz. irat.

közül lettek kiválasztva, akik esetében az alsó forgalmi sáv a 2014-2015. években az előző évi forgalomnál alacsonyabb volt (a teljes beszállítói körhöz hasonlóan), emellett a teljes és a progresszív bónusz szerződéses feltétellel rendelkező körben is különböző méretkategóriájú (árbevételű) beszállítók szerepeltek.

75. A második körös adatkérésben megkeresett, illetve válaszoló vállalkozások⁶⁴ méret szerinti megoszlását mutatják a következő táblázatok:

A második körös adatkérésben megkeresett beszállítók méret szerinti megoszlása				
Beszállítók méret szerinti megoszlása	2014		2015	
	beszállítók száma	%	beszállítók száma	%
mikrovállalkozás árbevétele ≤ 2 000 000 EUR	13	33%	12	30%
2 000 000 EUR < kisvállalkozás árbevétele ≤ 10 000 000 EUR	15	38%	15	38%
10 000 000 EUR < középvállalkozás árbevétele ≤ 50 000 000 EUR	10	25%	11	28%
KKV-k összesen	38	95%	38	95%
árbevétel ≥ 50 000 000 EUR	2	5%	2	5%
nincs adat	0	0%	0	0%
összesen	40	100%	40	100%

A második körös adatkérésben megkeresett és választ benyújtó beszállítók méret szerinti megoszlása				
Beszállítók méret szerinti megoszlása	2014		2015	
	beszállítók száma	%	beszállítók száma	%
mikrovállalkozás árbevétele ≤ 2 000 000 EUR	12	32%	11	29%
2 000 000 EUR < kisvállalkozás árbevétele ≤ 10 000 000 EUR	14	37%	14	37%
10 000 000 EUR < középvállalkozás árbevétele ≤ 50 000 000 EUR	10	26%	11	29%
KKV-k összesen	36	95%	36	95%
árbevétel ≥ 50 000 000 EUR	2	5%	2	5%
nincs adat	0	0%	0	0%
összesen	38	100%	38	100%

76. Az alábbi táblázat pedig a második körös adatkérésben megkeresett, progresszív bónusz szerződéses feltétellel rendelkező szállítók méret szerinti megoszlását mutatja.

A második körös adatkérésben megkeresett progresszív bónusz szerződéses feltétellel rendelkező beszállítók méret szerinti megoszlása				
Beszállítók méret szerinti megoszlása	2014		2015	
	beszállítók száma	%	beszállítók száma	%
mikrovállalkozás árbevétele ≤ 2 000 000 EUR	2	9%	2	8%
2 000 000 EUR < kisvállalkozás árbevétele ≤ 10 000 000 EUR	11	50%	12	50%

⁶⁴ Az adataik zártan kezelését kérő beszállítók közül a Jogi személy 3 2014-ben a mikrovállalkozás, 2015-ben a kisvállalkozás kategóriába, a Jogi személy 4 mindkét évben a mikrovállalkozás kategóriába, a Jogi személy 5 mindkét évben a kisvállalkozás kategóriába tartozott.

10 000 000 EUR < közép vállalkozás árbevétele ≤ 50 000 000 EUR	7	32%	8	33%
KKV-k összesen	20	91%	22	92%
árbevétel ≥ 50 000 000 EUR	2	9%	2	8%
nincs adat	0	0%	0	0%
összesen	22	100%	24	100%

77. A második adatkerési körben kiküldött kérdőív a 2014., 2015., 2016. és 2017. évekre külön-külön kérte a SPAR/METSPA és a megkeresett beszállító közötti alkuviszony jellemzését, a kérdőívben található válaszopciók közül az adott beszállító esetében az adott évben a véleményüknek megfelelő válasz kiválasztásával. Emellett kérte a Spar beszállítói szerződéssel kapcsolatosan a Sparral, vagy a Metspa-val folytatott tárgyalásaikkal, egyeztetéseikkel és szerződéssel összefüggő, 2014-től kezdődően keletkezett valamennyi (vállalkozásán belüli vagy a Sparral, vagy a Metspa-val folytatott kommunikáció során keletkezett) dokumentum másolatának benyújtását.

78. A második körös adatszolgáltatások⁶⁵ összegzését tartalmazza az alábbi táblázat.

	2014	2015	2016	2017
Azon beszállítók aránya a válaszadók között, akiknél nem volt progresszív bónusz kikötés a szerződésben	45%	40%	53%	69%
Azon beszállítók aránya, akinél alku miatt nem volt progresszív bónusz (arány a nincs progresszív bónusz halmazon belül)	16%	11%	11%	17%
Azon beszállítók aránya, akinél a SPAR/METSPA önálló döntése miatt nem volt progresszív bónusz (nem ajánlotta fel, vagy beszállítótól független döntése miatt, arány a nincs progresszív bónusz halmazon belül).	84%	89%	78%	76%
Azon beszállítók aránya, akinek volt progresszív bónusz a szerződésében	55%	60%	47%	31%
Azon beszállítók aránya, akinél volt progresszív bónusz és a beszállítónak volt tényleges lehetősége azt mellőzni, hátrányos következmények nélkül (arány a progresszív bónusszal rendelkezők halmazán belül)	45%	50%	47%	31%

⁶⁵ VJ/43-253/2016, VJ/43-254/2016, VJ/43-255/2016, VJ/43-256/2016, VJ/43-257/2016, VJ/43-258/2016, VJ/43-259/2016, VJ/43-260/2016, VJ/43-261/2016, VJ/43-262/2016, VJ/43-263/2016, VJ/43-264/2016, VJ/43-265/2016, VJ/43-266/2016, VJ/43-267/2016, VJ/43-268/2016, VJ/43-269/2016, VJ/43-270/2016, VJ/43-271/2016, VJ/43-272/2016, VJ/43-273/2016, VJ/43-275/2016, VJ/43-276/2016, VJ/43-277/2016, VJ/43-278/2016, VJ/43-279/2016, VJ/43-281/2016, VJ/43-282/2016, VJ/43-283/2016, VJ/43-286/2016, VJ/43-287/2016, VJ/43-288/2016, VJ/43-289/2016, VJ/43-290/2016, VJ/43-291/2016, VJ/43-292/2016, VJ/43-293/2016, VJ/43-294/2016, VJ/43-295/2016, VJ/43-296/2016, VJ/43-297/2016, VJ/43-299/2016, VJ/43-300/2016, VJ/43-301/2016, VJ/43-304/2016, VJ/43-305/2016, VJ/43-307/2016, VJ/43-308/2016, VJ/43-309/2016, VJ/43-310/2016, VJ/43-311/2016. sz. iratok.

Azon beszállítók aránya, akinél volt progresszív bónusz és a beszállítónak nem volt tényleges lehetősége mellőzni, csak hátrányos következményekkel (kilstázás, egyéb díjak) mellőzhettek volna (arány a progresszív bónusszal rendelkezők halmazán belül)	41% ⁶⁶	33% ⁶⁷	29% ⁶⁸	46% ⁶⁹
--	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

79. A lehetséges hátrányos következmények között az erről nyilatkozók kb. fele-fele arányban a beszállítói kapcsolat megszűnését, a kilistázást és az egyéb SPAR-nak fizetendő díjak emelését jelölték meg.
80. A második körben megkeresett beszállítók is jellemzően csak a SPAR, vagy a METSPA vállalkozásokkal kötött megállapodásokat, és formanyomtatvány tárgyalási jegyzőkönyveket csatolták válaszaikhoz, egyéb, a felek közötti egyeztetéseket érintő dokumentumot (e-maileket, leveleket) csak néhány szereplő.
81. Ezek közül van, ami a tárgyalási jegyzőkönyvben rögzítetteket e-mailes formában is megerősíti: 2014. évi e-mail⁷⁰ szerint „a teljesítményarányos rész kiesik, a dinamikus rész helyett egy progresszív bónusz kerül az alábbi sávokkal bevezetésre:”.
82. Van olyan levél⁷¹, amely tárgya a „Véleményeltérés a 2014. évi Szállítási és Kondíciós Megállapodáshoz (non-food) és Szállítási és Vételi Keretszerződéshez”, és 4 oldalon keresztül számos észrevételt fogalmaz meg a felek közötti szerződés részletei kapcsán, azonban a progresszív bónusz feltételrendszerét nem érinti.
83. Egy kifejezetten nagy árbevételű beszállító⁷² által csatolt véleményeltérések közül az egyik, 2015-re vonatkozóan a nyereményjáték tárgyát érinti, a 2016. évre vonatkozó a progresszív bónuszt is, de csak annyit rögzít, hogy a kiszámlálás év végi elszámolással történik és a számlázást éves ütemezéssel tudja elfogadni.
84. Egy másik kiemelkedően nagy árbevételű, multinacionális beszállító⁷³ csatolt még véleményeltérést tartalmazó külön dokumentumot (amely 4 oldalon számos szerződéses részletkérdést érint) és a SPAR arra adott válaszát, azonban ezek közül egyik sem érinti a progresszív bónusz feltételrendszerét.
85. Egyes beszállítók szerződése, illetve nyilatkozatai arra utaltak, hogy a progresszív bónusz használata, illetve mellőzése más díjelemekkel összefüggésben volt, így pl.:
- erre utal az egyik beszállítóval való egyeztetésről szóló 2017. évi e-mail [Üzleti titok];⁷⁴

⁶⁶ VJ/43-295, 309, 310/2016, illetve betekinhető változatuk a VJ/43-334/2016. iratban, VJ/43-290, 305, 323, 324/2016, illetve betekinhető változatuk a VJ/43-334/2016. iratban, VJ/43-286/2016, VJ/43-254/2016, VJ/43-291/2016, VJ/43-288/2016, VJ/43-289/2016, VJ/43-296/2016, VJ/43-283/2016. sz. iratok.

⁶⁷ VJ/43-295, 309, 310/2016, illetve betekinhető változatuk a VJ/43-334/2016. iratban, VJ/43-290, 305, 323, 324/2016, illetve betekinhető változatuk a VJ/43-334/2016. iratban, VJ/43-286/2016, VJ/43-254/2016, VJ/43-291/2016, VJ/43-288/2016, VJ/43-296/2016, VJ/43-283/2016. sz. iratok.

⁶⁸ VJ/43-295/2016, VJ/43-303/2016, VJ/43-310/2016, VJ/43-291/2016, VJ/43-289/2016, VJ/43-296/2016, VJ/43-283/2016. sz. iratok.

⁶⁹ VJ/43-295/2016, VJ/43-303/2016, VJ/43-310/2016, VJ/43-254/2016, VJ/43-291/2016, VJ/43-289/2016, VJ/43-296/2016, VJ/43-283/2016. sz. iratok.

⁷⁰ VJ/43-261/2016. sz. irat.

⁷¹ VJ/43-275/2016. sz. irat.

⁷² VJ/43-296/2016. sz. irat.

⁷³ VJ/43-308/2016. sz. irat.

⁷⁴ VJ/43-122/2016. irat, 4. melléklet.

- egy másik beszállító szerint a progresszív bónusz megszűnésekor azt 2016-tól marketing költségként számlázták tovább (a marketing költségek a legmagasabb %-os díjjal növekedtek);⁷⁵
- egy másik beszállító szerződéses feltételeinek a változása: 2014-2015. években van progresszív bónusz, nagyon alacsony forgalmi sávtól [Üzleti titok]-os majd [Üzleti titok]-os mértékben meghatározva, ekkor a logisztikai szolgáltatások díja [Üzleti titok]-ban volt meghatározott, ezt követően 2016-ban kikerül a szerződésből a progresszív bónusz, és a logisztikai szolgáltatások díja (előző évi [Üzleti titok]-hoz képest) [Üzleti titok]-on szerepel a szerződésben;⁷⁶
- egy másik beszállító szerint a progresszív bónuszt 2016-ban a piacszervezési díj váltotta fel, az általa csatolt kondíciós megállapodásban 2014-2015. években nincs piacszervezési díj, az 2016-ban jelent meg, a progresszív bónusz %-ok lecsökkenésével egyidejűleg.⁷⁷

IV.5. A helyszíni kutatás során beszerzett bizonyítékok

86. A helyszíni kutatás során lefoglalt, 2014 februárjában kelt „Management Summary” című dokumentum szerint a versenytanács által a VJ/47/2010 számú ügyben előírt kötelezettséget a SPAR olyan módon szándékozott teljesíteni, hogy az abból származó bevétele fennmaradjon: [Üzleti titok]⁷⁸ [Üzleti titok].⁷⁹
87. A Kiegészítő megállapodásban (lásd 37. pont) foglalt – 2016-ban külön nyilatkozatban, 2017-től a tárgyalási jegyzőkönyvbe illesztve alkalmazott – szempontrendszer alkalmazásának módját tárja fel a SPAR munkavállalója és az egyik beszállító közötti e-mailezés: [Üzleti titok]⁸⁰
88. Egy másik beszállító⁸¹ 2016 júliusában a következőket jelezte a SPAR felé a kondíciós tételek alakulása, a SPAR más partnerekhez képesti gyakorlata, illetve a Kiegészítő megállapodás visszamenőleges aláírása kapcsán:
[Üzleti titok]

V.

A SPAR álláspontja és vállalása

V.1. Az eljárás vizsgálati szakaszában tett nyilatkozatok és álláspont

89. A SPAR az eljárás vizsgálati szakaszában több alkalommal nyújtott be adatszolgáltatást⁸² és fejtette ki az ügyvel kapcsolatos álláspontját, emellett meghallgatására⁸³ is sor került.
90. A SPAR álláspontja szerint a (progresszív) bónusz a kereskedő és a beszállító közötti beszerzési ár meghatározásának része, maga a bónusz az eredeti (tervezett) árból adott utólagos engedmény. Így a bónusz a beszerzési ár része, mely a számvitelről szóló 2000. évi

⁷⁵ VJ/43-290/2016., VJ/43-305/2016. sz. iratok.

⁷⁶ VJ/43-94/2016. sz. irat.

⁷⁷ VJ/43-283/2016. sz. irat.

⁷⁸ A SPAR terminológia a Non-food I részleget jelöli.

⁷⁹ VJ/43-167/2016. sz. bizonyíték-összefoglaló: 4. melléklet.

⁸⁰ VJ/43-167/2016. sz. bizonyíték-összefoglaló, 6. melléklet.

⁸¹ VJ/43-167/2016. sz. bizonyíték-összefoglaló, 8. melléklet.

⁸² VJ/43-4/2016., VJ/43-8/2016., VJ/43-10/2016., VJ/43-106/2016., VJ/43-118/2016., VJ/43-139/2016., VJ/43-158/2016., VJ/43-165/2016. sz. iratok.

⁸³ VJ/43-129/2016. sz. jegyzőkönyv.

C. törvény 77. §. (7) bekezdés, valamint a 81. § (5) bekezdés előírásai szerint szerződésen alapuló, konkrét termékhez, anyaghoz, áruhoz, szolgáltatásnyújtáshoz közvetve kapcsolódó, nem számlázott, utólag adott (fizetendő) engedmény címén kerül elszámolásra. Vagyis a bónusz abban az értelemben, hogy az konkrét termékhez kapcsolódó szolgáltatás ellenértéke lenne, nem értelmezhető. A bónusz a pénzügyi szabályozás szerint nem szolgáltatás, így azt áfa sem terheli, és elszámolása sem számlával történik. A SPAR megjegyzi, hogy „nem látjuk a Kertv.-ben azt a szabályt, amely szerint a „bónusz fejében” értékesítést növelő tevékenységet kellene végezni.” Példálózó jelleggel felsorolta a SPAR, hogy milyen forgalomnövelő tevékenységeket végzett, ilyen a saját tulajdonú értékesítési pontok számának folyamatos növelése, növelte viszonteladói hálózatát, és komplex promóciós tevékenységet is végez, emellett csatolta azon tevékenységeinek áttekintő ábráját, amelyet a beszállító termékei eladásának ösztönzése érdekében végez, ezeket jobb híján a promóció gyűjtőszóval jelöli, de valójában komplex értékesítést növelő tevékenységrendszeréről van szó.⁸⁴

91. A SPAR minden beszállító számára lehetővé teszi, hogy amennyiben akarja, úgy progresszív bónuszban is megállapodhatnak a tárgyévra a beszerzési ármeghatározás részeként. A SPAR semmilyen diszkriminációt nem alkalmaz a beszállítók között, és soha nem dönti el egyoldalúan, hogy egyes beszállítókkal köt, másokkal pedig nem köt ilyen megállapodást. A SPAR semmilyen formában nem befolyásolja a beszállítót abban a döntésében, hogy a beszállító kíván-e progresszív bónuszt alkalmazni, vagy sem. A beszállító teljes mértékben önálló és szabad, befolyástól mentes döntést hoz a progresszív bónuszt illetően. Progresszív bónusz megállapodásra csak akkor kerül sor, ha abban a felek kölcsönösen kompromisszumra jutnak.⁸⁵
92. Annak kapcsán, hogy a 2016. évi Kiegészítő megállapodásban csak a 30-90% közötti forgalmi sávokról rendelkezik, a SPAR a következőket adta elő:⁸⁶
93. A beszállítók szabadon dönthetnek arról, hogy a beszerzési ár meghatározása részeként kívánnak-e utólagos engedményben (progresszív bónusz) megállapodni, vagy sem. A beszállítók azon részével, akik progresszív bónuszban meg kívánnak állapodni, a felek konszenzussal rögzítik a kondíciós megállapodásban a progresszív bónusz sávokat és mértékeket. A kondíciós megállapodásban egyidejűleg egy kiegészítő megállapodást kötnek, amelyben rögzítik a progresszív bónusz alsó sávja meghatározásának azon szempontjait, amelyek az előző évi tényleges forgalommal állnak összefüggésben. Ennek során a felek az alábbi 3 esetet különítették el:
- első sáv nem éri el az előző évi tényleges forgalom 30%-át,
 - első sáv a tavalyi tényleges forgalom legalább 30%-a, de 90%-a alatt van,
 - első sáv a tavalyi tényleges forgalom 90%-a.
94. Az első bónuszsáv nem éri el az előző évi tényleges forgalom 30%-át: ilyen hatályos megállapodást a SPAR a 2016. évre nem kötött, és törekszik az ilyen megállapodás elkerülésére. Ha ilyen eset állna fenn, akkor az alábbi 3. pontban rögzítettek szerint speciális külön megállapodás megkötésére kerülne sor ebben a felek rögzítenék azokat a speciális, egyedi szempontokat, amelyek ehhez az egyedi megállapodáshoz vezettek, vagyis olyan szempontoknak kellene fennállnia, amelyeket a Kiegészítő megállapodás nem sorolt fel, vagy felsorolt ugyan, de az konkrét esetben, extrém egyedi jelentőséghez jut. Ennek a sávhatárnak az elvi lehetőségét azért nem zárja ki teljesen a SPAR, mert akkor a terhére vetnék, hogy vannak olyan feltételek, amelyekben nem hajlandó megállapodni.

⁸⁴ VJ/43-4/2016. sz. irat.

⁸⁵ VJ/43-8/2016. sz. irat.

⁸⁶ VJ/43-10/2016. sz. irat.

95. Abban az esetben, ha az első sáv a tavalyi tényleges forgalom legalább 30%-a, de 90%-a alatt van, a felek kölcsönösen, a kiegészítő megállapodásban rögzítik azokat a szempontokat, amelyeket az alsó bónuszszáv meghatározása során figyelembe vettek. Választhatják azt a lehetőséget, hogy a meghatározott szempontokat összességében mérlegelik, és mintegy átalány jelleggel együttes hatásként veszik figyelembe, anélkül, hogy az egyes komponenseknek külön-külön %-os mértéket adtak volna. A másik, SPAR által inkább támogatott lehetőség, hogy az egyes szempontoknak külön %-os súlyt adnak, arra vonatkozóan, hogy a tavalyi évhez képesti forgalmat az milyen %-os mértékben csökkentené, ha a SPAR azt többlet-kereskedelmi aktivitásával nem egyenlítené ki.
96. Abban az esetben, ha első sáv a legalább a tavalyi tényleges forgalom 90%-a, a külön megállapodásnak az erre vonatkozó pontja nyilvánvalóan nem azt jelenti, hogy a tényleges alsó bónuszszáv mindig 90%, a tényleges alsó sáv a felek egyedi alkujának eredményeképpen kerül meghatározásra, és a gyakorlatban nem pont 90%, hanem jellemzően annál több. Ennek a kategóriának a létét több szempont erősen indokolja. Lehetnek olyan körülmények, esetleges piaci mozgások (pl. keresleti hangulat, fogyasztói/társadalmi változások, véletlenszerű ingadozások), amelyeket a felek nem tudnak előre kalkulálni, de véletlenszerűen hathatnak a tárgyévben. Előfordulhat, hogy a felek a külön megállapodásban rögzített szempontoknak külön-külön csak kisebb jelentőséget tulajdonítanak, de összességében egy max.10%-os hatást tulajdonítanak ezeknek, így részletezni nem akarják a kilengés összetevőit, ahogyan az előző évben is lehettek olyan véletlenszerű történések (társadalmi, politikai változások), amelyek együttes hatásaként max. 10%-os hatást prognosztizálnak. Ez azonban nem zárja ki, hogy a felek a külön megállapodás szempontjait konkretizálva, a legfeljebb 10%-os előző évi forgalom elmaradás esetleges okaiként az egyes szempontoknak kölcsönösen megállapodott %-os mértékű szerepet adjanak.

V.2. Az eljárás versenytanácsi szakaszában tett nyilatkozatok és álláspont

Az első előzetes álláspontot követően tett nyilatkozatok

97. A SPAR az első előzetes álláspontra részletes észrevételeket nyújtott be⁸⁷, majd az eljárásban tartott nyilvános tárgyaláson⁸⁸ egészítette ki az írásban előadott észrevételeit.
98. A SPAR általános nyilatkozatként rögzítette, hogy nem követte el az eljárás okaként megjelölt vélelmezett jogsértéseket. Sem az előzetes álláspontban írtak, sem a vizsgálati jelentés nem alapozzák meg az eljárás okaként felsorolt vélelmezett jogsértések elkövetését, valamint teljes egészében hiányoznak a jogsértés megállapításának törvényi feltételei. Ezért jogsértés hiányában kérte, hogy a versenytanács szüntesse meg az eljárást.
99. A SPAR részletesen vitatta a jelentős piaci erő megállapíthatóságát és az azzal való visszaélést is. A SPAR nem állította, és nem is kívánja állítani, hogy a PB-ért cserébe ellenszolgáltatást nyújtott, figyelemmel a számviteli szabályokra is. Nyilatkozata szerint a PB-nek nem is a forgalomösztönzés a gazdasági célja, funkciója, ezért ennek számonkérése téves következtetésekre vezet.
100. Emellett kifogásolta a GVH által elvégzett bizonyítás módszertanát és az azokból levont következtetéseket is.
101. A SPAR nem értett egyet a tervezett bírságkiszabással sem, kifogásolta a bírságszámítás előzetes álláspont szerinti módszertanát. Emellett kifogásolta a védekezéshez való jogának korlátozását.
102. A SPAR indítványozta azon beszállítók képviselőinek tanúkénti meghallgatását, akik úgy nyilatkoztak, hogy hátrány nélkül nem mellőzhették volna a PB-t. A tanúkenti meghallgatást

⁸⁷ VJ/43-352/2016. sz. irat.

⁸⁸ VJ/43-354/2016. sz. irat.

azért tartja szükségesnek, mert a kérdőívben véleményükről nyilatkoztak, nem tényekről, és a megfogalmazott véleményüket semmilyen módon nem támasztották alá, ezért azt pótolni szükséges. Ennek hiányában a nyilatkozatuk bizonyításra nem alkalmas, bizonyítékként nem vehető figyelembe. A SPAR indítványozta továbbá, hogy annak a - feltételezhetően 2 vagy 3 - beszállítónak, aki a kérdőívre úgy nyilatkozott, hogy csak hátránnyal lett volna mellőzhető a PB, egyúttal nevük elhallgatását kérték, írásban tegye fel a versenytanács a szükséges kérdéseket, illetve adjon lehetőséget a SPAR számára, hogy előzetesen kérdéseket indítványozzon írásban.

103. A SPAR az első előzetes álláspont véleményezésére nyitva álló időben maga is megkeresett néhány beszállítót egy általa készített kérdőívvel. Nyilatkozata szerint a megkeresettek véletlenszerűen lettek kiválasztva, a 30% alatti első PB sávval rendelkezők közül. Írásbeli észrevételeihez csatolta a kitöltött kérdőíveket, összesen 10 darabot. Ezekből az látható, hogy a beszállítók alapvetően előnyösnek tartják a PB-t, forgalomösztönző hatásúnak, és nyitottnak érezték a tárgyalásokat, szabadon döntöttek a PB elfogadásáról. A tárgyaláson további 7, és egy későbbi írásos beadványához⁸⁹ még további 3, a fentiekhez hasonló tartalmú beszállítói választ csatolt.
104. A SPAR a tárgyalást követően a versenytanács felhívására tett kiegészítő írásos észrevételeiben⁹⁰ vitatta a beszállítói megkeresésből levont következtetések megalapozottságát. Ennek keretében megjegyezte, hogy az eljáró versenytanács zártan kezelt iratokba való betekintési kérelmet elutasító végzése⁹¹ ellen keresetet⁹² nyújtott be, mivel álláspontja szerint az iratok nem betekinthezővé minősítése nem volt szabályos, illetve megfelelően dokumentált, ezért nem képezheti alapját a kérelem elutasításának.⁹³

Az új előzetes álláspontot követően tett nyilatkozatok

105. A SPAR az eljáró versenytanács új előzetes álláspontjára⁹⁴ is részletes észrevételeket⁹⁵ tett, amelyben általános nyilatkozatként az első előzetes álláspontra tett fenti nyilatkozatát megismételte.
106. Emellett ebben a beadványában is részletesen vitatta a jelentős piaci erő megállapíthatóságát és az azzal való visszaélést is. Álláspontja szerint a PB díjként nem értelmezhető és ekként a Kertv. 7. § (2) bekezdés f) pontjába nem ütközhet.
107. Emellett a PB indokolatlan feltételnek minősítését is vitatta. Kifejtette, hogy korábbi nyilatkozata, miszerint a PB-nek nem volt gazdasági célja a forgalomösztönzés, nem iratellenes, mert azt fejezte ki, hogy a PB gazdasági indokoltsága más alapokon nyugszik, de azt is bemutatta, hogy van olyan hatása is, hogy a kereskedőt ösztönzi arra, hogy az adott beszállítóval bonyolított forgalmat növelje. A forgalomösztönzési elvárás álláspontja szerint a törvényszövegből nem következik és a PB más előnyök miatt indokolt.
108. A PB az árat csökkenti és önmagában ezért növeli a forgalmat függetlenül az előző évi forgalomtól, feltételhez kötöttség miatt is előnyösebb, mint a számlaengedmény. Nincs olyan mennyiség, ami eladja önmagát bármilyen kereskedői teljesítmény nélkül, a báziséri forgalomban is benne vannak a kereskedői erőfeszítések. A GVH nem határozta meg, hogy milyen jellegű tevékenységek, szolgáltatások lennének azok, melyek révén ez a többletteljesítmény megmutatkozhatna.

⁸⁹ VJ/43-367/2016. sz. irat.

⁹⁰ VJ/43-367/2016. sz. irat.

⁹¹ VJ/43-356/2016. sz. irat.

⁹² VJ/43-365/2016. sz. irat.

⁹³ A SPAR keresetét a bíróság elutasította: VJ/43-386/2016. sz. irat.

⁹⁴ VJ/43-377/2016. sz. irat.

⁹⁵ VJ/43-382/2016. sz. irat.

109. A PB előnyös annak utólagos elszámolása (márkapresztízs, beszállító likviditása) miatt, és amiatt, hogy mennyiségi kedvezményként funkcionál. Nem bizonyított, hogy a PB nem csökkenti az árat, sőt a kiskereskedelmi piaci erő hiánya miatt annak érvényesülnie kell az árban. Álláspontja szerint nem bizonyított, hogy a PB a méretgazdaságossággal nincs összhangban, annak pedig nincs jelentősége, hogy ki kezdeményezte.
110. A SPAR álláspontja szerint az egyoldalúság sem állapítható meg. Az egyoldalúságot cáfolja, hogy 2014-ben a beszállítók 45%-a, 2015-ben pedig 43%-a nem rendelkezett PB megállapodással. Kifogásolta, hogy a GVH egyoldalúsággal kapcsolatos érvelése folyamatosan változik.
111. Álláspontja szerint az indokolatlanságból levezetett vélelem nem alkalmazható, e koncepció mellett elvi szempontból valóban lehetne érvelni, de maga a törvényszöveg állja útját e vélelem alkalmazásának, ugyanis önálló törvényi tényállási elemként jeleníti meg az egyoldalúságot és semmiféle vélelemről nem tesz említést, noha az anyagi jogi jogszabályok, ha ilyen vélelem alkalmazását kívánják, arról kifejezetten rendelkeznek.
112. Emellett a beszállítók véleményének mellőzése indokolatlan és ellenmondásos (az előzetes álláspont szerint nincs jelentőségük, de ha egységesek lettek volna, annak lenne). Az az érvelés pedig, hogy a megosztottság annak a bizonyítéka, hogy a SPAR kényszerérzet kiváltása nélkül is tudott egyoldalúan viselkedni nem elfogadható a jogalkalmazás keretében, és a beszállítókat is lekezeli, nem reális, hogy észre sem vették, hogy kényszerítették őket.
113. A SPAR úgy véli, nincs olyan tény, melyre alapítva egységesen meg lehetne állapítani az egyoldalúságot, minden beszállító vonatkozásában. Nem alkalmas erre az újonnan kreált vélelem, a dokumentáció hiánya, a felek egymáshoz mért alkuereje, a 2016-os változások, a PB-vel szerződők kb. 50%-os aránya, a keretrendszer SPAR általi kialakítása. Bármely egységes kezelés ellen szóló tény az, hogy a beszállítók kb. felénél nem volt kikötve PB.
114. Beszállítónkénti bizonyítás az egyedüli lehetséges bizonyítási mód: az egyes konkrét beszállítók vonatkozásában annak igazolása korabeli dokumentumokkal, hogy ellenezték a PB-t, és kísérletet tettek ennek mellőzésére, de azt a SPAR elutasította. Az ugyanis, hogy nem volt egyeztetés a PB létéről, inkább jelezheti a beszállító elégedettségét a rendszerrel, mint a feltételek kikényszerítését.
115. A dokumentáció hiányából nem következik az alku hiánya, ahhoz a kikényszerítést kellene bizonyítani a GVH-nak. A beszállítók véleménynyilvánításának biztosan nem lett volna hátrányos következménye, ilyenek sincs nyoma. A szerződés Kertv.-nek való megfelelésre utaló része ténybeli nyilatkozat is. Irreális azt várni, hogy a kereskedő adjon előre gyártott mintát arra a beszállítói nyilatkozatra, hogy számára a PB nem előnyös, azt nem akarja, illetve a SPAR dokumentálja azt, hogy a beszállító nem tiltakozott a PB ellen. Az ellenvetések hiánya éppúgy jele lehet annak, hogy a kikötést észszerűnek és számukra kedvezőnek értékelték a beszállítók, ezért csak a százalékos mértékről egyezkedtek.
116. A 2016. évi változtatásra nem a korábbi indokolatlanság elismerése céljából került sor, hanem a tárgyalások eredményének rögzítését könnyítette meg. Ha egy vállalkozás igyekszik alkalmazkodni a hatóság döntéséhez, akkor is, ha azt helytelennek tartja, a jogkövető szándékát jelzi, és nem a jogsértés elismerését.
117. A SPAR kifogásolta az előzetes álláspont bírsággal kapcsolatos megállapításait is. Álláspontja szerint az új közlemény alkalmazása a jogbiztonságot sérti. Indokolatlan a felróhatóságnál figyelembe venni, hogy a SPAR kísérletet tett arra, hogy utólag jogszerűnek tüntesse fel magatartását, illetve hogy a SPAR maga is tisztában volt vele, hogy magatartása jogsértő volt. Azt, hogy a 2016. évi kiegészítő megállapodások nem a valóságot tükrözték, nem elég feltételezni, hanem bizonyítani lenne szükséges. Erre egyetlen e-mail nem alkalmas, a kiegészítő megállapodások beszállítók általi aláírása is azt jelenti, hogy azt a

valós állapot rögzítésének tekintették, ezekkel az aláírásokkal szemben valamilyen ellenbizonyításra lenne szükség. A SPAR csatolt 14 aláírt kiegészítő megállapodást, álláspontja szerint az érintett beszállítók vonatkozásában jogsértés megállapításának nincs helye.

118. Kifogásolta az előzetes álláspont szerinti releváns forgalom meghatározást is. Emellett álláspontja szerint az előny miatti korrekciót nem támasztotta alá az előzetes álláspont, az elrettentés más módon is biztosítható lenne.
119. A SPAR szerint nincs ismétlődésről szó: az előző ügy utóvizsgálata elismerte, hogy a PB más, mint a TAB, az új előzetes álláspont teljesen újfajta jogsértést kreál, ami szintén kizárja az ismétlődést.
120. A SPAR álláspontja szerint kompenzáció azért nem lehet indokolt, mert így a beszállítók összességében magasabb árat kapnának utólag, mint amiben megegyeztek, és amelyre tekintettel a SPAR kialakította a kiskereskedelmi árait. Ez egy utólagos árkontroll, a Kertv. ilyen árszabályozó hatáskört nem ad a GVH-nak.

V.3. A SPAR vállalása

121. A SPAR az új előzetes álláspontra tett észrevételeit követően javaslatot⁹⁶ tett kistermelők támogatását célzó együttműködési intézkedésekre. Az eljáró versenytanács a benyújtott javaslat kapcsán két alkalommal nyilatkozattételre hívta⁹⁷ fel a SPAR-t, egyrészt arról, hogy a 11/2017 sz. közlemény⁹⁸ (a továbbiakban: Bírágközlemény) VI. fejezete szerinti bírságsökkentő célú vállalást, vagy más együttműködési jellegű intézkedést kíván-e tenni, másrészt kérte, hogy az eljáró versenytanács által jelzett kérdések és észrevételek mentén egészítse és dolgozza ki a javaslatát.
122. A SPAR az eljáró versenytanács felhívásaira kiegészítette vállalását és annak magyarázatát,⁹⁹ és kérte az eljáró versenytanácsot, hogy vállalását a Bírágközlemény alapján bírságsökkentő tényezőként mérlegelje. A SPAR azt is jelezte, hogy elfogadja, hogy a vállalásokat az eljáró versenytanács ügyzáró határozatában kötelezettségként előírja a SPAR számára.
123. A SPAR által benyújtott vállalás lényege, hogy a SPAR megfelelő költségvetés és az intézkedések igazolásának vállalásával Győr, Hódmezővásárhely, Nyíregyháza, Pécs, Székesfehérvár, Zalaegerszeg településeken regionális szállítói központok kialakítását, működtetését és ehhez kapcsolódó szolgáltatások nyújtását (mint pl, minőség-audit, logisztika, raktározás, kihelyezés-értékesítés, vonalkódolás, képzés, marketing) vállalja a hazai helyi kistermelők piacra jutásának megkönnyítése és elősegítése céljából.
124. A vállalás teljes szövegét jelen határozat melléklete tartalmazza, főbb elemei az alábbiak:
125. A vállalás részletezi a regionális szállítói központok kialakításával, az általuk a helyi beszállítók számára nyújtott szolgáltatások körével kapcsolatos intézkedéseket:
 - A SPAR a regionális központokban áruátvételi pontokat, raktárhelyiségeket, és oktató központokat alakít ki, és címkéző gépeket helyez üzembe.

⁹⁶ VJ/43-391/2016. sz. irat.

⁹⁷ VJ/43-392/2016., VJ/43-394/2016., sz. iratok.

⁹⁸ A Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa Elnökének 11/2017. számú, a versenykorlátozó megállapodásokra és összehangolt magatartásokra, a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre, valamint a jelentős piaci erővel való visszaélésre vonatkozó tilalmakba ütköző magatartások esetén a bírság összegének megállapításáról szóló közleménye.

⁹⁹ VJ/43-393/2016., VJ/43-395/2016. sz. iratok.

- A SPAR a biztonságos forgalmazás feltételeinek megteremtése érdekében a helyi kistermelő első beszállítását megelőzően auditot végeztet, amennyiben a termelő nem rendelkezik megfelelő minőségbiztosítási rendszerrel, amely audit költségét a SPAR fedezi.
- A SPAR a helyi kistermelők termékeit saját költségén, a saját eszközeivel és munkatársai közreműködésével beszállítja a legközelebbi regionális központba, ha erre az érintett igényt tart.
- A regionális központokból a SPAR a saját logisztikai rendszerén keresztül juttatja el a termékeket a programban résztvevő üzletkebe.
- A SPAR vállalja, hogy a regionális központokba beszállított termékek összesen 50 SPAR és INTERSPAR üzletben kerülnek kihelyezésre értékesítés céljából, üzletenként esetlegesen eltérő választékkal.
- Az üzletekben a termékek jól látható, a vásárlók számára könnyen felismerhető, egyéni arculattal ellátott, elkülönített display-n/polcon/hűtőben kerülnek kihelyezésre, ezzel is megkönnyítve a vásárlók tájékozódását.
- A SPAR a regionális központokhoz kapcsolva Beszállítói Akadémiát hoz létre és működtet, melynek célja, hogy a helyi kistermelők a termékek elvárt minőségével, illetve a szállítói feladatokkal kapcsolatos ismereteket szerezhessenek. Az ismeretek átadására a regionális központokban, illetve a helyi kistermelőkhöz közeli helyszíneken tartott elméleti oktatások, workshopok és tréningek formájában kerül sor, továbbá - mentorálás esetében - közvetlenül a helyi kistermelők telephelyén is.

126. A vállalás meghatározza továbbá a vállalt szolgáltatásokra jogosult kistermelői kört és a beszállítók kiválasztásának kereteit:

- A vállalásban rögzített SPAR szolgáltatásokra azok a helyi kistermelők jogosultak, akik az a) pontban meghatározott termékeket Magyarországon termelik, illetve állítják elő, és a b) pontban foglaltaknak megfelelnek:
 - a) Az érintett termékek: feldolgozatlan élelmiszerek (pl. zöldség, gyümölcs), feldolgozott élelmiszerek (pl. hús- és tejtermékek, lekvár, méz, szörp, kisüzemi sör), saját termelésből származó, természetes alapanyagokból készült kozmetikai, ruházati termékek, mosó és tisztítószer.
 - b) A SPAR szolgáltatására az a helyi kistermelő jogosult, aki a kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló 52/2010. (IV. 30.) FVM rendelet 2. § 1. pontja alapján kistermelőnek minősül, azzal, hogy a SPAR jogosult arra, hogy a vállalás szerinti szolgáltatásait a rendelet kistermelő fogalmánál szélesebb, de hasonló személyi körnek is nyújtsa, továbbá jogosultnak tekintendő az a jogi személy is, amelyet a kistermelő természetes személy egyedül irányít, illetve amelyet a kistermelő természetes személy és a rendelet alapján kistermelői élelmiszer értékesítésére jogosult személy közösen irányít.
- A SPAR azokat a szolgáltatásait, melyek létrejött szállítói jogviszonyt feltételeznek (audit, árubeszállítás központokba, raktározás, címkézés, logisztika, kihelyezés értékesítésre), csak a szállítási szerződés megkötését követően, a szerződött kistermelőknek nyújtja.
- A választékba kerülő termékek kiválasztását a SPAR helyi szinten jelenlévő munkavállalói végzik központi irányítás mellett.
- A SPAR a szerződéskötéssel kapcsolatos tárgyalásokat megfelelően dokumentálja.

- A SPAR - figyelemmel a várható keresletre, illetve a sokszínűség biztosítása érdekében - jogosult az egyes helyi kistermelőktől fogadott termékek mennyiségét korlátozni.
 - Az egyéb vállalt szolgáltatások esetében, ha az adott szolgáltatás a vállalt költségvetésre, vagy időbeli, szervezési, kapacitási korlátokra tekintettel csak korlátozott számú helyi kistermelőnek nyújtható, akkor a SPAR jogosult arra, hogy a jelentkezők közül kiválassza azokat, akiknek az adott szolgáltatást nyújtja.
127. A vállalás szerint a helyi kistermelőnek minősülő, a programban részt vevő beszállítóknak legalább 90%-át fogják kitenni azok a szállítók, akikkel a SPAR 2020. december 1- jét megelőzően nem állt szállítói kapcsolatban.
128. A vállalás egy kételemű, marketing jellegű intézkedéscsomagot is tartalmaz. Így tartalmaz vállalást a helyi kistermelőket célzó, a regionális központok szolgáltatásait népszerűsítő akvizíciós kampányra, valamint az érintett termékek népszerűségének és forgalmának növelése céljából országos fogyasztói marketing kampányra.
129. Az intézkedések teljesítésére a SPAR összesen 1.700.000.000,- Ft (azaz egymilliárd-hétszázmillió forint) költségvetés ráfordítását vállalta, mégpedig oly módon, hogy az elvégzett beruházásokkal, megrendelt szolgáltatásokkal (ideértve a marketing szolgáltatásokat is) kapcsolatos ráfordításokat a SPAR független könyvvizsgáló által auditált beszámolóval fogja igazolni, naptári évente, az érintett évet következő év március 31-ig.
130. A SPAR vállalta továbbá összesen 23 új munkahely teremtését a vállalások teljesítése során ([Üzleti titok] megoszlásban), és 12 kisteherautó beszerzését.
131. A SPAR azt is vállalta, hogy ha a tervezett költségvetésnél kisebb anyagi ráfordítással is teljesíteni tudja a vállalásait, akkor a fennmaradó összeget 50-50%-os arányban a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak, illetve a Gyermekétkeztetési Alapítványnak ajánlja fel közérdekű célokra.
132. A vállalások teljesítésének ütemezése kapcsán a SPAR 2021. november 30-ig vállalta az első 3 regionális központ és 2022. november 30-ig a további 3 regionális központ megnyitását és működésének megkezdését. A regionális központok működtetését a SPAR 2023. december 31-ig vállalta. A Beszállítói Akadémia létrehozását és folyamatos működtetését a SPAR 2021. július 1-től 2023. december 31-ig, az akvizíciós és az országos fogyasztói marketing kampány folytatását 2021. február 15-től 2023. december 31-ig vállalta.
133. A SPAR vállalása kiterjed az intézkedések teljesítésének igazolására is, amely az alábbi tartalmú dokumentáció benyújtását fogja jelenteni, többségében az érintett évet következő év március 31-ig. Ahogy fentebb említésre került, a költségvetés betartását a SPAR könyvvizsgálóval auditált külön beszámolóval fogja igazolni. Az akvizíciós kampány és a fogyasztói országos marketing kampány teljesítését (a ráfordítások igazolásán túlmenően) a SPAR olyan összefoglaló jelentéssel fogja igazolni, amely megfelelő módon (szöveggel, képpel) megjeleníti az alkalmazott eszközöket, illetve bizonyítékokkal alátámasztja, hogy az eszközök ténylegesen alkalmazásra kerültek. A munkahelyek létesítését a SPAR a munkaszerződésekkel fogja igazolni. A Beszállítói Akadémia működtetését (a ráfordítások igazolásán túlmenően) a SPAR az elkészült kiadványok, oktatási anyagok becsatolásával, mentorálási naplóval, illetve a megtartott események és az azokon résztvevők számának dokumentálásával fogja igazolni. A regionális központok létesítését a SPAR a regionális központokat bemutató fényképekkel fogja igazolni. A szállítók számarányát a szállítási szerződések csatolásával, az új szállítók forgalmát összesített kimutatás készítésével fogja igazolni. Az esetleges közérdekű felajánlás teljesítését pedig a banki átutalási bizonylattal igazolja, a teljesítést követő 15 napon belül.

A SPAR vállalatokhoz fűzött magyarázatai

134. A tárgyi versenyfelügyeleti eljárásban bírságsökkentő vállalásként egy olyan program került kidolgozásra, melynek célja a magyarországi helyi kistermelőkkel való szállítói kapcsolatok bővítése, erősítése. A SPAR jelenleg 8, helyi kistermelőnek minősülő szállítóval áll kapcsolatban. E szállítók termékei a SPAR Hungaricool programjában való részvétel eredményeképpen kerültek be a választékába. A jelen vállalat tárgyát képező program a Hungaricool programnál mind szélességében, mind mélységében kiterjedtebb lesz, a központi szintű együttműködés regionális szintűvé válik, a programban részt vevő szállítók száma és az érintett termékkör is jelentősen bővül, mindezek eredményeképpen a helyi kistermelők termékeinek fogyasztói ismertsége is jelentősen nő.
135. A regionális központok kapcsán a SPAR előadta, hogy a kistermelők piacra jutásának megkönnyítése érdekében alakít át 6 INTERSPAR áruházat. Ezen áruházak az ország különböző pontjain helyezkednek el, ezzel biztosítva az országos lefedettséget. A központok révén Nyíregyháza, Hódmezővásárhely, Pécs, Győr, Székesfehérvár és Zalaegerszeg kb. 50 km-es körzetében lévő helyi kistermelők számára biztosítja a SPAR a lehetőséget, hogy a szállítójává válhatnak.
136. A regionális szállítói központok célcsoportja a helyben, adott közösségben már ismert frissárut, szárazárut, zöldség-gyümölcsöt és nem élelmiszert előállító termelők közül azok a vállalkozó kedvű helyi kistermelők, akik a forgalomba hozatalhoz szükséges engedélyekkel rendelkeznek, és az adott termékkörre vonatkozó jogszabályok előírásainak megfelelő terméket szeretnének értékesíteni. A rendelkezésre álló mennyiségektől és a forgalmi lehetőségektől függően a SPAR akár országos értékesítési lehetőséget is biztosít az erre kiválasztott kistermelők számára.
137. A regionális szállítói központok működését egy ábrával szemléltette:
- [Üzleti titok]
138. A 6 kijelölt áruházban - Nyíregyháza, Hódmezővásárhely, Pécs, Győr, Székesfehérvár, Zalaegerszeg - áruátvételi pontok, raktárhelyiségek, és oktató központok (Beszállítói Akadémia) kerülnek kialakításra a helyi kistermelők részére.
139. A SPAR vállalja, hogy aktívan keresi azokat a helyi kistermelőket, akik szívesen részt vennének a programban. A szóba jöhető helyi kistermelők megkeresése történhet személyes úton, a beszerzés és értékesítés képviselőjében eljáró SPAR munkavállalók révén. Ez jellemzően a már a SPAR látókörében lévő szállítókra vonatkozik, akiket helyi kollégái már ismernek. Ezen felül a SPAR kialakít online jelentkezési lehetőséget is, amely felületen a vállalkozók önállóan jelentkezhetnek - ezeket a felületeket a SPAR aktívan hirdeti, hogy a termelők tudomást szerezzenek a lehetőségről. Az indulást megelőzően, és azt követően évente 2-3 alkalommal beszállítói roadshow-k kerülnek megszervezésre, melyek során egy időben több kistermelőnek biztosít a SPAR bemutatkozási lehetőséget.
140. A kistermelő által szállítani vállalt termékek mennyiségétől és értékesítési potenciáljától függően a SPAR akár egy üzletben (ábra 3. útvonala), akár a kistérségben (az ábra 2. útvonala), akár a logisztikai kihívásokat átvállalva 50 üzletig országosan biztosítja a termékek megjelenítését polcain (az ábra 1. útvonala alapján). A SPAR az áru átvételéhez, tárolásához megfelelő módon átalakítja a 6 áruház raktárainak egy részét, hűtött áru fogadására is alkalmas módon. Itt címkéző gépeket is elhelyez, annak érdekében, hogy minden terméken legyen vonalkód, akkor is, ha a termelő nem tudja ezt biztosítani. Mind az áru fuvarozásához, mind a raktározáshoz biztosítja a SPAR az emberi erőforrást.

141. A SPAR saját költségén vállalja azt is, hogy a biztonságos forgalmazás feltételeinek megteremtése érdekében a helyi kistermelő első beszállítását megelőzően auditot végeztet, amennyiben a termelő nem rendelkezik megfelelő minőségbiztosítási rendszerrel.
142. A SPAR vállalja továbbá, hogy a helyi kistermelők termékeit saját költségén, a saját eszközeivel és munkatársai közreműködésével beszállítja a legközelebbi regionális központba, ha erre az érintett igényt tart. A regionális központokból a SPAR a saját logisztikai rendszerén keresztül juttatja el a termékeket a programban résztvevő üzletekbe.
143. A kiválasztott és forgalmazásra kerülő termékek kihelyezése céljából a vásárlók számára jól felismerhető, egyéni design-nal ellátott polc/display/hűtő kerül kialakításra az érintett üzletekben. Ez a kiemelt és átalakításra kerülő hat üzlettel együtt 50 értékesítési pontot jelent.
144. A program külön elemét képezi a helyi kistermelők képzése, oktatása, mentorálása. A kiválasztott termékek forgalomképessé tétele érdekében, illetve a SPAR folyamataiba való beilleszthetőség céljából Beszállítói Akadémia keretein belül segíti a kisvállalkozókat a forgalmazás feltételeinek megfelelni. A SPAR képzések, oktatások keretében tájékoztatást ad a termékértékesítés jogi kritériumairól, ismerteti a számlázási és logisztikai szabályait, minőségi elvárásokat, szerződéses gyakorlata részleteit. A SPAR fontosnak tartja a magyar, hazai, és kiváló minőségű védjegyek használatának erősítését a Beszállítói Akadémia keretében is. A Beszállítói Akadémia célja, hogy olyan ismeretanyagot adjon elméleti és gyakorlati képzések, mentoring segítségével, amivel a hazai gyártó partnerei képesek lesznek a SPAR beszállítói követelményeinek minden téren megfelelni. A megvalósítás két elkülöníthető, de egymással összefüggő területre fog koncentrálni, ezek a minőségügy és a szállítói ismeretek. A program részét képezik in-house workshopok és tréning/oktatási elemek (több napon át, külsős helyszínen), és on-the-job mentoring. A tematika kiterjed a következőkre:
- beszerzési folyamatok ismertetése a szállítóknak,
 - marketing (brand építés, piackutatás, folyamatok),
 - logisztikai folyamatok ismertetése, logisztikai központ látogatással, diszpozíció bevonása,
 - jogi tanácsadás (külsős): védjegyekkel, egyéb szerződéssel kapcsolatos ismeretek,
 - pénzügyi segítségnyújtás - belső mentorálással (számlázás stb.), pénzügyi átvilágítással,
 - termékfejlesztés (csomagolás, design javaslatok),
 - minőségüggyel kapcsolatos szakértői segítségnyújtás: külső szakértő delegálása termékfejlesztéshez szükséges információk biztosítása céljából.
145. A program célja a helyi kistermelők értékesítési, piacra lépési lehetőségeinek szélesítése. Ezért rögzítésre kerül, hogy a vállalatok jogosultjai a helyi kistermelők. E fogalom alatt a kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló 52/2010. (IV. 50.) FVM rendelet 2. § 1. pontja alapján kistermelőnek minősül személyeket kell érteni. Ugyanakkor e jogszabály szigorú korlátokkal definiálja a helyi kistermelőt, pl. csak 40 km-es körzetben engedi meg számukra a szállítást, illetve limitálja az előállítható mennyiséget és termékkört is. Ezért a SPAR a vállalatok szerint jogosult lenne arra is, hogy a vállalat szerinti szolgáltatásait a rendelet kistermelő fogalmánál szélesebb, de hasonló személyi körnek is nyújtsa (pl. olyanoknak, akik a központtól 50 km-re gazdálkodnak). Továbbá a vállalat azzal is tágítja a kistermelő rendelet szerinti fogalmát, hogy a kistermelő természetes személy által irányított jogi személyt is jogosultnak tekint, illetve azt a jogi személyt is, amelyet a kistermelő természetes személy és a rendelet alapján kistermelői élelmiszer

értékesítésére jogosult személy közösen irányít. A rendelet 3. § (2) bekezdése alapján kistermelői élelmiszer értékesítését a kistermelőn kívül a vele egy háztartásban élő személy, valamint a kistermelő házastársa, bejegyzett élettársi kapcsolatban élő élettársa, nagykorú gyermeke, testvére, szülője, nagyszülője is végezheti. Ez a bővítés azért szükséges, mert a tapasztalatok azt mutatják, hogy a kistermelők gyakran gazdasági társaságot hoznak létre erre a tevékenységre, és nem lenne indokolt egy formai körülmény miatt kizárni őket a programból.

146. A program egyes részei (pl. árubeszállítás központokba, raktározás, címkézés, logisztika, kihelyezés értékesítésre) értelemszerűen csak azoknak a helyi kistermelőknek lesznek elérhetőek, akikkel sikerül megegyezni egy szállítási szerződés megkötésében, a kereskedelemben szokásos minden lényeges paraméterre kiterjedően (pl. mennyiség, minőség, ár, teljesítési határidők). Ezeket a szolgáltatásokat a SPAR csak a szállítási szerződés megkötését követően, a szerződött kistermelőknek nyújtja. Fontos kiemelni, hogy a SPAR a program keretében nem azt vállalja, hogy minden, erre jelentkező helyi kistermelővel szállítási szerződést fog kötni, a helyi kistermelő által előterjesztett feltételekkel (termékkör, beszerzési ár, mennyiség, időszak, stb.). A választékba bekerülő termékek kiválasztását a SPAR helyi szinten jelenlévő munkavállalói végzik központi irányítás mellett. A szerződéskötési tárgyalásokat a SPAR a kiválasztott helyi kistermelőkkel kezdi meg. A SPAR biztosítja a diszkriminációmentességet, és a kereskedelmi törvénynek való megfelelést, továbbá a szerződéskötéssel kapcsolatos tárgyalásokat megfelelően dokumentálja. Az auditra a szerződéskötés előtt kerülhet sor. A SPAR - figyelemmel a várható keresletre, illetve a sokszínűség biztosítása érdekében - arra is fenntartja a jogot, hogy a szerződéskötésre kiválasztott helyi kistermelőktől fogadott termékek mennyiségét korlátozza a szállítási szerződésben.
147. Az egyéb szolgáltatások esetében (pl. képzés, oktatás) a SPAR vállalja, hogy ezeket minden, erre igényt tartó helyi kistermelőnek nyújtani fogja. Ehhez előzetes szerződéskötésre nem lesz szükség, de a kistermelőktől együttműködési szándéknyilatkozatot fog kérni a SPAR a programban való részvételről. A programban való részvétel részleteiről a SPAR útmutatót is fog készíteni és közzétenni. Ugyanakkor elképzelhető, hogy a helyi kistermelők bizonyos szolgáltatásokat olyan jelentős számban vennének majd igénybe, hogy a kapacitások nem lesznek elégségesek az igények kielégítésére. Ezért szükséges azt rögzíteni, hogy ha az adott szolgáltatás a vállalt költségvetésre, vagy időbeli, szervezési, kapacitási korlátokra tekintettel csak korlátozott számú helyi kistermelőnek nyújtható, akkor a SPAR jogosult arra, hogy a jelentkezők közül kiválassza azokat, akiknek az adott szolgáltatást nyújtja.
148. A programba bevonandó termékek: feldolgozatlan élelmiszerek (pl. zöldség, gyümölcs), feldolgozott élelmiszerek (pl. hús- és tejtermékek, lekvár, méz, szörp, kisüzemi sör), saját termelésből származó, természetes alapanyagokból készült kozmetikai, ruházati termékek, mosó és tisztítószeres. A SPAR tehát a „food” kategória mellett a „non-food” kategóriába is keres hazai kistermelőket.
149. A programhoz kapcsolódó marketing tevékenység több ágra bontható. Ezek: akvizíciós kampány és országos fogyasztói marketing. A SPAR kollégái saját ismereteik alapján proaktívan megkeresik a potenciális partner helyi kistermelőket, emellett előre meghirdetett időpontban előzetes jelentkezés után az ország különböző pontján személyes bemutatkozási lehetőséget biztosítanak a lehetséges szállítók részére. A roadshow lehetőségét a helyi médiában és targetált digitális média felületeken tervezi hirdetni a SPAR, valamint a saját szórólapjai területileg mutált verziójában. Emellett a SPAR a szakmai szervezetek listáit is lehetőség szerint igénybe fogja venni.

150. A SPAR magyarázatában bemutatta továbbá a vállalásban rögzített marketing intézkedések végrehajtásával kapcsolatos terveit (így pl. hogy milyen kommunikációs eszközöket, csatornákat tervez használni).
151. A SPAR az összesen 1.700.000.000,- forintos költségvetést a következő megoszlás szerint tervezi fordítani a vállalások teljesítésére:

Költség típus	Nettó költségek /millió Ft
[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
[Üzleti titok]	[Üzleti titok]
Összesen	1700

152. A SPAR elsődleges célja az, hogy a program keretében új szerződéses kapcsolatokat hozzon létre a helyi kistermelőkkel. Ezért szerepel a vállalásban, hogy az új szállítók aránya érje el a 90%-ot. [Üzleti titok]
153. A fennmaradó 10% esetében a program eredményeképpen bővítésre kerül a szállítói kapcsolat, pl. a termékkör kiszélesítésével, vagy a helyi kistermelő által ellátott üzletek körének, azaz az ellátási területnek a bővítésével.
154. A SPAR összesen kb. 100 helyi kistermelő bevonására számít a teljes időszak alatt, felkészülve arra, hogy kézműves termékek esetén az ellátás időszakos is lehet. Természetesen a vásárlói igények, és kínálat figyelembevételével a bevont helyi kistermelők köre és száma folyamatosan változhat. A tervezett árbevétel kistermelői oldalon összesen kb. 200 millió forint évente.
155. A SPAR a vállalásban részletesen meghatározta, hogy a program mely elemét mikor teljesíti. Ebből kiemelésre érdemes, hogy az első 3 regionális központ megnyitása és működésének elindítása legkésőbb 2021. november 30-ig megtörténik. A további 3 regionális központ megnyitására és működésének megkezdésére legkésőbb 2022. november 30-ig kerül sor. A regionális központok működtetését a SPAR 2023. december 31-ig vállalja.
156. A vállalás a SPAR álláspontja szerint részletes szabályokat tartalmaz arra, hogy az egyes vállalások teljesítésének igazolása miként történik a GVH részére.

VI.

Jogszabályi háttér

157. A Kertv. 1. §-a értelmében a törvény hatálya - a külön törvényben meghatározott egészségügyi szolgáltatás, a külön törvényben meghatározott fémkereskedelmi engedélyköteles tevékenység, valamint a külön törvényben meghatározott dohánytermék-kiskereskedelmi engedélyköteles tevékenység és ehhez kapcsolódóan a külön törvényben meghatározott dohányboltban árusított egyéb termékek értékesítésére irányuló kereskedelmi tevékenység kivételével - a kereskedelmi tevékenység, a kereskedelmet kiszolgáló szolgáltató, valamint a kereskedelmi jellegű turisztikai szolgáltatási tevékenységek

folytatásának, továbbá a termékek forgalmazásának alapvető követelményeire és ellenőrzésére terjed ki.

158. A Kertv. alkalmazásában, annak 2. §-ában foglaltak szerint:

- beszállító: aki a terméket, szolgáltatást kereskedelmi tevékenységet folytatónak forgalmazási céllal értékesíti;
- beszerzési szövetség: két vagy több vállalkozás által a beszerzési vagy értékesítési stratégiájuk érvényesítésére, beszerzési vagy értékesítési tevékenységük részének vagy egészének végzésére, koordinálására kötött megállapodás;
- jelentős piaci erő: olyan piaci helyzet, amelynek következtében a kereskedő a beszállító számára termékeinek, illetve szolgáltatásainak a vásárlókhoz való eljuttatása során ésszerűen megkerülhetetlen szerződéses partnerré válik, illetve vált, és forgalmi részesedésének mértéke miatt képes egy termék, termékcsoport piacra jutását regionálisan vagy országosan befolyásolni;
- kereskedelmi tevékenység: kis-, illetve nagykereskedelmi tevékenység, valamint kereskedelmi ügynöki tevékenység;
- kereskedelmi ügynöki tevékenység: olyan tevékenység, amelynek keretében a kereskedő más javára termékek, szolgáltatások eladására vagy vételére tárgyalásokat folytat, és azokra megbízás alapján szerződést köt;
- kereskedő: aki kereskedelmi tevékenységet folytat;
- kiskereskedelmi tevékenység: üzletszerű gazdasági tevékenység keretében termékek forgalmazása, vagyoni értékű jog értékesítése és az ezzel közvetlenül összefüggő szolgáltatások nyújtása a végső felhasználó részére, ideértve a vendéglátást is;
- nagykereskedelmi tevékenység: üzletszerű gazdasági tevékenység keretében termékek átalakítás (feldolgozás) nélküli továbbforgalmazása és az ezzel közvetlenül összefüggő raktározási, szállítási és egyéb kapcsolódó szolgáltatások nyújtása kereskedő, feldolgozó részére, ideértve a nagybani piaci tevékenységet, valamint a felvásárló tevékenységet is.

159. A Kertv. 7. § (1) bekezdése értelmében a beszállítóval szemben a jelentős piaci erővel visszaélni tilos. A Kertv. 7. § (2) bekezdése szerint az (1) bekezdés szerinti visszaélésnek minősül különösen

- e) a beszállítónak a kereskedővel, illetve más kereskedővel kialakítandó üzleti kapcsolataira vonatkozó indokolatlan feltételek előírása, különösen a legkedvezőbb feltételek alkalmazásának kikötése, ennek visszamenőleges érvényesítése, illetve annak előírása, hogy azonos időszakra adott termékre csak az adott kereskedőnek biztosítson akciót, valamint a kereskedő védjegyével vagy márkanévén árusított termék gyártásának előírása a beszállító számára a beszállító bármely termékének forgalmazása érdekében;
- f) a különféle - különösen a kereskedő beszállítóinak listájára vagy árukészletébe való bekerülésért, más, a beszállító által nem igényelt szolgáltatásokért fizetendő - díjak egyoldalú felszámítása a beszállítónak.

160. A Kertv. 7. § (3) bekezdése szerint a jelentős piaci erő fennáll a beszállítóval szemben, ha az adott vállalatcsoport - ideértve a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerinti anya- és leányvállalatok összességét, közös beszerzés esetén pedig a beszerzési szövetséget alkotó vállalkozások összességét - kereskedelmi tevékenységéből származó előző évi konszolidált

nettó árbevétele (a továbbiakban: konszolidált nettó árbevétel) meghaladja a 100 milliárd forintot.

161. A Kertv. 7. § (4) bekezdése szerint a (3) bekezdésben meghatározottakon kívül akkor is fennáll a kereskedő jelentős piaci ereje, ha a piac struktúrája, a piacra lépési korlátok léte, a vállalkozás piaci részesedése, pénzügyi ereje és egyéb erőforrásai, kereskedelmi hálózatának kiterjedtsége, üzleteinek mérete és elhelyezkedése, kereskedelmi és egyéb tevékenységeinek összessége alapján a kereskedő vállalkozás, vállalatcsoport, illetve beszerzési szövetség a beszállítóval szemben egyoldalúan előnyös alkuhelyzetben van vagy abba kerül.
162. A Kertv. 7. § (6) bekezdése értelmében a 7. § rendelkezései nem alkalmazhatóak a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek vonatkozásában a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló 2009. évi XCV. törvény hatálya alá tartozó esetekben.
163. A Kertv. 9. § (3) bekezdése alapján a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő felett a 7. § szerinti visszaéléssel kapcsolatos felügyeletet a GVH a Tpvt.-ben foglalt eljárási szabályok alkalmazásával végzi oly módon, hogy eljárásaiban a Tpvt. 21. §-ának megsértése esetén irányadó rendelkezéseket alkalmazza.
164. A Tpvt. 76. § (1) bekezdése alapján az eljáró versenytanács határozatában megállapíthatja a jogsértés tényét (az e) pont szerint), bírságot szabhat ki (a k) pont szerint), illetve jogsértés megállapítása esetén kötelezettséget írhat elő (a h) pont szerint).
165. A Tpvt. 78. § (1) bekezdése szerint az eljáró versenytanács bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe tartozó jogsértő magatartást valósít meg. A (3) bekezdés szerint a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, gyakoriságára - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a végső üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.
166. A Tpvt. 44. § (1) bekezdése szerint a versenyfelügyeleti eljárásra - a törvényben meghatározott szűk körű kivételtől eltekintve - a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni.
167. A Ket. 13. § (2) bekezdés e) pontja alapján a Ket. rendelkezéseit a versenyfelügyeleti eljárásban csak akkor kell alkalmazni, ha az ügyfajta-ra vonatkozó törvény eltérő szabályokat nem állapít meg.
168. A Ket. 31. § (1) bekezdés szerint a hatóság az eljárást megszünteti, ha
 - hivatalbóli eljárásban a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, és további eljárási cselekménytől sem várható eredmény (i) pont).

VII.

Jogi értékelés

169. Az eljáró versenytanács a Ket. 50. § (6) bekezdésének megfelelően a bizonyítékokat egyenként és összességükben értékelte. Az eljáró versenytanács a SPAR által az eljárás során tett valamennyi nyilatkozatot és észrevételt is megismerte és megfontolta. A vizsgálati szakaszban beérkezett észrevételeket is figyelembe véve alakította első előzetes álláspontját, majd az első előzetes álláspont közlését követően tett észrevételeket is figyelembe véve

alakította ki az új előzetes álláspontját. Jelen határozat meghozatala során pedig az eljáró versenytanács a korábbiakban előadottakon túl az új előzetes álláspontra tett észrevételekre is tekintettel volt.

170. Az eljáró versenytanácsnak először abban kellett az álláspontját kialakítania, hogy a Kertv. szerinti – önmagában még jogsértést nem eredményező – jelentős piaci erő megállapítható-e, majd az azzal való visszaélés kérdését kellett értékelnie.

VII.1. A jelentős piaci erő értékelése

171. A Kertv. 7 §-ának (3) bekezdése a jelentős piaci erő fennállásának megállapíthatóságát írja elő abban az esetben, ha a kereskedő kereskedelmi tevékenységéből származó előző évi konszolidált nettó árbevétele meghaladja a 100 milliárd forintot. Ezen árbevételt el nem érő vállalkozások esetében a Kertv. 7. §-ának (4) bekezdése további kritériumok elemzésétől teszi függővé a jelentős piaci erő megállapíthatóságát.
172. Figyelemmel a VJ/60/2012 sz. eljárásban kifejtett álláspontra, a jelentős piaci erő – a Kertv. 2. §-ában meghatározott fogalomra tekintettel – nem azonos a Tptv. 22. §-ában meghatározott gazdasági erőfölény fogalmával. A Kertv. 2. § 7. pontja szerint a jelentős piaci erő olyan piaci helyzet, amelynek következtében a kereskedő a beszállító számára termékeinek, illetve szolgáltatásainak a vásárlókhhoz való eljuttatása során észszerűen megkerülhetetlen szerződéses partnerré válik, illetve vált, és forgalmi részesedésének mértéke miatt képes egy termék, termékcsoport piacra jutását regionálisan vagy országosan befolyásolni.
173. A SPAR által közölt (a határozat 12. pontjában bemutatott) adatok alapján a 2014-2017. évre vonatkozó kereskedelmi tevékenységéből származó árbevételi adatok alapján a vizsgált időszak vonatkozásában végig megállapítható a SPAR jelentős piaci ereje a Kertv. 7. §-ának (3) bekezdése alapján, ugyanis kereskedelmi tevékenységéből származó nettó árbevétele meghaladta a 100 milliárd forintot.
174. A SPAR esetében a kereskedelmi hálózatának kiterjedtsége, üzleteinek mérete és elhelyezkedése, kereskedelmi és egyéb tevékenységeinek összessége alapján (lásd 10. pont) is megállapítható lenne a beszállítókkal szembeni egyoldalúan előnyös alkuhelyzete és jelentős piaci ereje, azonban a Versenytanács következetes gyakorlata¹⁰⁰ alapján, amennyiben az eljárás alá vont jelentős piaci ereje a Kertv. 7. § (3) bekezdése szerinti 100 milliárd Ft-os árbevételi küszöb elérése alapján megállapítható, a jelentős piaci erő fennállása vonatkozásában nincs szükség további bizonyításra.
175. Az eljáró versenytanács a SPAR jelentős piaci erő megállapíthatóságát vitató érvei kapcsán rámutat, hogy a Kertv. árbevétel szabályát maga a törvény sem szűkíti a non-food termékekből származó árbevételre, azaz, ahogy azt a bíróság¹⁰¹ megállapította a VJ/60/2012 sz. eljárásban hozott döntés felülvizsgálata során „*a jogalkotó nem kívánta egyes termékekre, termékcsoportokra lebontani az árbevétel meghatározását*”. Ennek kapcsán a megismételt másodfokú eljárásban született döntés¹⁰² a következőket rögzítette: „*A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. március 22. napján kelt 1.Kf.650.056/2016/10. számú ítéletében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában helyesen hívta fel és értelmezte Kertv. 7. § (3) bekezdésében foglaltakat; rögzítette, hogy a 2012. évi LXXXIX. törvény (a továbbiakban: Módtv.) a Kertv. szabályainak 2012. augusztus 1-jei hatályú módosításával pontosította a beszállító és kereskedő fogalmát, beiktatta a Kertv. 7. §*

¹⁰⁰ VJ/149/2007., VJ/47/2010.

¹⁰¹ 3.K. 31.953/2015/20., mely döntést a Kúria Kfv.II.37.544/2017/10. számú végzésével elrendelt megismételt másodfokú bírósági eljárásban született ítélet (12.Kf.650.017/2019/9) helyben hagyott.

¹⁰² 12.Kf.650.017/2019/9.

(6) bekezdését, melyből következik: a nem mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekre az azokkal kereskedőkre, így a felperesre és non-food termékekre a Kertv. 7. §-ában foglalt rendelkezések mindenféle korlátozás nélkül irányadók. Kifejtette: nincs szó arról, hogy az említett törvények egymás között a kereskedők, forgalmazók tevékenységét és azok megítélését a non-food és az azokon kívüli termékfajták szerint megosztották volna, amelyet az is alátámaszt, hogy a Kertv. 7. § (6) bekezdés beiktatásával egyidejűleg a jogalkotó a (3) és a (4) bekezdéseket érintetlenül hagyta. Ebből adódóan a felperest a non-food termékek értékesítésével kapcsolatban akkor is a Kertv. 7. § (3) bekezdése alapján kell jelentős piaci erővel rendelkezőnek tekinteni, amennyiben csak egy non-food terméket értékesít, ha a konszolidált nettó árbevétele meghaladja a 100 milliárd forintot.”

176. Az eljáró versenytanács szerint általánosságban sem tekinthető indokolatlannak, hogy a jelentős piaci erő alapja a teljes nettó árbevétel a non-food beszállítókkal kapcsolatos esetleges visszaélések értékelésekor is. Egyrészt a kereskedők beszállítókkal szembeni piaci ereje, vagy megkerülhetetlensége jelentős részben attól függ, hogy mekkora vásárlói körhöz biztosítanak hozzáférést. A szabályozás célja ugyanis azoknak a kereskedőknek a szabályozása, akiken keresztül a végfogyasztók jelentős köre érhető el és akikkel való szerződés pont az általuk elért fogyasztók nagy száma, azaz a kereskedő kiskereskedelmi piaci pozíciója miatt kiemelt jelentőségű, ezt a jelentőséget pedig a kereskedők teljes kereskedelmi forgalmi bevétel adata (az általuk lefedett teljes keresleti potenciál, függetlenül annak termékcsoportok szerinti megoszlásától) jellemzi leginkább objektíven. Ezt az értelmezést támogatta a bíróság¹⁰³ is a már hivatkozott ügyben: „A jelentős piaci erővel kapcsolatos jogalkotói álláspont ez esetben egyértelmű és nyilvánvaló. Annak belátásán alapul, hogy a piaci szereplő súlya és befolyása nem függ attól, hogy az árbevétele milyen arányban keletkezik a „food” és a „non food” termékek értékesítéséből, azt sem a fogyasztó, sem a beszállító nem méricskéli. Ez fogalmazódik meg a Kertv. 2. § 7. pontjában is, amelyben a jogalkotó a jelentős piaci erőt akként definiálja, hogy az: olyan piaci helyzet, melynek következtében a kereskedő a beszállító számára termékeinek, illetve szolgáltatásainak a vásárlókhoz való eljuttatása során ésszerűen megkerülhetetlen szerződéses partnerré válik, illetve vált, és forgalmi részesedésének mértéke miatt képes egy termék, termékcsoport piacra jutását regionálisan vagy országosan befolyásolni. A fogalmat a törvényhozó a Kertv. 7. § (3) és (4) bekezdéseiben bontotta ki azzal, hogy a (3) bekezdésben meghatározott számszerű követelmény teljesülése a (4) bekezdésben foglalt további feltételek vizsgálatát szükségtelenné teszi.”

177. A METSPA a SPAR-beszállítókkal kapcsolatos magatartását a SPAR megbízásából, a SPAR nevében és javára végzi (a METSPA közreműködésével létrejött beszállítói kapcsolatok alapján árbevétele is a SPAR-nak származik és a jelen eljárás tárgyát képező progresszív bónusz összegek is a SPAR-hoz folytak be), ezért ebben a relációban érvényes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) képviselőre vonatkozó 6:11. § (1) bekezdése, amely szerint a képviselő által megtett jognyilatkozat közvetlenül a képviseltet jogosítja és kötelezi. Azaz a METSPA SPAR megbízásából, a SPAR nevében és javára végzett magatartásáért a SPAR, mint a fentiek szerint jelentős piaci erejű kereskedő ugyanolyan felelősséggel tartozik, mint a beszállítók felé közvetlenül tanúsított magatartásáért, azaz a SPAR beszállítók felé tanúsított magatartása – függetlenül attól, hogy azt önállóan és közvetlenül, vagy a METSPA közreműködésével valósította meg – összességben vizsgálandó a Kertv. alapján, jelen eljárás adta keretek között.

¹⁰³ 1.Kf.650.056/2016/10. számú ítélet, amelyet a Kúria hatályon kívül helyezett, de az ítélet Kertv. 7. § (3) bekezdésének értelmezésével kapcsolatos részét nem kifogásolta.

VII.2. A jelentős piaci erővel való visszaélés értékelése

178. A Kertv. 7. § (1) bekezdése értelmében a beszállítóval szemben a jelentős piaci erővel visszaélni tilos. Ugyanezen szakasz (2) bekezdés e) illetve f) pontja szerint az (1) bekezdés szerinti visszaélésnek minősül különösen (e) a beszállítónak a kereskedővel, illetve más kereskedővel kialakítandó üzleti kapcsolataira vonatkozó indokolatlan feltételek előírása, különösen a legkedvezőbb feltételek alkalmazásának kikötése, ennek visszamenőleges érvényesítése, illetve annak előírása, hogy azonos időszakra adott termékekre csak az adott kereskedőnek biztosítson akciót, valamint a kereskedő védjegyével vagy márkanevén árusított termék gyártásának előírása a beszállító számára a beszállító bármely termékének forgalmazása érdekében; valamint (f) a különféle – különösen a kereskedő beszállítóinak listájára vagy árukészletébe való bekerülésért, más, a beszállító által nem igényelt szolgáltatásokért fizetendő - díjak egyoldalú felszámítása a beszállítónak.
179. Amennyiben az indokolatlan feltétel alapján a beszállítónak fizetési kötelezettsége is keletkezik a kereskedő felé, akkor az egyúttal a Kertv. 7. § (2) bekezdés f) pontja szerinti díjnak minősül, a Kertv. 7. § (2) bekezdés f) pontja tiltja, hogy jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő egyoldalúan pénzfizetési kötelezettséget rójon ki olyan szolgáltatásokért, amelyet a beszállító nem kíván igénybe venni, illetve pusztán azért, hogy a kereskedő a beszállító termékét eladja. Ezt az értelmezést támogatja a Kúria SPAR ellen folytatott előzmény ügy felülvizsgálata során hozott döntése¹⁰⁴ is, miszerint ha az adott bónuszt a kereskedő az infrastruktúrájának értékesítésre való felhasználásával indokolja, az indokolatlan üzleti kapcsolatokra vonatkozó forgalmazási feltételnek (Kertv. 7. § (2) bekezdés e) pontja alá eső visszaélés) minősül, amennyiben ez esetben a kereskedő nem a végfogyasztói árak és a beszállítói árak közti különbözetből működik, hanem egyfajta szolgáltatásként kezeli azt, hogy befogadja a beszállító áruját, ami tartalmilag és funkcionálisan a Kertv. 7. § (2) bekezdés f) pontja szerinti beszállítói listára, árukészletbe való bekerülésért fizetendő díjakkal egyenértékű eredményre vezet. E díjak egyoldalú felszámítása - még ha ennek mértéke tárgyalás alapját is képezheti - az f) pont szerinti visszaélést is megvalósítja.
180. Az eljáró versenytanács a Kertv. 7. § (2) bekezdés f) pontjának értelmezéséhez különösen lényegesnek tekinti a Kúria VJ/60/2012. ügy felülvizsgálata során hozott döntését.¹⁰⁵
- „A Kúria álláspontja szerint attól, hogy felperes nem egységesen és nem mindenkivel szemben, illetve eltérő mértékben alkalmazott UÁT-t, még nem jelenti azt, hogy azt ne lehetne egyoldalúan és ellenszolgáltatás nélkül felszámított díjnak minősíteni, amelyet a felperes jelentős piaci erejüként mindazon beszállítóval alkalmazott, akinél ez felmerült és amely a Kertv. 7. § (2) bekezdés f) pontja szerint tilos.*
- [22] A Kúria álláspontja szerint, ha csak egy beszállító esetében nyert volna igazolást a visszaélés, az is jogsértés megállapítását tette volna indokolttá, így téves a többségi és kisebbségi véleményen alapuló törvényszéki érvelés. Az, hogy a beszállítók kisebb része állította azt, hogy a polcra kerülésért, a beszállítói listában maradásért került kifizetésre ez a díj, nem a jogsértés megállapíthatóságát vonja kétségbe, hanem a jogsértés terjedelmét, ezáltal súlyát befolyásoló körülmény, melyet a bírság összegének megállapításánál lehet figyelembe venni.”*
181. A Versenytanács bíróság által megerősített gyakorlata szerint jogszerű lehet tehát egy adott magatartás együttes értékelése a Kertv. 7. § (2) bekezdése e) és f) pontja alapján, mivel a Kertv. 7. § (2) bekezdésébe foglalt különös tényállások valójában a Kertv. 7. § (1) bekezdése kibontását jelentik, tehát a jogsértés adott esetben (ha a magatartás valamely

¹⁰⁴ Kfv.III.37.392/2015/5. 13. oldal.

¹⁰⁵ Kfv.II.37.544/2017/10., 21-22. bekezdések.

különös tényállás alá besorolható) a 7. § (2) bekezdés révén valósul meg, de a jogsértés a Kertv. 7. § (1) bekezdésébe ütköző jelentős piaci erővel való visszaélésben nyilvánul meg. A Kertv. nem tiltja, hogy valamely magatartás a 7. § (2) bekezdése több pontjába ütközése révén valósítson meg jogsértést, az egyes felsorolt különös pontok között ugyanis nem teremtett vagylagossági kapcsolatot a jogalkotó.¹⁰⁶ A Kúria¹⁰⁷ a SPAR ellen folytatott ügyben hozott határozat felülvizsgálata során ennek kapcsán rögzítette, hogy amennyiben az f) pont szerinti visszaélés egyben e) pont szerinti visszaélés is, annak külön nevesítése, önálló példálózó tényállási elemre figyelemmel nem feltétlenül szükséges (de nem is jogszabálysértő), külön a jogkövetkezmények alkalmazása szempontjából nem értékelendő.

182. Az eljáró versenytanács szerint a Kertv. szerinti indokolatlanság („indokolatlan feltételek”, „nem igényelt szolgáltatások”) és az egyoldalúság („előírása”, „egyoldalú felszámítása”) értékelése nem választható szét egymástól, az érvényesített indokolatlanság ugyanis – ellenkező bizonyítás hiányában – szükségszerűen egyben egyoldalúságot is jelent. Az indokolatlanság alapesetben azt a helyzetet jelenti, amikor a feltétel, vagy díj a beszállító számára üzletileg nem racionális, a mögött nincs a beszállító oldalán előny, a kereskedő oldalán szolgáltatás, többletteljesítmény. Ha egy ilyen, a beszállító számára üzleti szempontból irracionális, előnnyel nem járó feltétel, vagy díj a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő és beszállítója aszimmetrikus viszonyában alkalmazásra kerül, akkor annak alapesetben csak az lehet a magyarázata, hogy azt a kereskedő fogadtatta el, kényszerítette ki. Azaz ekkor önmagában az indokolatlanság miatt az egyoldalúság is vélelmezhető. A beszállító szempontjából üzleti alapon indokolatlannak tekinthető feltétel vagy díj alkalmazása tehát csak akkor lehet jogszerű a Kertv. alapján, ha amögött igazolhatóan konkrét szempontok mérlegelése és így a felek által kölcsönösen elfogadott érvek, azaz érdemi alku állt (pl. ha a beszállító elfogadja, hogy a számára hátrányos feltételeket a kereskedő által vállaltak ellensúlyozzák). Másképpen fogalmazva: a beszállító számára indokolatlan feltételt, díjat nem lehet a beszállító kifejezett egyetértését bíró indokolás nélkül alkalmazni.
183. A fenti értelmezést támogatja az eljáró versenytanács álláspontja szerint a Német Szövetségi Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 2018. január 23-án hozott ítélete¹⁰⁸, amelyben a német versenyhivatal tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat kapcsán hozott határozatát helyben hagyta. A döntés szerint amennyiben az erőfölényben lévő kereskedő a beszállítóval szemben a nyújtani kért előnyt nem tudja tárgyilagos indokokkal alátámasztani, akkor vélelmezni kell, hogy azt a kereskedő a beszállítóval szemben fennálló erőfölényére tekintettel képes érvényesíteni, mert bízhat abban, hogy az indokolatlanul kért előny ténylegesen meg is fog valósulni. Mivel a verseny lényegéhez tartozik, hogy a felek a tisztességes verseny keretein belül kemény tárgyalásokat folytassanak egymással, ez még az erőfölényben lévő kereskedő számára is megengedett. Azonban tekintettel az erőfölény miatt fennálló aszimmetrikus pozícióra, az erőfölényben lévő vállalkozást korlátozni szükséges, és végül azt, hogy hol húzódik a határ a kemény tárgyalás és a jogellenes indokolatlan előnyre vonatkozó felhívás között, azt pontosan ott észszerű értékelni, hogy a kért előny indokolatlan volt-e, vagy sem.
184. Az eljáró versenytanács nem ért egyet a SPAR azon észrevételével, miszerint jelen ügyben vélelem alkalmazásának nincs helye, mert azt a Kertv. nem engedi meg. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint az indokolatlanság alapján vélelmezett egyoldalúság mellett nem csak elvi szinten lehet érvelni – ahogyan azt a SPAR jelezte – és nem helytálló azon

¹⁰⁶ VJ/47-274/2010 határozat, 112. pont.

¹⁰⁷ Kfv.III.37.392/2015/5. 13. oldal.

¹⁰⁸ Bundesgerichtshof, Beschluss vom 23. Januar 2018 - KVR 3/17 - OLG Düsseldorf - <http://juris.bundesgerichtshof.de/cgi-bin/rechtsprechung/document.py?Gericht=bgh&Art=en&Datum=2018-1-23&nr=80792&pos=25&anz=34>.

álláspont sem, hogy vélelem csak törvény ezt kifejezetten megengedő szabályán alapulhat. A Kúria joggyakorlata szerint „az indokolt kétséget kizáró bizonyítás mércéje nem zárja ki a közvetett bizonyítékok láncolatán keresztül bizonyítást, de jogi vélelmek alkalmazását sem, amennyiben e vélelmek ésszerű keretek között maradnak”, emellett a „tényállás nem alapulhat pusztán spekuláción és feltételezéseken, annak ellentmondásmentes bizonyítékokon kell nyugodnia. Ez azonban a Kúria álláspontja szerint még büntetőjogias versenyügyekben sem jelenti azt, hogy ésszerű keretek között ne lehetne jogi vélelmeket felállítani, vagy a közvetett bizonyítékok láncolatán keresztül ne lehetne levonni indokolt kétséget kizáró következtetéseket az érintett felperesek „bűnösségére” vonatkozóan”.¹⁰⁹ Lényeges továbbá, hogy jelen ügyben az eljáró versenytanács nem önmagában ezen vélelemre alapítja a jogsértést, hiszen a feltárt és alábbiakban értékelt tények összessége is a jogsértést igazolja, és azt a SPAR előadásai sem voltak képesek megdönteni, mert nem adtak más ésszerű magyarázatot¹¹⁰ a magatartásra.

VII.2.1. Indokolatlanság

185. Az eljáró versenytanács szerint az egyértelműen megállapítható, hogy a PB mögött nincs szolgáltatás. Ezt maga a SPAR is elismerte: A SPAR nyilatkozata¹¹¹ szerint a bónusz abban az értelemben, hogy az konkrét termékhez kapcsolódó szolgáltatás ellenértéke lenne, nem értelmezhető, az az ár kialakításának része, a SPAR a bónusz fejében nem nyújt szolgáltatást, ezért is számolja el a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban Számv.tv.) 77. § (7) bekezdése alapján azt utólagos engedményként.
186. A SPAR észrevételeire reagálva megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a GVH-nak nincs hatásköre a Számv.tv. alkalmazására és a piaci szereplők kötelezettsége, hogy piaci magatartásuk alakításakor egyszerre feleljenek meg a versenyjogi jellegű és az egyéb szabályoknak, mint a Számv.tv. Amennyiben tehát a SPAR a Számv.tv. szerinti utólagos engedmény alkalmazását választja, azt csak akkor teheti meg, ha annak tartalmát, feltételeit úgy alakítja, hogy azzal nem csak a Számv.tv. hanem a Kertv. szabályainak is megfelel. Amennyiben a SPAR nem talál olyan megoldást, amely egyszerre biztosítja a Kertv. és a Számv.tv. szabályaival való összhangot, akkor mellőzheti az utólagos bónusz alkalmazását, hiszen a Számv.tv. nem teszi kötelezővé ilyen jellegű engedmény alkalmazását.
187. Nyilatkozatában a SPAR hivatkozik olyan „szolgáltatásokra”, amelyek véleménye szerint indokolják a progresszív bónusz alkalmazását, ilyennek tekinti a bolthálózatának folyamatos növelését, és hogy különböző eladásösztönző tevékenységeket végez promócióként. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint ezek a szolgáltatások, vagy tevékenységek nem kapcsolódnak az egyes beszállítókhoz, illetve a velük kötött progresszív bónusz megállapodásokhoz, azok a SPAR általános kereskedelmi tevékenységének részét képezik, ahhoz képest többletteljesítményt nem takarnak. A SPAR általános kereskedelmi tevékenységének ellenértéke maga az árrés, amiért a SPAR a polcain elhelyezi a terméket és elérhetővé teszi azt a vásárlói számára, önmagában a kereskedő infrastruktúrájának értékesítésre való felhasználásáért külön díjat felszámítani nem lehet indokolt a Kertv. alapján.¹¹² Lényeges, hogy a SPAR/METSPA szerződésekben megjelenő lehetséges díjtételek választéka kifejezetten széles: *Kihelyezési szolgáltatás I-II., Logisztikai szolgáltatás, Marketing szolgáltatás, Marketing csomag szolgáltatás, Promóció, Merchandising, Categorie Management, Adatszolgáltatás, Franchise hálózati integrációs díj, Választékfrissítés, szortiment racionalizáció, Piacszervezési díj.* A SPAR által adott

¹⁰⁹ Kúria Kfv.III.37.582/2016/16. sz. ítéletének 138. és 140. pontjai.

¹¹⁰ Kfv.II.37.646/2015/14.szám 20. oldal.

¹¹¹ VJ/43-4/2016. sz. irat.

¹¹² Lásd: Kfv.III.37.392/2015/5.

beszállítónak végzett érdemi többlet szolgáltatásokat ezek lefedik, tehát nem igazolhatóak olyan általános kereskedelmi tevékenységen felül aktivitások, promóciók, amelyeket beszállítóhoz lehetne kötni és ezen díjelemek nem fednek le. A SPAR szerződéseit és a fenti díjelemek alkalmazását megvizsgálva az látszódik, hogy a SPAR egy beszállító számára többlet értékesítési, marketing, vagy promóciós tevékenységet csak arra vonatkozó külön megállapodásrész alapján, külön díj ellenében végez, és nem igazolható, hogy a PB mögött is lennének ilyen (más díjakkal le nem fedett) tevékenységek, vagy előnyök.

188. A SPAR által alkalmazott kérdőív – amellyel a beszállítóit megkereste, és amelyre kapott válaszokból összesen 20 darabot csatolt az észrevételeihez¹¹³ – a magasabb átadási árat, illetve annak bónuszelszámolással való párosulását és az ezáltal teremtett finanszírozási lehetőséget, így a cash-flow-ra és likviditásra gyakorolt kedvező hatást jelenítette meg előnyként, valamint azt, hogy a PB azt jelezte, a SPAR is érdekelt a beszállítói termék forgalmának növelésében. Emellett a SPAR maga is ezen körülményekre hivatkozott a PB egyéb előnyeiként észrevételeiben.

189. Az eljáró versenytanács meglátása szerint a SPAR által benyújtott beszállítói kérdőívek sem hivatkoznak olyan konkrét előnyre, amely ne a számviteli szabályozás szerinti nem számlázott, utólagos engedmény elszámolás természetes velejárója lenne, hanem a PB egyedi előnye, és amely a PB-t indokoltá tudná tenni a Kertv. szerinti értelemben, azaz a SPAR általi többletteljesítményből fakadna:

- A kiszámíthatóság javítását, illetve a magasabb árat és annak a bónuszelszámolással való párosulását és az ezáltal teremtett finanszírozási lehetőséget, így a cash-flow-ra és likviditásra gyakorolt kedvező hatást az eljáró versenytanács csak az utólagos engedmény fizetési rendjének, operatív működésének szükségszerű velejáróinak tekinti, amelyek bármilyen utólagos engedmény esetében érvényesülnek. Ha ezeket a tényezőket az indokolatlanságot kizáró előnyként azonosítaná az eljáró versenytanács, akkor ez azt jelentené, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő által kezdeményezett utólagos árengedmények minden konstrukciója jogszerű lenne a Kertv. alapján és ez az értelmezés pedig egyértelműen ellentétes lenne a GVH Kúria által megerősített korábbi döntésével, amelyet éppen a SPAR ellen folytatott hasonló eljárásban hozott (amely eljárásban a SPAR szintén hivatkozott ezekre az „előnyökre”).¹¹⁴ Ezen joggyakorlat szerint ugyanis az ilyen utólagos bónusz konstrukciók lehetnek jogsértőek, mégpedig abban az esetben, ha azoknak ezen érdemi előnyként el nem fogadható, a Kertv. szerinti indokoltság megteremtésére önmagában nem képes alapjellemezőkön túlmutató előnyük nincs. A GVH-val egyetértve a Kúria is elődegesen a forgalomösztönzést tekintette olyan alapjellemezőkön túlmutató jellemzőnek, amely egy utólagos bónusz indokoltságát esetlegesen megteremthetné.¹¹⁵
- A joggyakorlaton túl a piaci szereplők sem jeleztek eddig olyan egyéb többletteljesítményt, vagy jellemzőt, amely a forgalomösztönzés helyett, vagy mellett

¹¹³ VJ/43-352, 353, 367/2016. sz. iratok mellékletei.

¹¹⁴ VJ/47/2010. sz. döntés (69), (74), (101) pontok.

¹¹⁵ Kfv.III.37.392/2015/5. 12. oldal: „A Kúria megítélése szerint is indokolatlan egy kötelező utólagos árengedményt előre előírni a beszállító részére úgy, hogy az nem jelent semmilyen előnyt a beszállítónak, még forgalomösztönző hatással sincs a kereskedőre nézve. A méretgazdaságossági előnyökből eredő egységköltségcsökkenésből eredő haszon megosztása akkor indokolt, ha eméretgazdaságossági előnyök kihasználása legalább részben a kereskedőnek köszönhető, az az például forgalomösztönző jellegű a kedvezmény. Ennek hiányában további szerződéses kapcsolatból eredő méretgazdaságossági előnyök fogalmilag nem keletkeznek, megosztást kér a kereskedő olyan előnyökért, melyek nem is keletkeznek, ez pedig alkalmas a megfelelően hatékony szállítók kiszorítására a piacról, csökkenti a választékok, és a fogyasztók számára is káros lehet hosszútávon.”

a PB-t indokoltá teszik. Emellett az is indikatív, hogy a Kertv. tárgyához hasonló szabályozást alkalmazó – bár a jelen eljárásban vizsgált magatartás értékelése során nem releváns – Tfmvtv. 3. § (2) bekezdés r) pontja is kizárólag forgalomöztönzés esetében ismeri el jogszerűnek a kereskedői kedvezmények érvényesítését.

- Azon – a SPAR által becsatolt kérdőívekben megjelenő – „előny” kapcsán, hogy a PB azt jelezte, hogy a SPAR is érdekelt a beszállítói termék forgalmának növelésében, az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy a PB csak megfelelő forgalmi sávok alkalmazásával, vagy valamilyen, a normál kereskedelmi tevékenységen túlmutató többletjeljesítmény vállalásával lett volna alkalmas annak jelzésére, hogy a SPAR fokozottan érdekelt a beszállítói termék forgalmának növelésében, e nélkül (azaz önmagában, a forgalmi sávoktól függetlenül és többletjeljesítmény nélkül) a PB, mint utólagos bónusz, nem teremt több ösztönzést, mint ami a SPAR-t kereskedőként általában kellene, hogy jellemezze a beszállítói termékei kapcsán.

190. A SPAR észrevételeiben akként nyilatkozott, hogy a PB-nek nem is volt gazdasági célja a forgalomöztönzés, annak gazdasági indokoltsága más alapokon nyugszik, de van ilyen hatása is. Kifogásolta, hogy a GVH a Kertv. indokolatlanság fogalmát helytelenül értelmezi, amikor a forgalomöztönzést tekinti az egyetlen olyan szempontnak, amely előnyös lehet a beszállító számára, illetve, hogy a GVH mellőzte az eljárás során tett nyilatkozatait az előnyökkel kapcsolatban. E körben a VJ/43-4/2016 sz. 2016. júliusi adatszolgáltatására és annak mellékletére hivatkozott, amelyben rögzítette, hogy a számviteli szabályozásra tekintettel a bónusz abban az értelemben, hogy konkrét termékhez kapcsolódó szolgáltatás lenne, nem értelmezhető, de a SPAR nem is látja a Kertv. azon szabályát, amely szerint a bónusz fejében értékesítést növelő tevékenységet kellene végezni.

191. A SPAR ezen észrevételeire reagálva az eljáró versenytanács rámutat, hogy a SPAR által alkalmazott kondíciós megállapodás szövege szerint a „*termékek lehető legnagyobb forgalma elérésének érdekében figyelemmel*” állapodott meg a beszállítókkal a PB-ban, illetve nyilatkozatában¹¹⁶ kitért a forgalomöztönző hatásra. Emellett a 2016. évi Kiegészítő megállapodás (lásd 37. pont) szóhasználata is egyértelműen a forgalom növelésére hivatkozik („*a Szállító által szállított termékek lehető legnagyobb forgalma elérésének érdekében is figyelemmel*”, „*bónuszhatárt meghaladó forgalom elérése esetén*” „*kereskedelmi többlet teljesítmény*” „*a Szállító termékeit egyre nagyobb volumenben forgalmazza*”). Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a fentieket is figyelembe véve a SPAR nyilatkozatai ellentmondásosnak tekinthetők, ami önmagában is azt jelzi, hogy nem volt valós és következetes indoka a PB alkalmazásának (és ahogy lentebb bemutatásra kerül a forgalomöztönző hatása sem volt). .

192. Ahogy fentebb már hivatkozta az eljáró versenytanács a GVH Kúria által megerősített gyakorlata is elődlegesen a forgalomöztönzést tekintette olyan lehetséges előnynek, amely egy utólagos bónusz Kertv. szerinti indokoltságát megteremthetné.

193. A progresszív bónusz elméletileg alkalmas lehet forgalomöztönző hatás kiváltására, de csak abban az esetben, ha az a beszállító valós forgalmával összhangban került volna meghatározásra. A Versenytanács gyakorlata¹¹⁷ szerint az utólagos mennyiségi kedvezmények közül csak az olyan mennyiségi kedvezményrendszer tekinthető elfogadhatónak a Kertv. alapján, amely a kereskedő alapvető tevékenységével (pusztán forgalmazással, eladással) szokásosan együtt járó értékesítésén túlmutató erőfeszítéseit ismeri el, vagyis valós forgalomnövelésre vonatkozó kereskedői ösztönzést teremt. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint ilyen lehet az olyan kedvezményrendszer, amely egy korábbi időszakban elért értékesítési eredményhez (esetleg ennek objektív igazolható

¹¹⁷ VJ/47/2010, VJ/60/2012.

körülményekkel, beszállítóval közös elhatározás alapján korrigált nagyságához) mint kiinduló értékhez viszonyított többletértékesítést ismer el.¹¹⁸ A joggyakorlatban megjelent „beszállítóval közös elhatározás alapján korrigált” értékesítési küszöb is jelzi, hogy az indokolatlanság és az egyoldalúság értékelése nem választható szét, ha a beszállítóval közös elhatározással történik a bónusz alapját képező forgalom meghatározása, akkor az a bónusz indokoltságát is megteremti és az egyoldalúságot is cáfolhatja.

194. A PB esetleges forgalomnövelő képességét azért határozza meg alapvetően az alsó forgalmi sáv nagysága, mert az „élesíti” a bónuszt, másrészt az e feletti további sávokhoz, lépcsőkhöz rendelt %-os értékek növekménye olyan alacsony (jellemzően [Üzleti titok] %, lásd határozat 51. pontját), hogy kizárható, hogy a következő forgalmi lépcső elérése a SPAR-t ténylegesen extra aktivitásra ösztönözni lenne képes.
195. Arra több beszállító¹¹⁹ is rámutatott, hogy a PB forgalomnövelő képessége csak akkor érvényesülhet, ha az ahhoz rendelt forgalmi sávot jól határozzák meg. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint az adott időszakban (2014-2015.) erőteljesen növekvő forgalmú non-food piacon (lásd határozat 21. pontját) a SPAR által alkalmazott PB alsó sávok indokolatlanul alacsonyak voltak:
- a PB-t fizető beszállítók nagy többsége, [Üzleti titok]% -a esetében az alsó forgalmi sáv az előző évi forgalomnál alacsonyabban került meghatározásra ([Üzleti titok]% -nál az előző évi forgalom 90%-át nem érte el), vagyis az előző évi forgalmat el nem érő értékesítésért kívánt a SPAR további díjat kérni, anélkül, hogy e mögött objektív, igazolható körülmények beszállítóval közös mérlegelése állt volna;
 - a PB-t fizető beszállítók 70%-os arányánál (azaz az előző évi forgalomnál alacsonyabb alsó sávval rendelkező fenti halmaz nagy részének) az előző évi forgalom 30%-a alatt került meghatározásra a PB alsó forgalmi sávja (vagyis az előző évi forgalom harmadát el nem érő értékesítésért kívánt a SPAR további díjat kérni).
196. A SPAR 2016-ban, jelen eljárás megindítását követően (azaz feltehetően jelen eljárás megindításának hatására) vezetett be szerződéses dokumentumaiba a PB alsó sávjával kapcsolatos feltételrendszert és szempontokat (lásd határozat 37-40. és 87-88. pontjait a 2016-ban a beszállítóknak küldött Kiegészítő megállapodásról és az abban foglalt szempontoknak a Kondíciós Megállapodásban való megjelenéséről). Ezek szerint három forgalmi kategória azonosítható, amelyek alkalmazhatósági feltételei eltérőek:
- Alsó sáv legalább az előző évi forgalom 90%-a: Nem szükséges a forgalmat befolyásoló szempontok rögzítése, ha legalább az előző évi forgalom 90%-ában határozták meg az alsó forgalmi sávot, ekkor a csökkenés olyan körülményekre vezethető vissza, amelyek a kereskedelmi folyamatok bizonytalanságából, a kereslet-kínálati viszonyok változásából adódhatnak, amelyekre a feleknek nincsen ráhatása. Ebben az esetben csak lehetőség, hogy a szempontokat részletező táblázat kitöltésével a tárgyévi forgalom esetleges elmaradásában az egyes szempontoknak kölcsönösen megállapodott %-os mértékű szerepet adjanak.
 - Alsó sáv előző évi forgalom 30%-ánál magasabb, de a 90%-ánál alacsonyabb: Külön indokolás és alku tárgya kell legyen, ha az előző évi forgalom 30%-nál magasabban, de az előző évi forgalomnál 10%-kal alacsonyabban (azaz 30-90% között) van meghatározva a bónusz alsó forgalmi sávja. Ezekre a 30% és 90% közötti helyzetekre vezetett be mérlegelési szempontrendszert (táblázatban felsorolva).

¹¹⁸ VJ/60-350/2012. határozat 186. pont.

¹¹⁹ VJ/43-95/2016, VJ/43-76/2016. sz. iratok.

- Alsó sáv alacsonyabb, mint az előző évi forgalom 30%-a: a SPAR 2016-ban már nem kötött megállapodást ilyen alsó forgalmi sávval, illetve korrigálta az ilyen alacsony sávval kötött szerződéseit. Nyilatkozata szerint (lásd határozat 92-96. pontját) a 30%-nál alacsonyabb forgalmi sáv kikötése speciális külön megállapodást igényelne, amelyben a felek rögzítenék azokat a speciális, extrém szempontokat, amelyek ehhez az egyedi megállapodáshoz vezetnek. Azaz a 30% alatti eseteket a SPAR maga is olyannak tekintette, amelyek alapesetben nem lehetnek indokolhatóak.

197. A fentiek alapján megállapítható, hogy a SPAR a 2014-2015. években domináló 30% alatti alsó forgalmi sávokat 2016. évtől megszüntette (2016-ban érdemben, átlagosan 13-szorosára megemelte a PB bónuszrendszerben az alsó forgalmi sávokat) és a 30% alatti értékeket maga is olyannak tekintette, amely alapesetben (az általa 2016-tól bevezetett szempontrendszerrel) nem indokolható. Az eljáró versenytanács szerint megállapítható, hogy a SPAR 2016-ban (jelen eljárás indítása után) kidolgozott szempontrendszere alapján is indokolatlan volt a PB alsó sáv meghatározásának korábbi (2014-2015. évi) gyakorlata, azzal a különbséggel, hogy a SPAR az indokolás nélkülözhetetlenségét nem az előző évi forgalom 100%-ánál, hanem a 90%-ánál alacsonyabb esetekre ismerte el. Az eljáró versenytanács hangsúlyozza, hogy egy növekvő piacon az előző évi forgalomnál érdemben alacsonyabb (a beszállító oldalán esetlegesen jelentkező méretgazdaságosságtól függetlenül meghatározott, a kereskedő oldalán többletteljesítményt nem ösztönző, kockázatmentes szinten rögzített) forgalom elérését díjazni a beszállító szempontjából észszerűtlennek tűnik, de a 10%-os eltérést, mint egyfajta, külön indokolást nem igénylő hibahatárt – és így az előző évi forgalom 90%-tól indítani az indokolási kötelezettséget – az eljáró versenytanács is elfogadhatónak tekinti.
198. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint nincs jelentősége annak, hogy a beszállítók milyen arányban nyilatkoztak a PB előnyeiről, mert az általuk előnyként felvetett körülmények nem kifejezetten a PB-hez, hanem az utólagosan elszámolt engedmény működéséhez köthetőek, és egy beszállító sem jelzett olyan előnyt, amely SPAR általi többletteljesítményből fakadna.
199. Ugyanígy nem tekinti a jogsértés megállapíthatóságának szempontjából a versenytanács önmagában meghatározó jelentőségűnek a hátrányokat megfogalmazó beszállítók¹²⁰ arányát, mivel a PB rendszer indokolatlansága a fentiek alapján általánosságban, valamennyi PB-t fizető beszállítóra nézve belátható volt. A hátrányokról nyilatkozó beszállítók jól rámutattak ugyanakkor a PB fentebb vázolt tényleges jellemzőire: alapesetben az árrest csökkenti, nem jár haszonnal, nem indokolt, nincs ellentételezése, nincs mögötte konkrét szolgáltatás, egy beszállító kifejtette, hogy a PB-nek gyakorlatban nincs forgalomösztönző hatása, nem tapasztalták, hogy a SPAR emiatt mutatna bármilyen extra aktivitást, a cél, hogy olyan forgalomhoz kössék, ami nagy biztonsággal meglesz, azaz fix bevételt kívánnak a visszatérítésből.
200. Az eljáró versenytanács a SPAR azon érvét sem tudta elfogadni, hogy a PB egy mennyiségi kedvezményként funkcionált volna. A Kúria előzmény ügyben hozott döntése¹²¹ is rögzítette, hogy *„indokolatlan egy kötelező utólagos árengedményt előre előírni a beszállító részére úgy, hogy az nem jelent semmilyen előnyt a beszállítónak, még forgalomösztönző hatással sincs a kereskedőre nézve. A méretgazdaságossági előnyökből eredő egységköltség csökkenésből eredő haszon megosztása akkor indokolt, ha e méretgazdaságossági előnyök kihasználása legalább részben a kereskedőnek köszönhető, azaz például forgalomösztönző jellegű a kedvezmény. Ennek hiányában további szerződéses kapcsolattól eredő méretgazdaságossági előnyök fogalmilag nem*

¹²⁰ VJ/43-58/2016, VJ/43-65/2016, VJ/43-70/2016, VJ/43-66/2016, VJ/43-98/2016. sz. iratok.

¹²¹ Kfv.III.37.392/2015/5. 12. oldal.

keletkeznek, megosztást kér a kereskedő olyan előnyökért, melyek nem is keletkeznek, ez pedig alkalmas a megfelelően hatékony szállítók kiszorítására a piacról, csökkenti a választékot, és a fogyasztók számára is káros lehet hosszútávon.” Jelen esetben sem állapítható meg, hogy a PB feltételei szerinti méretgazdaságossági előnyök általában léteztek volna a SPAR beszállítói esetében, illetve, hogy ilyen előnyök kihasználása legalább részben a SPAR-nak lett volna köszönhető a kedvezmény forgalomösztönző jellege révén. A Kúria is megerősítette, hogy a TAB nem volt mennyiségi kedvezmény, a SPAR pedig a TAB helyett vezette be az ahhoz jelentős mértékben hasonló PB-t, a kondíciók megtartásának és növelésének szándékával (lásd határozat 86) pontját). A Kúria PB-hez jelentős mértékben hasonló TAB bónusszal kapcsolatos értékelésén túl az alábbiak miatt sem lehet a PB-t valódi mennyiségi kedvezményrendszernek tekinteni:

- Egy mennyiségi kedvezményrendszer alkalmazását a kedvezményt adó fél kezdeményezi, ahogyan a feltételeit is ez a fél határozza meg (a PB esetében azonban a kedvezményt kapó fél, a kereskedő kezdeményezte azt és határozta meg a feltételeit, a kedvezményt adó beszállítói oldaltól függetlenül).
- Egy mennyiségi kedvezményrendszer a kedvezményt adó fél méretgazdaságossági jellemzőihez igazodva, gazdasági ösztönzőket teremtve törekszik a nagyobb mennyiségek felé terelni a vevőt, jelen esetben azonban a SPAR nem volt tekintettel a beszállítók egyéni működési, gazdaságossági jellemzőire, hiszen a beszállítókkal való érdemi alku nélkül jellemzően az előző évi forgalomnál lényegesen alacsonyabban határozta meg a PB alsó forgalmi küszöbét (így – tekintettel a piac adott időszaki növekvő méretére is – egy kockázatmentes, mindenképp elérhető, a beszállító méretgazdaságossági jellemzőitől független forgalmi szintet rögzített, és így egy saját teljesítményétől független engedményt biztosított magának), ezért – és a magasabb forgalmi szintekhez rendelt bónusz százalékos értékek emelkedésének alacsony mértéke miatt – valós gazdasági ösztönzést nem teremtett a nagyobb mennyiség értékesítésére. Jelen esetben a PB alsó sávok egységes és csak a SPAR-nak kedvező mintázata (a PB-t fizető beszállítók 80%-a esetében az előző évi forgalom 90%-ánál alacsonyabb volt, 70%-a esetében az előző évi forgalom 30%-ánál alacsonyabb volt) kizárja, hogy az alsó sávokat és így a PB feltételrendszer lényegét a szállított termékek és szervezeti jellemzők alapján egyaránt változatos (lásd a határozat III.1 és IV.4.1. fejezeteit) beszállítók egyedi gazdaságossági jellemzőihez igazítva rögzítették volna, ellenkezőleg ez éppen arra utal, hogy a SPAR ezt a beszállítók egyedi jellemzőitől függetlenül határozta meg (azaz ez a mintázat a lentebb tárgyalt egyoldalúság bizonyítéka is, hiszen ilyen mértékben egységes és egyoldalúan a SPAR-nak kedvező rendszer csak a SPAR központi akartának eredményeképpen, a beszállítók egyéni jellemzőinek és véleményének mellőzésével alakulhatott ki).
- Annak alkalmazását szoros összefüggésük miatt jellemzően az árral együtt tárgyalják az üzleti partnerek, jelen esetben azonban az árról és a PB-ről való tárgyalás elválasztható volt, amit igazol a METSPA közreműködése is (lásd 43. pont).

201. Az eljáró versenytanács nem ért egyet a SPAR azon érvelésével sem, hogy a PB az árat csökkenti és már önmagában ezért növeli a forgalmat függetlenül az előző évi forgalomtól és ezáltal előnyösnek, indokoltnak tekinthető. Ennek az érvek az elfogadása ismét (lásd 189. pont) minden esetben jogszerűvé tenné a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő által kezdeményezett utólagos engedményeket és szembe menne az előzmény ügyben hozott GVH és Kúria döntésekkel, hiszen ha az utólagos engedmény esetén általában elfogadnánk, hogy az árat csökkent, ezért keresletet, forgalmat növel és mindezzel megtermetti a Kertv. szerinti értelemben az indokoltságot, akkor már a TAB sem lehetett volna jogsértő (holott Kúria által megerősített döntés van róla, hogy az volt), sőt a beszerzési ár bármekkora

csökkenését eredményező feltétel jogszerű lehetne. A SPAR észrevételei önmaguknak is ellentmondanak, amikor a PB előnyeként arra hivatkozik, hogy a listaár melletti utólagos árengedmény a márka presztízse szempontjából előnyös (mert az ár változatlan maradt), ugyanakkor emellett érvel, hogy a PB egyértelműen árcsökkentő tényező. Az eljáró versenytanács szerint nincs arra utaló bizonyíték, hogy a SPAR az adott termékek árában érvényesítette volna a PB révén kapott díjat (mint árcsökkentő tényezőt), a tényleges engedmény összege csak utólag alakult ki, tehát annak árba való előzetes beépítése nem is volt lehetséges. Emellett elválhatott egymástól az árról és a PB-ről való tárgyalás és a SPAR a marketing akciókról a PB-től függetlenül külön díjak és feltételek mellett állapodott meg a beszállítókkal.

202. A SPAR 2016-ban érdemben (átlagosan 13-szorosára) megemelte a PB bónuszrendszerben az alsó forgalmi sávokat, ennek eredményeképpen a 30%-nál alacsonyabb alsó forgalmi küszöbvel rendelkező szerződések jelentősen csökkentek, 2017-re lényegében megszűntek (lásd határozat 55-57. pontok), emellett megállapítható, hogy a beszállítók felénél is alacsonyabb (44-33%) lett azon beszállítók aránya, akiknek az előző évi forgalmának 90%-ánál alacsonyabban került meghatározásra az alsó forgalmi küszöb.
203. Összességében tehát az eljáró versenytanács a 2014-2017. években az előző évi forgalom 90%-ánál alacsonyabb alsó forgalmi sávval alkalmazott PB-t indokolatlannak tekinti azon objektív tények alapján, hogy a PB úgy jelent fizetési terhet a beszállítónak, hogy azért a kereskedői alaptevékenységen túli többletteljesítményt nem kap a kereskedőtől, az előző évi forgalomnál alacsonyabban meghatározott alsó sávnak és az ezt követő alacsony mértékű bónuszlépcsőknek nyilvánvalóan nem volt forgalomösztönző, sem más releváns előnyös hatása, amely a PB Kertv. szerinti indokoltságát alátámasztaná.

VII.2.2. Egyoldalúság

204. Az eljáró versenytanács az egyoldalúság kapcsán kiindulópontnak tekinti, hogy a SPAR non-food beszállítóinak 80%-a az árbevétele alapján KKV-nak minősülő vállalkozás, ennek nagy része, azaz a teljes halmaz több mint 60%-a a mikro és kisvállalkozás kategóriába tartozik (lásd a beszállítók megoszlását mutató táblázatokat a határozat 59-61. pontjában), amelyek alkuereje a forgalmuk, a gazdasági potenciáljuk alapján is nyilvánvalóan csekély a 400 mdFt körüli éves árbevételű (a Kertv. szerinti jelentős piaci erejű kereskedőnek minősítést megalapozó küszöbnél kb. négyszer nagyobb kereskedelmi tevékenységből származó árbevételű), országos kereskedelmi hálózatának jellemzői, az általa elért fogyasztói kör miatt is nélkülözhetetlen kereskedelmi partnernek tekinthető SPAR-ral szemben.
205. A Versenytanács gyakorlata szerint önmagában az a körülmény, hogy a beszállítói szerződések polgári jogi szerződések, amelyek a polgári jog szabályai szerint formálisan a felek egybehangzó akaratát tükrözik, nem elegendő annak kizárására, hogy e szerződéses gyakorlat során a Kertv. rendelkezései nem kerültek megsértésre. A polgári jog szabályai szerint érvényesen létrejött szerződés nem feltétlenül jelenti egyben azt is, hogy az adott szerződés más, a Ptk. tekintetében lex specialis-nak minősülő jogszabály rendelkezéseit nem sérti.¹²²
206. A Kertv. szerinti jelentős piaci erő és a gazdasági erőfölény különböző fogalmak, így a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés joggyakorlata fő szabály szerint nem releváns a Kertv. alkalmazásakor, a Kertv. 9. § (3) bekezdése alapján nem alkalmazható a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó anyagi jogi tartalom¹²³, az azonban hasonlóság, hogy a Kertv. is a beszállítókkal szembeni piaci magatartás korlátjaként egyfajta fokozott

¹²² VJ/60-350/2012 162. pont.

¹²³ VJ/47-274/2010 határozat, 97. pont.

felelősséget¹²⁴ ruház a jelentős piaci erő feltételeit teljesítő kereskedőkre. A Versenytanács VJ/47/2010. sz. ügyben kifejtett álláspontja szerint „*a kereskedők alapvetően - a jogszabályi előírások és a hatékony verseny jelentette nyomás keretei között - szabadon dönthetnek arról, hogy kedvezményt kérnek az általuk forgalmazott termékek értékesítése után. A jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő azonban kedvezmény-rendszerét - melynek bevezetéséről természetesen ő is szabadon dönt - mindenkor a Kertv. 7. §-ának előírásai figyelembevételével köteles kialakítani.*”

207. A fentiekben kifejtettek szerint megállapítható, hogy 2014-2015. években a PB-vel szerződő beszállítók nagyon magas aránya (legalább 80%) akkor is fizetett bónuszt, ha a SPAR által teljesített forgalom nem érte el az előző évi forgalom 90%-át (mint a fentiek szerint indokolatlan értéket, sőt ennek a körnek a nagy része már az előző évi forgalmának harmadát el nem érő esetekben is fizetett bónuszt), ezen beszállítóktól származott a SPAR teljes bónuszbevételeinek túlnyomó többsége. Ez a beszállítók számára nem lehetett üzletileg racionális. A SPAR maga is került 2016-tól (jelen eljárás megindítását követően) a 30% alatti alsó sávok alkalmazását, illetve indokoláshoz kötötte (30-90% közötti alsó sávok) az ilyen értékek használatát.
208. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint (lásd 182-184. pontokat) a Kertv. szerinti indokolatlanság bizonyítása esetén az egyoldalúságot (feltétel előírását, illetve díj egyoldalú felszámítását) vélelmezni lehet, azaz önmagában az indokolatlanság megállapíthatósága egyben az egyoldalúság melletti erős indikáció is. A Kertv. a beszállító szempontjából várja el egy szerződéses feltétel vagy díj indokoltságának értékelését, ha az indokolatlanság megállapítható, az a beszállító szempontjából jelent indokolatlanságot, üzleti szempontból való irracionáltságot. Ha a jelentős piaci erővel bíró kereskedő és beszállítója Kertv. által védett aszimmetrikus viszonyában egy a beszállító számára indokolatlan szerződéses feltétel, vagy díj alkalmazásra kerül, akkor emiatt – ellenkező bizonyítás hiányában – vélelmezhető, hogy ez a jelentős piaci erővel bíró fél egyoldalú lépésének az eredménye.
209. Az, hogy a beszállítók számára indokolatlan feltétel alkalmazása esetlegesen mégsem egyoldalú lépés eredménye volt, külön bizonyítást igényel, amelyben kiemelt jelentősége van a releváns időszakból rendelkezésre álló tényeknek és dokumentumoknak, az alábbiakban kifejtettek szerint.
210. A GVH feltárta a releváns időszakból rendelkezésre álló tényeket és dokumentumokat. A vizsgálok több alkalommal kértek adatot a SPAR-tól, meghallgatást tartottak, valamint előzetes értesítés nélkül helyszíni kutatást tartottak a SPAR-nál. A SPAR-nak az eljárás versenytanácsai szakaszában is több alkalommal volt lehetősége nyilatkozattételre. A GVH jelen eljárás során a SPAR és beszállítói közötti szerződéses viszonytal kapcsolatos valamennyi dokumentumot bekérte a vizsgálati és a versenytanácsai szakban megkeresett beszállítóktól (akik a teljes beszállítói kört megfelelően reprezentálták).
211. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a valószínűsített jogsértés időszakából származó objektív információkat (és az azokból megállapítható tényeket és szándékokat) a joggyakorlatnak megfelelően meggyőzőbbnek tekintti, mint az utólagos nyilatkozatokat, véleményeket.¹²⁵ Az eljáró versenytanács a SPAR észrevételeit is mérlegelve ezért hangsúlyozza, hogy a vizsgált magatartás értékelésekor elsődlegesen a – tényállás feltárását célzó vizsgálati cselekmények eredményeképpen – rendelkezésre álló, az eljárás indítása előtt keletkezett dokumentumokra (így különösen a tárgyalási és szerződési folyamattal kapcsolatos dokumentumokra, mint pl. a tárgyalási jegyzőkönyvek, szerződések,

¹²⁴ A gazdasági erőfölényes helyzetben lévő vállalkozások a piaci erővel nem rendelkező vállalkozásokhoz képest fokozott felelősséggel bírnak - lásd Elvi Döntések 21.1. pontját.

¹²⁵ Lásd VJ/140/2006/69. határozat 62. pont.

megállapodások) és tényekre (PB-vel szerződők számszerű jellemzői) épített, amelyek meggyőzőbbnek tekinthetők, mint az utólagos, vélemény típusú információk.

212. A SPAR az előzetes álláspontra tett észrevételei között előadta, hogy nem látja annak jogszabályi alapját és megfelelő mércéjét, amely szerint a kereskedő-szállító kapcsolatot teljeskörűen a kereskedőnek kellene dokumentálnia.
213. A SPAR-ral szemben folytatott előző versenyfelügyeleti eljárásban hozott döntésében a Versenytanács megállapította, hogy *„nem ésszerű feltevés azonban, hogy egy szakmailag gondosan eljáró gazdálkodó szervezet egy ilyen lényeges kérdésben nem dokumentálja az alkufolyamatot.”*¹²⁶, ahogyan egy másik jelentős piaci erejű kereskedő ellen folytatott hasonló ügyben is megállapításra került, hogy *„a beszállítókkal történő szerződéskötés folyamata szükségszerűen az Auchannál összpontosul, következésképpen a beszállítókkal történő szerződéses tárgyalás folyamatát alapvetően az Auchan dokumentálja, tartja nyilván.”*¹²⁷
214. Az eljáró versenytanács szerint a SPAR-tól, mint szakmai gondossággal eljáró, professzionális kereskedőtől, akit a Kertv. szerinti jelentős piaci erejű kereskedői pozíciója fokozott felelősséggel ruház fel, elvárható (és ez az elvárás legkésőbb már az előzmény eljárásban hozott, hivatkozott döntés óta egyértelmű kellett, hogy legyen a SPAR számára is), hogy a beszállítókkal való kapcsolatainak lényeges elemeit, fázisait megfelelően nyilvántartsa, vagy dokumentálja.
215. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a SPAR-nak kötelezettsége az alkufolyamat Kertv. szerinti megfelelő alakítására van, mivel a SPAR az általa kezelt beszállítói kapcsolatok nagy száma miatt is csak megfelelő nyilvántartási rendszerrel, illetve az általa kidolgozott dokumentumokkal lehet képes arra, hogy megfelelő kereteket adjon az alkufolyamatnak, a beszállítók egységes, diszkriminációmentes kezelését biztosítsa. Nem a mindenre kiterjedő dokumentáció az elvárás tehát a SPAR felé, hanem a lényeges kérdésekről a Kertv. szerinti elvárásoknak megfelelő alku biztosítása, az alku kereteit, az alkuban érintett kérdések körét a SPAR jelen eljárásban tapasztalt gyakorlata szerinti is az általa kidolgozott dokumentum minták határozták meg. Fokozottan érvényes ez az olyan szerződéses feltételekre, amelyek alkalmazását a SPAR kezdeményezi, a PB pedig egyértelműen ilyen volt, ráadásul a SPAR egy jogsértőnek minősített gyakorlata helyett vezette be a PB-t, ami még inkább emellett szól, hogy annak bevezetésekor fokozott körültekintéssel kellett volna, hogy eljárjon.
216. A SPAR hivatkozott arra is, hogy a beszállító-kereskedő kapcsolatban sok éves szokásoknak a dokumentálása, akár utólagos rögzítése a szerződésben a normál szerződési gyakorlat része.
217. A Ptk. 6:63. § (5) bekezdése szerint a szerződés tartalmává válik minden szokás, amelynek alkalmazásában a felek korábbi üzleti kapcsolatukban megegyeztek, és minden gyakorlat, amelyet egymás között kialakítottak. A szerződés tartalmává válik továbbá minden, az adott üzletágban a hasonló jellegű szerződés alanyai által széles körben ismert és rendszeresen alkalmazott szokás, kivéve, ha annak alkalmazása a felek között - korábbi kapcsolatukra is figyelemmel - indokolatlan volna. A Ptk. Kommentár szerint a Ptk. - elsősorban a tartós üzleti, illetve szerződési kapcsolatokra tekintettel és nemzetközi példákra is figyelemmel - rendelkezik a szerződő felek által egymás között alkalmazott szokásokról és kialakított gyakorlatról. Az ilyen típusú szerződéses kapcsolatrendszerekre jellemző, hogy a felek egy korábbi eljárásrendre, megoldásra pusztán csak utalnak a szerződés megkötésekor, sőt gyakori, hogy külön szerződési rendelkezés nélkül is következetesen, ismételten

¹²⁶ Lásd a Kúria által is megerősített VJ/047-274/2010. határozat 87. b) pontját.

¹²⁷ Lásd VJ/60-350/2012. határozat 160. pontját.

visszatérően követnek egy-egy gyakorlatot. A törvény ilyen esetekre kimondja, hogy a szerződés tartalmává válik minden szokás, amelynek alkalmazásában a felek korábbi üzleti kapcsolatukban megegyeztek, és minden gyakorlat, amelyet egymás között kialakítottak, továbbá minden, az adott üzletágban a hasonló jellegű szerződés alanyai által széles körben ismert és rendszeresen alkalmazott szokás, kivéve, ha annak alkalmazása a felek között - korábbi kapcsolatukra is figyelemmel - indokolatlan volna. Gyakorlatnak minősülnek a Ptk. értelmében a felek között kialakított feltételek, míg szokásnak, amit a felektől függetlenül az adott piacon széles körben és rendszeresen alkalmaznak. Szakmai szokások alatt azt a szakmai gyakorlatot, szakismeretet kell érteni, amelyet a felekkel azonos helyzetben lévő személyek általánosan alkalmazandónak, irányadónak tartanak.

218. A szokások és azok dokumentálása kapcsán az eljáró versenytanács hangsúlyozza, hogy a PB bevezetésére 2014-ben került sor egy korábbi jogsértő gyakorlatot követően. Ez azt jelenti, hogy a 2014-2015. években rögzült gyakorlat, vagy szokások biztosan nem jellemezheték a felek közötti kapcsolat PB-re vonatkozó feltételeit, sőt a korábbi jogsértő gyakorlat miatt, ha voltak is szokások, azokon az érintett témakörökben érdemben változtatni kellett volna. A 2014-ben történő változás (a TAB kivezetése és a PB bevezetése) tehát egyértelműen amellel szövelt, hogy a SPAR az új bónusz lényeges feltételeit a beszállítóival egyeztetve kellett volna, hogy kialakítsa. Ha a SPAR a PB lényeges feltételeit az alku tárgyává kívánta tenni, az azokról való alku lehetőségét már az induláskor a tárgyalások kereteit meghatározó dokumentumaiban is meg kellett volna teremtenie. Emellett a PB vonatkozásában nemcsak annak 2014. évi bevezetése és hosszabbtávú előzetes alkalmazásának hiánya zárja ki, hogy 2014-2015-re (vagy 2016-ra) gyakorlatról, vagy szokásokról lehessen beszélni, hanem az is, hogy gyakorlatnak a Ptk. értelmezésében is csak az tekinthető, amit a felek egymás között kialakítottak. A PB kapcsán nincs azt alátámasztó bizonyíték, hogy a PB konstrukcióját általában - és különösen nincs arra vonatkozó bizonyíték, hogy a PB alsó forgalmi sávját - érintően közös kialakításról lett volna szó. A Ptk. értelmében vett piaci, vagy szakmai szokásról pedig a PB vonatkozásában szintén nyilvánvalóan nem lehet beszélni, hiszen a PB és annak jelen eljárásban kifogásolt feltételei nem tekinthetők a kereskedők által jellemzően alkalmazott magatartásnak, sem általánosan elfogadott szakmai szakismeretnek, vagy alkalmazandó standardnak. A gyakorlatok és szokásjog alkalmazása azonos tárgyalási pozíciójú partnerek tartós és lényegi tartalmában változatlan viszonyában reális (a kölcsönös és kiegyenlített függés általi érvényesülés és kikényszerítés lehetősége miatt) az érdemibb szerződési feltételek tekintetében. A jelentős piaci erejű kereskedő SPAR és a többségében árbevételük szerint KKV méretű beszállítói közötti viszony azonban nem kiegyenlített (éppen ezt felismerve, ennek kezelésére alkotta a jogalkotó a Kertv.-t), ebben a relációban legfeljebb kis jelentőségű és hosszabb ideje felmerült kérdésekben alakulhatnak ki ilyen gyakorlatok, azonban a felek közötti jövedelem-megoszlást közvetlenül befolyásoló feltételek, mint a PB feltételei egyértelműen nem ilyen kis jelentőségű kérdések. Ebben az aszimmetrikus relációban éppen az a veszély, hogy az erősebb fél akaratának érvényesülése válik szokássá, anélkül, hogy arra a gyengébb alkuerejű beszállítói oldal hatni tudna, a Kertv. szerinti szabályozás célja éppen ennek a korlátozása. Azaz éppen azért lett volna szükséges, hogy a SPAR az alku tárgyává tegye és megfelelően dokumentálja a lényeges feltételeket, hogy a standard alkufolyamat részeként azokba a gyengébb alkuerejűvel bíró beszállítók beleszólhassanak, anélkül, hogy azzal a beszállítói státuszukat veszélyeztetnék. Különösen fennállt a SPAR ezen felelőssége egy jogsértő gyakorlat utáni helyzetben, amikor a jogsértőnek minősített előző bónuszhoz hasonló új bónuszt vezetett be. Szokások a SPAR és a beszállítói tárgyalások, egyeztetések gyakorisága miatt két év alatt, 2016-ra sem rögzülhettek e tekintetben.

219. Az eljáró versenytanács szerint tehát a Kertv. alapján a SPAR fokozott felelősséggel bírt a beszállítói kapcsolatainak alakítása kapcsán és a Kertv. szerinti működési keretek biztosítása érdekében, a nagyszámú beszállítói kapcsolataira is tekintettel, a beszállítói

kapcsolatainak megfelelő nyilvántartása, dokumentációja elvárható volt. Ezt a SPAR részben fel is ismerte, hiszen tárgyalási jegyzőkönyv és megállapodás mintákat alkalmazott már 2014-ben is (bár azok ebben az időben a PB lényeges feltételeiről még nem biztosították az érdemi alku). A SPAR által készített és alkalmazott dokumentum minták nem csak dokumentálták, hanem alapvetően meghatározták a tárgyalások kereteit, amit az is mutat, hogy amikor a SPAR az alku tárgyává kívánta tenni a PB alsó sávját és az annak kapcsán mérlegelendő szempontokat, akkor ezt 2016-tól (jelen eljárás indítását követően) szövegszerűen beemelte a dokumentumaiba (lásd határozat 37-40. pontjait), ahogy ezen dokumentumok szintjén jelezte azt is, hogy alapesetben csak 30% feletti alsó forgalmi sávot köt ki, illetve hogy a 30-90% közé eső forgalmi sávokat indokolni szükséges.

220. A 2014-2015. évi gyakorlatról rendelkezésre álló dokumentumok is azt igazolják, hogy az indokolatlannak tekinthető PB-t a SPAR egyoldalúan alkalmazta. A SPAR későbbi magatartásával és nyilatkozataival szemben a 2014-2015. évekre – annak ellenére, hogy ebben az időszakban a SPAR meghatározó gyakorlata az előző évi forgalomnál érdemben alacsonyabb alsó forgalmi sávok használata volt – egyáltalán nem állnak rendelkezésre az előző évi forgalomnál alacsonyabb alsó sávok mögötti objektív igazolható körülményekről szóló, egyedi alku bizonyító dokumentumok (azaz a SPAR és beszállítói relációjában a tényleges jellemző gyakorlat sem az érdemi alku volt az alsó forgalmi sávról), ami összhangban van azzal, hogy az érdemi alku kereteit, lehetőségét az ebben az időszakban alkalmazott SPAR dokumentum minták nem is teremtették meg. A PB indokolatlansága tehát szó szerinti értelemben is megállapítható, azaz a SPAR *indokolás nélkül* (azaz szempontok konszenzusos mérlegelése, a beszállító kifejezett egyetértését bíró alku nélkül) alkalmazta alacsony alsó forgalmi küszöbökkel a PB-t, a 2014-2015. években, holott maga a SPAR jelen eljárás indítását követően bevezetett dokumentuma és megkezdett gyakorlata is az indokolás szükségességét jelezte 2016-tól kezdődően az előző évi forgalom 90%-át el nem érő alsó küszöbök esetében (még ha annak következetes alkalmazását nem is lehetett a 2016-2017. évekre alátámasztani). Minderre tekintettel az eljáró versenytanács álláspontja szerint a SPAR magatartása a Kertv. alapján jogsértőnek tekinthető.
221. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint megállapítható, hogy a SPAR a VJ/47/2010 eljárásban megállapított jogsértés, illetve kötelezés miatt szüntette meg a TAB rendszerét. A GVH a VJ/47/2010. sz. eljáráshoz kapcsolódó VJ/14/2014. számú utóvizsgálatot megszüntette, tekintettel arra, hogy a kérdéses TAB bónuszok már nem szerepeltek a SPAR beszállítóival kötött szerződéseiben. Ennek kapcsán – a SPAR észrevételeire reagálva – megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy az utóvizsgálat ezen következtetése nem jelenti azt, hogy a PB által megvalósított magatartást ne lehetne a TAB-hoz jelentős mértékben hasonló magatartásnak értékelni, pusztán azt, hogy az utóvizsgálat a TAB rendszer megszüntetését, és így az előzmény ügyben hozott határozatnak való formális megfelelést vizsgálta és az újonnan bevezetett PB érdemi értékelésére csak egy új eljárásban látott lehetőséget. Ettől még a PB a TAB-hoz jelentős mértékben hasonlóan tekinthető, hiszen azon az alapon kifogásolható, hogy többletteljesítmény, forgalomösztönző hatás nélkül terhet ró a beszállítókra, ezt a lényegi hasonlóságot nem cáfolja, hogy a két feltételrendszer részletei eltérőek voltak.
222. A bónuszrendszer átalakításakor, a TAB ki- és a PB bevezetésekor a SPAR kiemelt tartalmi célja a bevételek szintjéhez igazodott (lásd határozat 86. pont: [Üzleti titok]). Az eljáró versenytanács e körben hangsúlyozza, hogy egy vállalkozás bevétel-, illetve profitszint megtartására, növelésére vonatkozó tervét önmagában nem tekinti aggályosnak, jelen esetben, azonban egy jogsértőnek minősített bónusz utáni helyzetben határozta el a SPAR a kondíciók (az általuk elért bevételek) megtartását, növelését, mintha nem akart volna beletörödni abba, hogy a jogsértő jogalapon szerzett (és ekként indokolatlan) bevételekről a jövőben le kellene mondania, és ennek megfelelő volt a magatartása: a jogsértő TAB helyett

egy másik szerződéses feltételt vezetett be, amelyre hivatkozva a beszállítóktól továbbra is többletteljesítmény nélkül, indokolatlanul és egyoldalúan szerezhettek bevételeket. A TAB bónuszok kivezetése nyilvánvalóan a GVH kötelezés teljesítését, az annak való formai megfelelést is célozta, azonban az eljáró versenytanács azt nem látta igazoltnak, hogy a SPAR a PB bevezetésekor és 2014-2015. évi gyakorlatában tartalmilag is érdemben törekedett volna a Kertv. rendelkezéseihez és azok GVH döntéseiből kiolvasható értelmezéséhez igazítani a gyakorlatát, és ekként a beszállítókkal való kapcsolataiban fokozottan figyelt volna az indokolatlanság és az egyoldalúság elkerülésére (és e tekintetben, csak 2016-ban, jelen eljárás megindítását követően változott a SPAR magatartása).

223. A PB rendszer lényege, hogy a beszállító ad kedvezményt (enged az árából, a bevétele egy részét visszafizeti, saját profitja rovására) a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedőnek, azaz eleve fordított logikára, aszimmetrikus viszonyra és egyoldalúságra utal, hogy a kedvezményrendszer konstrukciója nem a kedvezményt adó beszállítótól (vagy beszállítói körtől) származott, vagy legalább vele egyeztetve került bevezetésre, hanem egyoldalúan a kedvezményt kapó féltől származott. A SPAR mint a beszállítók széles körével kapcsolatban lévő, professzionális, a Kertv. alapján jelentős piaci erővel bíró kereskedő, saját kezdeményezése esetén is bevonhatta volna a beszállítókat a nekik fizetési kötelezettséget jelentő konstrukciónak a kialakításába is, azonban a PB kedvezményrendszer keretrendszerét a beszállítók megkérdezése nélkül dolgozta ki (az eljárás során beszerzett bizonyítékok közül egy sem utal arra, hogy a beszállítók a PB keretfeltételeit vitatták, vagy vitathatták volna), és közölte a beszállítókkal és nincs arra sem bizonyíték, hogy a PB lényeges feltételeiről 2014-2015-ben érdemi egyedi alkukra került volna sor.

224. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a 2014-2015. évben nyilvánvalóan elmaradt a forgalmi sávok kapcsán az objektív igazolható körülményekre építő konszenzus a beszállítókkal, a SPAR által a beszállítók relációjában alkalmazott mintadokumentumok (tárgyalási jegyzőkönyv, keretszerződés és kondíciós megállapodás minták), amelyek a tárgyalási folyamat kereteit, tartalmát jelentős részben meghatározták, nem tartalmaztak erre vonatkozó részt és így az egyedi alku lehetőségét nem biztosították. Ezt igazolja, hogy tényleges egyedi alkukról nem állnak rendelkezésre bizonyítékok (az előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatás sem tárt fel ilyen dokumentumot, a SPAR sem tudott ilyet benyújtani, és a GVH által kellő számban megkeresett beszállítók sem nyújtottak be ilyet, holott mindkét adatkerési körben fel lettek hívva kapcsolódó teljes dokumentáció csatolására).

225. Ami egy szimmetrikus, Kertv. szerinti jelentős piaci erő nélküli partnerrel való üzleti kapcsolat esetében megfelelő szerződéses gyakorlat lehet, az egy jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő esetében nem feltétlenül elégséges a Kertv. szerinti jogszerű magatartáshoz. Az eljáró versenytanács szerint az, hogy a 2014-2015. években a SPAR által kialakított tárgyalási jegyzőkönyv minta és a kondíciós szerződés megállapodás minta kitölthető formában tartalmazta a PB bónusz forgalmi sávok és bónusz %-os értékek helyét, oda egyedileg voltak rögzíthetőek az értékek, még nem biztosította ebben az alapesetben egyenlőtlen kapcsolatrendszerben rendszerszinten, hogy a bónusz lényegéről, az azt élesítő alsó forgalmi sávról, az azt befolyásoló objektív, igazolható körülményekről a beszállítóval érdemi tárgyalásra és alkura kerülhessen sor. A SPAR fokozott felelőssége Kertv. szerinti jelentős piaci erővel rendelkező kereskedőként éppen abban áll, hogy többet kell tennie az egyoldalúság elkerülése érdekében, kifejezetten törekednie kell az alku lehetőségének biztosítására.

226. Ezen a ponton megjegyzi azt is az eljáró versenytanács, hogy a szerződésekben annak szerepeltetése, hogy a felek szerint a megállapodás nem ütközik a Kertv. 7. §-ába, önmagában nem képes garantálni ezt. Egyrészt nem a felek, hanem a GVH feladata annak az értékelése, hogy adott kereskedői magatartás a Kertv. 7. §-ába ütközik-e vagy sem, másrészt,

a Kertv.-nek való megfelelés nem ennek szerződésben való deklaratív rögzítésével valósul meg, hanem a törvény szabályainak tartalmilag megfelelő magatartással. Ennek kapcsán – a SPAR észrevételeire reagálva – megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy ezen szerződéses rendelkezés SPAR általi értelmezését a beszállítói kapcsolatok dokumentumai nem támasztják alá. Ugyanakkor az eljáró versenytanács álláspontja szerint a szerződésnek egyéb részei (lásd határozat 33., 34., 50. pontjait) együttesen, a SPAR és beszállítói közti aszimmetrikus kapcsolatokra is tekintettel alkalmasak lehetnek a vélemények visszafogására.

227. A SPAR 2016-2017 során (lásd határozat 37-40. pontjait) a Kiegészítő Megállapodásban, és különösen az abban foglalt szempontoknak a Tárgyalási jegyzőkönyv és a Kondíciós Megállapodás mintákban való megjelenítésével rendszerszinten megnyitotta az alku lehetőségét a PB rendszer lényeges feltételéről, az alsó forgalmi sávról. Lényeges azonban, hogy ezen új módosítások következetes érvényesítése a szerződéses dokumentumokból nem állapítható meg, különösen 2016-ban nem, hiszen a Kiegészítő Megállapodást csak 2016 júniusában (jelen eljárás megindítása után) kezdeményezte a SPAR. A SPAR ugyanakkor 2016-ban érdemben (átlagosan 13-szorosára) megemelte a PB bónuszrendszerben az alsó forgalmi sávokat. Ezen intézkedésekre sem a beszállítói kör jelzései nyomán, vagy velük egyeztetve került sor (nincs arra vonatkozó bizonyíték, hogy a beszállítók kérték volna akár a PB bevezetését, szempontrendszer bővítését, az alsó határoktól függően a mérlegelési szempontok kidolgozását, illetve az alsó sávok emelését), hanem egyoldalúan, ami szintén jelzi, hogy ezen beszállítói viszonyrendszer keretfeltételeit a SPAR egyoldalúan határozza meg, tőle függ, hogy az alkunak mekkora tere van, ahogyan annak dokumentálása is, ugyanakkor kétségtelen, hogy ezek a változások olyan pozitív irányba alakították a SPAR feltételrendszerét, amelyben már legalább lehetősége volt az alkunak az alsó forgalmi sávról.

228. E körben szükséges azonban megjegyezni, hogy az új szempontrendszert tartalmazó dokumentumok 2016. júniusi első megjelenési formája (különösen abban annak szerepeltetése, hogy a beszállító maga kezdeményezte volna a PB bevezetését) és a visszamenőleges hatályú alkalmazása az eljáró versenytanács szerint a GVH által 2016 májusában vizsgálni kezdett PB rendszer 2014-2015. évre vonatkozó utólagos igazolását is szolgálta. Az eljáró versenytanács szerint a rendelkezésre álló egyes Kiegészítő megállapodások szövege egyértelmű a tekintetben, hogy 2016. évi aláírással várta volna el annak deklarálását, hogy a szempontok alkalmazására már korábban sor került. A SPAR által csatolt és az eljárás során beszerzett Kiegészítő megállapodások mindegyikét 2016-ban a jelen eljárás megindítása után írták alá, és mind tartalmaznak a 2014., illetve a 2015. évekre vonatkozó utólagos nyilatkozatot. Ezek a Kiegészítő megállapodások – egyes beszállítók általi aláírása ellenére – önmagukban azért nem tekinthetőek a múltira vonatkozóan hiteles és torzítatlan bizonyítéknak, mert ezekben az a nyilvánvalóan alaptalan állítás is szerepel, hogy a beszállító kezdeményezte a PB-t. A PB alkalmazását ugyanis egyértelműen a SPAR kezdeményezte, a beszállítók megkérdezése nélkül döntött a TAB kivezetésekor a PB bevezetéséről, és e tekintetben az eljárás során megkeresett beszállítók is egységesen nyilatkoztak (egyik sem jelezte azt, hogy ő és nem a SPAR lett volna a kezdeményező). A PB a beszállítók bevételeit csökkenti, és már indokolatlanul alacsony (a beszállító oldalán a méretgazdaságosságától függetlenül meghatározott, a kereskedő oldalán többletteljesítményt nem ösztönző, kockázatmentes) forgalmi szint mellett is fizetési kötelezettséget jelent számukra, emiatt nem is lett volna racionális beszállítói lépés a részükről annak kezdeményezése. Az eljáró versenytanács szerint tehát az, hogy voltak beszállítók akik a Kiegészítő megállapodást aláírták, elsősorban azt jelzi, hogy a beszállítók jellemzően a nélkülözhetetlen kereskedő partner kéréseinek konfrontáció nélküli teljesítésére törekedtek, a számukra kiemelt jelentőségű üzleti kapcsolat megtartása érdekében.

229. A Kiegészítő Megállapodást kifogásoló – de egyébként e-mailje szerint a SPAR-hoz lojális, a SPAR-nak kedvező nyilatkozatokra törekvő – beszállító (lásd a határozat 38. és 88.

pontját) sem tiltakozott volna a beszállító általi kezdeményezésre hivatkozás ellen, ha valóban igaz lett volna, hogy azt a beszállítók kezdeményezték, és a visszamenőleges hatályú aláírás ellen sem, ha valóban az írásban megjelenő feltételrendszer lett volna a korábban is ténylegesen működő gyakorlat (amely gyakorlat a fentiek szerint a 2014. évi bevezetés miatt ki sem alakulhatott), és pusztán annak az írásbeli rögzítése maradt volna el.

230. Az ennek kapcsán rendelkezésre álló irati bizonyítékok alapján tehát az eljáró versenytanács nem tudta elfogadni, hogy a PB bevezetése a beszállítók kezdeményezésére történt volna, és a SPAR a Kiegészítő Megállapodás érdemi szempontjait már 2016. június előtt (különösen nem 2014-2015-ben) is alkalmazta volna, csak annak írásbeli rögzítése maradt volna el. E körben az eljáró versenytanács ismét visszautal a SPAR által alkalmazott, az alku kereteit meghatározó dokumentumok, illetve a felek közötti szokások kapcsán fentebb kifejtettekre.
231. A SPAR által alkalmazott dokumentum minták szerinti szerződéseken és jegyzőkönyveken kívül 2014-re egy e-mailes levelezés áll rendelkezésre, ami egy beszállító és a SPAR között zajlott, és ami érinti a PB alsó forgalmi sávját: azonban ebből is az állapítható meg, hogy [Üzleti titok] (lásd határozat 73. pontját). A beszállítók által benyújtott dokumentumok között az említetten kívül egy sincs, amelyik a 2014. vagy 2015. évre vonatkozóan, a PB keretrendszeréről, annak alsó forgalmi sávjáról, annak meghatározásának folyamatáról, szempontjairól való érdemi alkuról tanúskodna.
232. A PB alkalmazásáról rendelkezésre álló számadatok a fentebb kifejtettekkel egyezően alátámasztják, hogy a SPAR beszállítókkal való kapcsolataiban rendszerszinten, indokolatlan feltételrendszert írt elő a 2014-2015. években. Ezekben az években ugyanis a beszállítói többsége fizetett PB-t, a PB-t fizető beszállítók adták a teljes beszállítói forgalom kb. 60%-át. A PB alsó sávok egységes és csak a SPAR-nak kedvező mintázata (a PB-t fizető beszállítók 80%-a esetében az előző évi forgalom 90%-ánál alacsonyabb volt, 70% esetében az előző évi forgalom 30%-ánál alacsonyabb volt) arra utal, hogy ebben a SPAR központi akarata érvényesült, függetlenül a beszállítók egyedi jellemzőitől és véleményeitől. A 2014-2015. években a beszállítók kisebb része nem fizetett PB-t és a GVH által megkeresett PB nélkül szerződő beszállítók több mint 80%-a szerint (lásd 78. pont) a PB mellőzésére is a beszállító véleményétől függetlenül, a SPAR egyoldalú lépéseként került sor (egy kiemelkedően nagy árbevételű beszállító nyilatkozott csak úgy, hogy saját döntése alapján nem fizet bónuszt, lásd 71. pont, de ezen túl nem áll rendelkezésre arra vonatkozó dokumentum, amely szerint a beszállító kérésére mellőzte volna a SPAR a PB-t). Lényeges ennek kapcsán, hogy a SPAR tehát egyoldalúan dönthetett a PB mellőzéséről is, illetve, hogy a SPAR-nak lehetősége volt arra, hogy más díjjelelmeivel kompenzálja a PB kiesését (ahogyan erre egyes beszállítói szerződések díjjelelmei és nyilatkozatok utalnak, lásd határozat 85. pont), illetve arra is, hogy ne az éves szállítási keretszerződés és kondíciós megállapodásban írja elő a PB-t, hanem egyedi megállapodást kössön a beszállítókkal a PB-hez hasonlóan utólagos jellegű engedményről (lásd határozat 41. pont).
233. Az azonban belátható, hogy 2016 második felétől a kibővített (az alsó forgalmi sávokhoz igazított külön feltételeket, mérlegelendő szempontokat rögzítő) feltételrendszer (lásd határozat 37-40. pontjait) megjelent a SPAR szerződéses dokumentumai között, és van arra utaló bizonyíték¹²⁸, hogy ezt, ha nem is következetesen és minden esetben (a dokumentumok egy részében még 2017-ben sem jelent meg), de el is kezdték használni. A SPAR emellett 2016-tól érdemben megemelte az alkalmazandó alsó forgalmi sávokat és már nem kötött olyan szerződéseket, illetve ha volt még ilyen, azokat korrigálta és nyilatkozata szerint visszafizette, amelyekben az előző évi forgalom 30%-ánál alacsonyabb szinten került meghatározásra a PB alsó forgalmi sávja. Ezen lépések az eljáró versenytanács szerint

¹²⁸ Lásd határozat 87. pont.

rendszerszinten tett intézkedések az érdemi alku biztosításának irányába a bónusz lényeges feltételeiről, illetve az indokolatlanul alacsony alsó forgalmi sávok egyoldalú alkalmazásának megelőzésére. Vagyis még ha az új gyakorlat csak jelen eljárás indítását követően és alapvetően szintén egyoldalúan került is bevezetésre, és bevezetéskor a SPAR megkísérelte a megelőző időszak (2014-2015) utólagos és tényleges gyakorlatot nem fedő igazolását is, abból 2016 végére és még inkább 2017-re tartalmilag is megfelelő irányba mozdult el. Azt ugyanakkor az eljáró versenytanács nem látta igazolhatónak, hogy 2016. és 2017. évekre valamennyi beszállító esetében megvalósult volna a PB alsó sávjáról az érdemi alku, azaz, hogy az előző évi forgalomhoz képesti negatív eltérést a beszállítóval közös elhatározáson alapuló (tehát egyedi) objektív körülményekkel minden esetben alátámasztották volna. Azaz még ha a SPAR jó irányba is indult el 2016 júniusában, nem bizonyítható, hogy 2016-2017. évben megtett volna minden szükséges lépést ahhoz, hogy következetesen biztosítsa is a beszállítói számára az érdemi egyedi alkut a PB lényeges feltételeiről. Így 2016-tól is inkább csak az érdemi alku lehetősége nyílt meg, annak esélye növekedett, de az tényleges és garantált gyakorlattá a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján még nem vált.

234. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint tehát az indokolatlanság miatt vélelmezhető egyoldalúságot az eljárásban feltárt objektív bizonyítékok összessége is alátámasztja, és azt a SPAR sem tudta cáfolni.

235. A Kúria gyakorlata¹²⁹ szerint *attól, hogy [a jelentős piaci erejű kereskedő] nem egységesen és nem mindenkivel szemben, illetve eltérő mértékben alkalmazott [a kifogásolt díjelemet], még nem jelenti azt, hogy azt ne lehetne egyoldalúan és ellenszolgáltatás nélkül felszámított díjnak minősíteni, amelyet a felperes jelentős piaci erejűként mindazon beszállítóval alkalmazott, akinél ez felmerült és amely a Kertv. 7.§ (2) bekezdés f) pontja szerint tilos. [...] ha csak egy beszállító esetében nyert volna igazolást a visszaélés, az is jogsértés megállapítását tette volna indokolttá, így téves a többségi és kisebbségi véleményen alapuló [...] érvelés.*

236. Jelen esetben nem egy beszállító esetében nyert bizonyítást a jogsértés, hanem a SPAR PB-vel kapcsolatos 2014-2015. évi magatartása rendszerszinten (annak bevezetése és alkalmazása egészében) volt indokolatlan és egyoldalú. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint ezen jogsértés terjedelmét a PB-vel szerződők tényleges aránya és azon belül is az indokolatlan alsó forgalmi sávval szerződők aránya határozza meg. A SPAR PB-vel kapcsolatos gyakorlatának egyoldalúságát támogatja, hogy nem egy beszállító, hanem a megkeresett beszállítók nem elhanyagolható része nyilatkozott úgy, hogy csak hátrányos következményekkel kerülhetne volna el a PB alkalmazását és a beszállítók nagy többsége akként nyilatkozott, hogy a PB mellőzéséről is egyoldalúan döntött a SPAR. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint ugyanakkor a jogsértés az eljárásban megkeresett beszállítók véleményétől függetlenül, az objektív bizonyítékok alapján megállapítható, azaz a jogsértés kérdése nem függ a szubjektív hátrány érzetről nyilatkozó beszállítók konkrét arányától.

237. A beszállítói vélemények konkrét arányát az eljáró versenytanács azért nem vette figyelembe, mert egyrészt a tényeknek és az adott időszakból származó dokumentumoknak nagyobb bizonyító erőt tulajdonított, mint az utólagos, vélemény típusú információknak. Másrészt a beszállítói vélemények az eljáró versenytanács szerint nyilvánvalóan jelentős mértékben torzítottak a SPAR és a beszállítói közötti egyenlőtlen viszonyrendszer, a magatartás jellege és egyoldalúsága, a beszállítói szerződés beszállítókat fegyelmező rendelkezései miatt (lásd részletesebben a következő alfejezetben). A torzítottsággal a SPAR is egyetértett, bár szerinte a vélemények az eljáró versenytanács által reálisnak tartott

¹²⁹ Kfv.II.37.544/2017/10., 21-22. bekezdések.

iránnyal ellenkező, a SPAR számára hátrányos irányba torzítanak, illetve tényekkel alá nem támasztottak.

238. Az eljáró versenytanács nem értett egyet a SPAR azon észrevételeivel, hogy jelen esetben a beszállítónkénti bizonyítás lenne az egyedüli lehetséges bizonyítási mód és azt kellene bizonyítani egyes konkrét beszállítók vonatkozásában, hogy ellenezték a PB-t, kísérletet tettek ennek mellőzésére, de azt a SPAR elutasította. Ahogyan azzal a SPAR állásponttal sem értett egyet az eljáró versenytanács, hogy az, hogy nem volt egyeztetés a PB létéről, inkább jelezheti a beszállító elégedettségét a rendszerrel, mint a feltételek kikényszerítését, és a dokumentáció hiányából sem következik az alku hiánya, illetve a beszállítók véleménynyilvánításának nem voltak korlátai.
239. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint téves a SPAR megközelítése, amely az egyenlő felek (külön ágazati szabályozással nem terhelt kereskedő és partnere) közti üzleti kapcsolatként értelmezi a SPAR és beszállítói viszonyát. A SPAR a Kertv. szabályozása miatt jelentős piaci erejű kereskedő, akire többlet elvárások vonatkoznak, amelyeket a GVH az előzmény eljárásban már értelmezett az utólagos engedmények vonatkozásában. Ez alapján a SPAR-nak a PB alkalmazásakor, rendszerszinten kellett volna biztosítania annak indokoltságát és az érdemi alkut (az egyoldalúság elkerülését). Ha a SPAR 2014-2015-ben nem emelte a tárgyalandó témák közé a PB lényeges feltételeit a rá vonatkozó többleteltvárásnak megfelelő hangsúllyal (ahogyan azt 2016-tól, jelen eljárás indítása után már elkezdte), akkor a PB alkalmazásának keretei eleve nem tették lehetővé a beszállítók érdemi alkuját, nem volt kellő esélyük a PB ellenzésére és így a SPAR-nak nem is kellett ilyen jelzéseket elutasítania. Éppen emiatt a SPAR által jelzett beszállítónkénti bizonyítás, az egyedi ellenvélemények és azok elutasításának megkövetelése indokolatlan, sőt torz eredményre vezetne, és ezért sem indokolt a hátrányról nyilatkozó beszállítói vélemények konkrét arányának figyelembe vétele. Az eljáró versenytanács azzal sem értett egyet, hogy a beszállítók véleménynyilvánításának nem voltak korlátai, ebben az egyenlőtlen viszonyrendszerben a beszállítókat a polcra kerülés fő célja érdekében a jelentős piaci erejű kereskedőnek való megfelelés, a konfrontáció elkerülése jellemezte (amit a nyilvánvalóan valótlan elemeket tartalmazó, visszamenőleges hatályú megállapításokat tartalmazó nyilatkozatok aláírása is jelez), ráadásul a SPAR által alkalmazott szerződéses feltételek is elősegíthették a vélemények visszafogását.¹³⁰

VII.2.3. A beszállítói vélemények kezelése, a SPAR bizonyítási indítványának mellőzése

240. Az eljáró versenytanács a beszállítói vélemények értékelése kapcsán hangsúlyozza, hogy azon kérdések, amelyekre a beszállítók véleményüket, azaz saját értelmezésüket, szubjektív értékelésüket megadták, nem azonosak a jelen ügyben a Kertv. alapján eldöntendő jogkérdésekkel. Az is egyértelmű, hogy ezen jogkérdések eldöntése, az eljárás alá vont magatartásának a Kertv. alapján történő értékelése az eljáró versenytanács és nem a beszállítók feladata. Önmagában a beszállítók véleményei alapján nem lehet az eljárás alá vont magatartását jogszerűnek, vagy jogsértőnek minősíteni, arra a feltárt tényállás, az eset összes körülményeinek mérlegelése alapján van csak mód. Így pl. hiába nyilatkoztak előnyökről beszállítók, ha az általuk előnynek nevezett körülmények valójában nem a PB (hanem önmagában az utólagos engedmény konstrukció) tulajdonságai, illetve, ha azok mögött nincs valós többletteljesítmény. Az eljáró versenytanács szerint ebben az aszimmetrikus viszonyrendszerben érvényesülő magatartás Kertv. szerinti értékelése nem alapulhat önmagában a törvény által védeni kívánt oldaltól származó véleményeken. Ha a rendelkezésre álló objektív bizonyítékok, dokumentumok és tények alapján megállapítható, hogy a PB indokolatlan volt és azt egyoldalúan (érdemi alku nélkül) alkalmazta a SPAR, akkor a jogsértés megállapítható. A beszállítók szubjektív véleménye nem cáfolja a

¹³⁰ Lásd a határozat 33., 34., 50. pontjaiban idézett szerződéses rendelkezéseket.

jogsértést, hanem azt jelzi, hogy a SPAR a beszállítók egy részénél a kényszer érzetének kiváltása nélkül is képes volt indokolatlan feltételt, illetve díjat alkalmazni, egyoldalúan eljárni. A rendszerszinten egyoldalú magatartás ellenére a beszállítók akár jelentős részének szubjektív megítélése, érzete lehetett az, hogy volt lehetőségük a PB elkerülésére hátrányos következmények nélkül, illetve, hogy a SPAR részéről kényszert nem tapasztaltak, mert valójában a SPAR-ral való szerződési folyamat természetes részének tekintették, hogy lényeges feltételeket a számukra nélkülözhetetlen szerződési partner, a SPAR határozza meg, illetve a polcaira való kerülés (illetve polcon maradás), mint fő cél elérése miatt részletfeltételeket már adottnak tekintették, azokat meg nem kérdőjelezték. A SPAR észrevételeivel szemben az eljáró versenytanács nem kezelte le a beszállítókat, csak az adott magatartás és üzleti kapcsolat kontextusában értelmezte a viselkedésüket. Márpedig a beszállítók számára a TAB megszüntetését követően bevezetett, ahhoz hasonló jellegű PB – éppen amiatt, mert a SPAR annak lényeges feltételei kapcsán az érdemi alku lehetőségét nem biztosította – nem feltétlenül jelentett egy külön megfontolást igénylő (és ezért akár önmagában kényszert közvetíteni képes) feltételt, hanem „csak” az utólagos bónusz „hagyományának” a SPAR polcaira kerülés érdekében természetesnek vett folytatását, vállalását. Emellett az utólagos elszámolásból önmagában fakadó jellemzők, amelyek arra ugyan nem alkalmasak, hogy a PB-t a Kertv. szerinti értelemben indokoltá tegyék (lásd 189. pont), annak tompításához, elfedéséhez hozzájárulhattak, hogy a SPAR a PB-vel tényleges előny és többleteljesítmény nélkül kényszerít ki díjfizetést. A PB elkerülésének lehetőségeivel, illetve a kényszerrel kapcsolatos beszállítói vélemények megosztottsága tehát arra utal, hogy a SPAR-nak nem volt szüksége arra, hogy a vevői erejét demonstráló, a beszállítók számára kifejezetten sértő, nyíltan egyoldalú lépéseket tegyen, hiszen a beszállítók jelentős részénél kevésbé nyíltan, a kényszer érzetének kiváltása nélkül is képes volt érdekeit egyoldalúan érvényesíteni. Sőt a kényszer érzés elmaradása éppen annak a következménye lehetett, hogy a SPAR nem biztosította a PB lényeges feltételei kapcsán az érdemi alku lehetőségét, azaz külön nem exponálta azt. Azt, hogy a SPAR az egyoldalú magatartását ilyen módon valósította meg – és így a beszállítói vélemények egységességének hiányát – az eljáró versenytanács a szankció meghatározása során vette figyelembe, a jogsértés súlyát mérséklő tényezőként.

241. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a beszállítói vélemények értelmezése és értékelése kapcsán tekintettel kell lenni arra is, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő és a vele nem összemérhető méretű beszállító (akik a beszállítói kör többségét adják) kapcsolatában reális, hogy a beszállítók egy része (akik jelenleg beszállítók, illetve azok akarnak lenni, vagy maradni) elhallgatja negatív véleményét, vagy inkább pozitívan nyilatkozik, attól tartva, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő amiatt is megszakíthatja a kapcsolatot, hogy a beszállító negatívan nyilatkozott róla egy hatósági eljárásban. Ezt alátámasztja, hogy jelen eljárásban több beszállító kérte adatainak zártan kezelését (amelyek indokolása éppen a kilistázás lehetséges hátrányára, a lentebb hivatkozott szerződéses kötöttségekre utal¹³¹). Emellett az egyik beszállítóval folytatott levelezés (lásd határozat 38. és 88. pontját) arra is utal, hogy az beszállítóként „lojális” igyekezett lenni, aminek szerepe volt abban, hogy a versenyhivatali megkeresésekre mindig pozitívan nyilatkozott (kényszer hiányáról, alkuról), de a SPAR aktuális kérésének teljesítését már túlzásnak tartotta. Szintén a beszállítói válaszok visszafogásának realitását, illetve torzítottságát támasztja alá, hogy a SPAR/METSPA szerződéseknek vannak ezt a vélelmet erősítő, fegyvelmező jellegű fordulatai.¹³² Ilyennek tekinti az eljáró versenytanács a szerződések azon bekezdéseit, amelyek különösen együttesen és a jelentős piaci erővel bíró

¹³¹ VJ/43-334/2016.

¹³² Valamint az első körös adatszolgáltatások kritikát megfogalmazó szöveges válaszainak óvatos megfogalmazásai (lásd 68. pont).

SPAR és beszállítói közti aszimmetrikus kapcsolatokra tekintettel alkalmasak lehetnek arra, hogy a beszállítókat óvatosságra intsek a SPAR beszállítói szerződéssel kapcsolatos jogaik érvényesítése és véleményük kinyilvánítása során, így pl.:

- a bekezdést amely rögzíti, hogy a felek szerint (azaz a SPAR mellett a beszállító szerint) a megállapodás nem ütközik a Kertv. 7. §-ba és a [Üzleti titok] (lásd határozat 33. pontját),
- a bekezdést, amely szerint a beszállító annak deklarációja mellett, hogy a szerződés fizetési határidőre vonatkozó rendelkezései nem egyoldalúak, nem hátrányosak, tisztességesek számára, azt is vállalja, hogy [Üzleti titok] (lásd határozat 50. pontját);
- a bekezdést, amely szerint a [Üzleti titok] (lásd határozat 34. pontját).

242. Mindez azt is jelenti, hogy a GVH által kapott beszállítói vélemények közül a jelentős piaci erővel rendelkező SPAR-t negatívan jellemző vélemények száma és aránya, ha a fenti torzítás kiszűrhető lenne, valószínűsíthetően magasabb, a pozitív válaszok aránya pedig valószínűleg alacsonyabb lenne, mint azt a GVH által vett minta mutatja.

243. Az eljáró versenytanács nem osztja a SPAR azon észrevételét, amelyek szerint a beszállítók a hatóság retorziójától is félhetnek, ha nem az elvárt választ adják, akivel szemben nem is maradhatnak anonimitásban. Az adatkérő végzés alapján is egyértelmű (lásd a lentebb kifejtetteket is), hogy nem volt GVH által preferált, vagy elvárt válasz, ahogyan az is, hogy a GVH legfeljebb a válaszadást elmulasztók felé, illetve hiányos, vagy félrevezető információk közlése esetén alkalmazhatott volna szankciót (eljárási bírságot), a válaszokat benyújtók felé a válaszok jogsértést ellenző vagy támogató tartalma, iránya miatt nyilvánvalóan nem.

244. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a SPAR által közvetlenül megkeresett beszállítók válaszait¹³³ bizonyítékként nem lehet felhasználni, illetve azok csak annyit bizonyíthatnak, hogy a felek közötti aszimmetrikus viszony valóban torzíthatja a véleményeket és, hogy a beszállítói vélemények nem lehetnek ügydöntő jelentőségűek a Kertv. szerinti jogsértések értékelése során. A jelentős piaci erővel rendelkező SPAR közvetlen felkérésére ugyanis különösen nem életszerű, hogy a vele való szerződést kiemelt jelentőségűnek tekintő beszállítói torzítatlan véleményt adjanak, és akár hátrányról, vagy alkupozíció hiányáról is nyilatkoznának a SPAR felé. Ezt alátámasztja, hogy a SPAR által benyújtott 20 beszállítói válasz egységesen kedvezően nyilatkozott a SPAR magatartásáról.

245. Az eljáró versenytanács nem osztja a SPAR második körös adatkéréssel kapcsolatos aggályait, miszerint a kérdésfeltevés módja torzíthatta a válaszokat. Az, hogy az adatkérő végzés tartalmazta az eljárás tárgyának rövid leírását, nem tekinthető indokolatlannak, hiszen a megkeresett piaci szereplőknek érteniük kellett a kontextust, ami miatt egy nem ellenük indult eljárásban a megkeresésük szükségessé vált. A mellékletként csatolt kérdőív lehetőséget biztosított a beszállítók számára minden kérdés kapcsán mindkét típusú válasz és egyéb válasz opciók megjelenítésére is, kifejezetten felhívta a válaszadókat az egyéb opciók megjelölése kapcsán az indokolás, illetve általában is az egyéb érvek előadásának lehetőségére, egyúttal kérte valamennyi releváns dokumentum csatolását. Mindez lehetőséget biztosított arra, hogy a megkeresett vállalkozások a vélemény típusú válaszaikat alátámasszák. A SPAR-nak „kedvező” válaszopciók jelölése ugyanolyan egyszerű volt, mint a SPAR-nak „hátrányos” opcióké, sőt az, hogy a hátrányos opciót bejelölők esetében további válaszopciók bejelölése volt szükséges, éppen – az eljárás tárgyához arányosan – azt a célt szolgálta, hogy a hátrányról nyilatkozó véleményüket kiegészíthessék, ugyanakkor a nagyobb számú kérdés a hátrányos opció bejelölése ellen is hathatott.

¹³³ VJ/43-352, 353, 367/2016. sz. iratok mellékletei.

246. Az, hogy egy beszállító hátrányos feltételekkel tudta volna a PB alkalmazását elkerülni, vagy sem, szükségszerűen vélemény jellegű kérdés. Tényekkel, dokumentumokkal csak akkor lett volna alátámasztható, ha ezt a véleményt a tárgyalások során meg is jelenítik, és az rögzítésre kerül. Ugyanakkor a szerződéses folyamathoz kapcsolódó dokumentumok benyújtására ezen szereplők már fel lettek hívva, azaz ha léteznének ilyenek, már benyújtásra kerültek volna.
247. Minderre tekintettel az eljáró versenytanács a SPAR hátrányról nyilatkozó beszállítók meghallgatására vonatkozó bizonyítási indítványának nem adott helyet, mivel álláspontja szerint a beszállítóktól a véleményük megisméltésén kívül más nem lett volna várható, sőt esetlegesen az ismételt megkeresés miatti adminisztratív teher, a SPAR által megismert vállalkozások SPAR általi előzetes megkeresésének lehetősége, vagy a SPAR, mint ügyfél meghallgatásokon való jelenléte akár a véleményük módosítására ösztönözhetne volna még azokat a beszállítókat is, akik nem kérték adataik zártan kezelését.

VII.2.4. Összefoglaló értékelés

248. A SPAR 2009-2011. években alkalmazott utólagos bónusza (a TAB) jogsértőnek bizonyult a Kertv. 7. § (2) bekezdés e) és f) pontjai alapján, ezért a GVH 2012 júniusában bírságot szabott ki és kötelezte a SPAR-t a jogsértő bónuszok alkalmazásának megszüntetésére.¹³⁴A TAB indokolatlansága abból fakadt, hogy a mögött a kereskedői alaptevékenységen kívüli többletteljesítmény, illetve teljesítmény- vagy forgalomösztönző hatás nem volt igazolható. A SPAR a jogsértő magatartás megszüntetésére való GVH kötelezés miatt átalakította utólagos bónusz rendszerét: a TAB helyett vezette be a jelen eljárásban vizsgált progresszív bónuszt (PB), 2014 januárjától.
249. A PB egy utólagosan elszámolt engedmény, amelyet a beszállító fizet a kereskedő SPAR-nak. A PB beszállítónként eltérő %-os mértéke forgalmi sávokhoz rendeltlen kerül meghatározásra, az alsó forgalmi sávhoz meghatározott legalacsonyabb bónusz % és a következő forgalmi sávhoz tartozó bónusz % közötti különbség jellemzően nagyon alacsony.
250. A SPAR kereskedelmi tevékenységéből származó árbevétele a vizsgált időszakban kb. négyszerese volt a törvény szerinti 100 milliárdos küszöbnek, amelyet a törvény nem szűkít a non-food termékek forgalmára. Ezért a SPAR-nak a Kertv. alapján továbbra is fokozott felelőssége volt a jelen eljárásban vizsgált 2014-2017. évekre kiterjedő időszakban (és van jelenleg is). Emiatt a törvény vele szemben többlet elvárásokat fogalmaz meg, azaz a SPAR-nak máshogy, a beszállítói érdekeit jobban figyelembe véve kell eljárnia, mint ahogyan egy Kertv. szerinti jelentős piaci erejű kereskedőnek nem minősülő, de a rá vonatkozó szabályokat maradéktalanul betartó kereskedő eljárhat.
251. A SPAR már a PB bevezetése előtt kapott az erre hatáskörre rendelkező GVH-tól iránymutatást arra vonatkozóan, hogy a Kertv. elvárásainak jelentős piaci erejű kereskedőként hogyan kell megfelelnie és az utólagos bónusz jogszerű alkalmazásának milyen feltételei vannak. A SPAR ugyan kivezette a TAB-ot és ezért magatartása az előzmény eljárás utóvizsgálatában nem volt kifogásolható, de az alábbiakban összefoglaltak szerint, az azonosított probléma lényegét tekintve, a bónuszrendszerének átalakítása során nem törekedett kellőképpen a GVH által a hasonló gyakorlatra már értelmezett Kertv. elvárásainak való tartalmi megfelelésre. A SPAR célja a TAB megszüntetésével egyidejűleg bevezetett új PB rendszerrel elsősorban a bónuszbevételeinek megtartása, növelése volt,

¹³⁴ VJ/47/2010 sz. eljárás, amelyben a GVH döntését a SPAR sikertelenül támadta meg bíróságon, a keresetét a Kúria is elutasította (Kfv.III.37.392/2015/5.).

érdemibb megfelelési intézkedéseket a 2014-2015. években nem tett, csak jelen eljárás megindítását követően, 2016. év második felétől.

252. A SPAR által bevezetett PB rendszer Kertv. 7. § (2) bekezdés e) és f) pontjai szerinti **indokolatlansága** jelen esetben különösen az alábbi körülményekre tekintettel állapítható meg:
253. A SPAR is elismerte, hogy a PB mögött nincs konkrét szolgáltatás, mert azt számviteli szabályozás sem engedné. A SPAR a nagykereskedelmi árrés által fedezett alap kereskedelmi tevékenységén túlmutató tevékenységeket csak külön megállapodás és díj mellett végez, jelen esetben nem volt igazolható, hogy a PB mögött lennének ilyen, más díjakkal le nem fedett többlettevékenységek, vagy előnyök.
254. A GVH Kúria által megerősített gyakorlata elődegesen a forgalomösztönzést tekintette olyan lehetséges előnynek, amely egy PB jellegű utólagos bónusz Kertv. szerinti indokoltságát megeremthetné.
255. A SPAR azt is elismerte, hogy a forgalomösztönzés nem is volt a PB célja, de ennek ellenére szerinte volt ilyen jellegű hatása, illetve egyéb előnyei is. A SPAR által hivatkozott egyéb előnyök (mint pl. a beszállítók likviditása, márkapresztízs) azonban csak olyan, az utólagos engedmény konstrukcióból önmagában fakadó jellemzők, amelyek a GVH előzmény ügyben hozott, Kúria által is megerősített döntése alapján sem alkalmasak arra, hogy a PB indokoltságát a Kertv. szerinti értelemben biztosítsák. Ugyanígy nem alkalmas (és a joggyakorlatnak is ellentmond) a PB Kertv. szerinti indokoltságának biztosítására az árcsökkentő (és így keresletnövelő) hatásra való általános és nem igazolt hivatkozás.
256. A GVH előzmény ügyben hozott, Kúria által is megerősített döntése alapján egy PB-hez hasonló bónusznak akkor lehetne kereskedői teljesítményt ösztönző hatása, ha a beszállító korábbi időszakban elért forgalmánál magasabb küszöbértékhez (vagy annak objektív körülmények alapján, a beszállítóval közös elhatározás szerint korrigált értékéhez) lenne kötve. A PB esetleges forgalomnövelő képességét azért határozza meg alapvetően az alsó forgalmi sáv nagysága, mert az „élesíti” a bónuszt és az e feletti további sávokhoz, lépcsőkhöz rendelt %-os értékek változása olyan csekély, hogy kizárható, hogy a következő forgalmi lépcső elérése a SPAR-t ténylegesen extra aktivitásra ösztönözhetné. A PB alsó forgalmi küszöbe azonban a 2014-2015. évben tendenciózusan az előző évi forgalomnál alacsonyabban került meghatározásra a PB-t fizető beszállítók túlnyomó többségénél: több mint 80% esetében az előző évi forgalom 90%-a alatt, több mint 70% esetében pedig az előző évi forgalom 30%-a alatt (azaz a többlettértékesítés ösztönzésére nyilvánvalóan alkalmatlan, indokolatlanul alacsony szinten), annak ellenére, hogy a non-food termékek piacának forgalma a vizsgált időszakban növekedett. Ez az egységes és SPAR-nak előnyös mintázat azt jelzi, hogy abban a SPAR központi akarata érvényesült és kizárja, hogy a SPAR az alsó küszöbököt a beszállítókkal egyeztetve, az egyedi piaci, gazdálkodási jellemzőikre tekintettel határozta volna meg.
257. A 2014-2015. években a PB alsó küszöbeit nem kellett külön egyeztetni és indokolni a SPAR szerződéses, tárgyalási dokumentumai alapján, de 2016-tól, jelen eljárás indítása után a SPAR bevezetett indokolási szempontokat a beszállítókkal való kapcsolat kereteit meghatározó dokumentumaiba, sőt megszüntette az előző évi forgalom 30%-ánál alacsonyabb forgalmi küszöbököt és 90% alatt indokolást tett szükségessé. Megállapítható tehát, hogy a SPAR 2016-ban a Kertv.-nek való jobb megfelelés felé mozdult el, és a 2014-2015. évi gyakorlata a saját későbbi mércéjéhez képest, az általa korrigált gyakorlathoz képest is szó szerinti értelmében indokolatlan volt, hiszen még nélkülözte a 2016 második felétől már a SPAR által is elvárt indokolást, érdemi alcut. Az pedig nem igazolható, hogy a korábbi évek tényleges gyakorlata is a 2016-ban megjelent feltételrendszer szerint alakult volna és csak annak írásbeli rögzítése maradt volna el.

258. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a SPAR 2014-2015. évben tanúsított magatartásának **egyoldalúsága** az általa alkalmazott PB indokolatlansága miatt már eleve vélelmezhető. A PB a beszállítónak jelent fizetési kötelezettséget, profit csökkenést anélkül, hogy a mögött a kereskedő oldaláról többletteljesítmény lenne, vagyis az a beszállítók számára üzletileg nem volt racionális. A jelentős piaci erővel rendelkező kereskedő és beszállítói aszimmetrikus viszonyában vélelmezhető, hogy az ilyen feltételt a kereskedő fogadtatta el, kényszerítette ki. Ilyen feltétel akkor lehetne jogszerű a Kertv. alapján, ha érdemi alku során a beszállító dönt úgy, hogy számára a díjat, a hátrányt a kereskedő által vállaltak ellensúlyozzák. Jelen esetben a SPAR nem vállalt semmilyen teljesítményt a PB ellentételezésére és érdemi alkura sem került sor.
259. Az indokolatlanság miatt vélelmezhető egyoldalúságot az eljárásban feltárt objektív bizonyítékok, tényszerű körülmények összessége alátámasztja és azt a SPAR sem tudta cáfolni:
260. A SPAR egyoldalú viselkedésre való képességét erősíti, hogy a vizsgált időszakban a Kertv. szerinti jelentős piaci erőt megalapozó küszöbnél kb. négyszer nagyobb bevétellel bírt és vele szemben a beszállítói 80%-a KKV volt az árbevétele alapján (és 60% feletti a mikro- és kisvállalkozási bevételű beszállítók együttes aránya), emellett országos kereskedelmi hálózatának jellemzői, az általa elért fogyasztói kör miatt is nélkülözhetetlen kereskedelmi partnernek tekinthető.
261. A SPAR a PB keretfeltételeit, az alkalmazott alsó sávokat egyedül, a beszállítók bevonása, a velük való egyeztetés nélkül alakította ki, annak ellenére, hogy egy, a beszállító által adott engedményről (a beszállítók számára fizetési kötelezettséget jelentő tételről) van szó és hogy a SPAR egy jogsértőnek minősített bónusz megszüntetését követően, annak kiváltására vezette be a PB-t.
262. A Kertv. és a vonatkozó joggyakorlat alapján, nagyszámú beszállítói kapcsolataira is tekintettel a SPAR-tól elvárható volt, hogy dokumentálja, megfelelő keretek közé terelje beszállítói kapcsolatait (amely elvárást a SPAR maga is részben felismerte, hiszen alkalmazott dokumentum mintákat, mégha azok tartalma nem is volt teljesen megfelelő a 2014-2015. években). Amikor a SPAR az alku részévé akarta tenni a PB lényeges feltételeit, annak alsó sávját, akkor azt meg is tette a saját dokumentumainak módosításával (2016-tól, jelen eljárás indítása után), de 2014-2015-ös dokumentumaiba még nem emelte be az alsó sáv indokolását, így arról nem is biztosította az érdemi alku lehetőségét, ezért a beszállítók nem is érzékelhették külön megfontolást igénylő feltételnek és nem volt kellő esélyük annak ellenzésére. Ennek megfelelően az újabb utólagos bónuszt a beszállítók az adott egyenlőtlen relációban a SPAR polcaira kerülés (polcon maradás) érdekében természetesnek vették, annak vitatása nem volt jellemző. Az adott időszakból származó (a beszállítók reprezentatív körétől bekért, a SPAR-al való beszállítói viszonyra vonatkozó teljes körű) dokumentumok cáfolják, hogy a PB lényeges feltételeiről az érdemi alku lett volna a jellemző tényleges gyakorlat.
263. A PB alsó sávok egységes és csak a SPAR-nak kedvező mintázata arra utal, hogy ebben egyoldalúan a SPAR központi akarata érvényesült, függetlenül a beszállítók egyedi jellemzőitől és véleményeitől. A SPAR a PB rendszer 2016. évi változásairól is egyoldalúan döntött, így nem azért emelte meg átlagosan 13-szorosára az alsó sávokat, mert a beszállítók nagy részének éppen így változtak a méretgazdaságossági jellemzői, ahogyan 2014-2015. években sem a beszállítói jellemzők egységessége vezetett 70%-os arányban az előző évi forgalom 30%-a alatti alsó forgalmi küszöbök alkalmazásához.
264. A SPAR 2014-2015. években a beszállítók többségével szemben alkalmazta a PB-t (túlnyomó részben indokolatlan alsó forgalmi sávval) és a PB mellőzésére is jellemzően a beszállító véleményétől függetlenül, a SPAR egyoldalú döntése miatt került sor (a PB nélkül

szerződő beszállítók több mint 80%-a nyilatkozott így, emellett nem áll rendelkezésre arra vonatkozó dokumentum, amely szerint a beszállító kérésére mellőzte volna a SPAR a PB-t, arról pedig csak egy, kiemelkedően nagy árbevételű multinacionális beszállító nyilatkozott, hogy saját döntése alapján nem fizet bónuszt).

265. A 2016-os kiegészítő megállapodás szövegezése is a SPAR egyoldalú viselkedését igazolja: azt várta el a beszállítóktól, hogy arról nyilatkozzanak, hogy ők kezdeményezték a számukra fizetési kötelezettséget keletkeztető, de valójában kereskedői többletteljesítményt nem biztosító PB-t, miközben azt nyilvánvalóan a SPAR kezdeményezte, és annak feltételrendszerének kialakításába sem vonta be a szállítóit, és arról az érdemi alku feltételeit sem biztosította a 2014-2015. években. Az, hogy néhány beszállító aláírta ezt a nyilatkozatot, nem azt igazolja, hogy annak múltra vonatkozó részei is a valóságot tükrözik, hanem pusztán a beszállítók megfelelésre törekvését és konfliktus kerülését a számukra kiemelt jelentőségű üzleti kapcsolat megtartása érdekében, egy egyenlőtlen üzleti viszonyban.
266. Az tehát, hogy a SPAR a PB alkalmazásával képes volt a normál árrésen felüli engedmények kikényszerítésére a beszállítókkal szemben, a jelentős piaci erejének fennállását és kihasználását támasztja alá, hiszen nem a beszállító nyújtotta (a saját körülményeitől függően) a kedvezményt, hanem a SPAR vette azt el, azaz alkalmazott egy a beszállítónak díjfizetési kötelezettséggel járó feltételt, a beszállítók széles körére, tényleges többletteljesítmény nélkül.
267. A Kertv. jelentős piaci erejű kereskedőkre vonatkozó szabályai alapján a GVH a beszállítókat kell, hogy védje és a Kúria vonatkozó gyakorlatának megfelelően már egy beszállító esetében igazolt visszaélés is jogsértés megállapítását teszi indokolttá. Jelen esetben pedig a SPAR által alkalmazott PB gyakorlat rendszerszinten volt kifogásolható és az ténylegesen nem egy beszállítónak, hanem a beszállítók jelentős részének (a PB-t fizető beszállítók 80%-ának, a teljes beszállítói kör közel felének) jelentett indokolatlan és egyoldalú díj terhet.
268. A fentiek alapján az eljáró versenytanács megállapította, hogy a SPAR (az általa megkötött, valamint a SPAR megbízásából a METSPA által megkötött) non-food beszállítói megállapodásokban a 2014-2015. években a Kertv. 7. § (1) bekezdésbe ütköző jelentős piaci erővel való visszaélést valósított meg
- a Kertv. 7. § (2) bekezdés e) pontjába ütköző PB feltételrendszer előírásával, az általa egyoldalúan meghatározott keretek között, meghatározó gyakorlatként indokolatlan árat befolyásoló mechanizmust írt elő;
 - a Kertv. 7. § (2) bekezdés f) pontjába ütközés révén is, amikor azon beszállítóknak is fizetnie kellett PB-t, amelyek esetében a PB alsó forgalmi sávja indokolatlanul alacsonyan került meghatározásra, mert amögött sem forgalomösztönző hatás, sem más kereskedői többletteljesítmény nem volt azonosítható, ezáltal egyfajta szolgáltatásként kezelte azt, hogy befogadja a beszállító áruját, így ez a díj a beszállítói listára, árukészletbe való bekerülésért fizetendő egyoldalúan felszámított díjnak tekinthető.
269. Az eljáró versenytanács a SPAR 2016. évtől alkalmazott magatartása vonatkozásában (beleértve a METSPA közreműködésével tanúsított magatartását is) az eljárást megszüntette a Ket. 31. § (1) bekezdés i) pontja alapján, mivel a tényállás a határozat meghozatalához szükséges mértékben nem volt tisztázható, és további eljárási cselekménytől sem várható eredmény. A 2016. második felétől alkalmazott PB rendszer esetében ugyanis annak sem a jogszerűsége, sem annak jogsértő jellege nem volt bizonyítható egyértelműen. Indokolatlanság kapcsán megállapítható, hogy az indokolatlan mértékű PB alkalmazása csökkent, ugyanakkor az előző évi forgalomtól alacsonyabb szinten meghatározott alsó

forgalmi sávok alkalmazása nem szűnt meg, és ezek kapcsán ugyan a SPAR által a szerződési dokumentációban (és az ezáltal meghatározott szerződéskötési folyamatban) javult az alsó forgalmi sávokkal kapcsolatos alku (és ennek keretében az objektív egyedi körülmények figyelembe vételének) lehetősége, de felmerült, hogy a SPAR a PB-vel kapcsolatos tárgyalást más díjakkal köti össze, annak kiesését más díjakban kompenzálhatja, illetve nem volt egyértelműen igazolható, hogy az új feltételrendszer és az érdemi egyedi alku vált volna meghatározó, következetes magatartássá. Figyelembe véve a tényállás feltárása érdekében elvégzett eljárási cselekmények körét (az eljárás alá vontak többkörös nyilatkoztatása, a beszállítói adatkérések, előzetes értesítés nélküli helyszíni kutatás) az eljáró versenytanács szerint a fenti körülmények kapcsán további eljárási cselekménytől sem várható egyértelmű eredmény.

VIII.

Jogkövetkezmény

270. Az eljáró versenytanács a fentebb azonosított jogsértés miatt a bírság kiszabását is mérlegelte az alábbiak szerint. A vizsgált magatartás egységessége miatt egyszeri Kertv. 7. § (1) bekezdésébe ütközés állapítható meg, így az eljáró versenytanács a bírságszabás körében nem értékelte többszörösen azt a körülményt, hogy a SPAR fentebb értékelt magatartása az eljáró versenytanács álláspontja szerint a Kertv. 7. § (2) bekezdésének e) és f) pontját is megsértette.
271. A SPAR kifogásolta a 2017-es Bírságközlemény alkalmazását jelen ügyben, mivel az álláspontja szerint egyértelműen szigorúbb, azaz súlyosabb bírságokat helyez kilátásba a korábbinál és a vizsgált és szankcionálni tervezett magatartás korábbi (2014-2015), ezért a GVH visszamenőlegesen kíván alkalmazni egy súlyosabb szankciórendszert.
272. A SPAR előadására reagálva megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a Bírságközlemény a 83. pontja szerint a 2017. december 19-i közzétételét megelőzően indult eljárásokban és megismételt eljárásokban is alkalmazandó, amennyiben az eljáró versenytanács még nem közölte előzetes álláspontját az eljárás alá vontakkal, azzal, hogy a kiinduló összeg számításakor a GVH a releváns forgalom 10%-ából indul ki, és nem alkalmazza a Bírságközlemény 15. és 28. pontjaiban szereplő minimális arányszámokat. Emellett ez a közlemény kiszélesítette a vállalkozások bírságsökkentő tényezőként figyelembe vehető együttműködési lehetőségeit, teret engedve a tevéleges jóvátétel különböző formáinak, a megfelelőségi programok bevezetésének és azok enyhítő körülményként való figyelembe vételének, és a felróhatóság magasabb fokát értékeli csak súlyosító körülményként. Összességében tehát az sem állítható, hogy az új közlemény alkalmazása egyértelműen hátrányos lenne a vállalkozásoknak.
273. Az eljáró versenytanács hangsúlyozza továbbá, hogy a Bírságközlemény alkalmazása nem hozható összefüggésbe a visszaható hatály (*nulla poena sine lege*) tilalmának elvével, hiszen a jogszabályi előírások nem változtak, azzal a piaci szereplők, eljárás alá vontak a versenyfelügyeleti eljárás megindulásakor, de még a jogsértés elkövetésekor is tisztában lehettek.
274. Ugyanis jogszabályi szinten deklarált a kiszabható bírságösszeg maximuma, amely a Tptv. 78. § (1b) bekezdése alapján főszabály szerint az előző évi nettó árbevétel 10%-a. Ezen jogszabályi bírságmaximum összeg évtizedek óta változatlan, így ezzel a SPAR is tisztában lehetett.
275. A Tptv. azonkívül, hogy maximalizálja a bírság felső határát, kizárólag példálózó jelleggel sorolja fel, hogy milyen szempontok veendőek figyelembe a bírságkiszabás

keretében, de ezenkívül teljesen a jogalkalmazó hatóság mérlegelési jogkörébe helyezi a bírságkiszabás mértékét. Ezt egyébként a vonatkozó és töretlen bírói gyakorlat¹³⁵ is megerősítette.

276. Így a bírságközlemény csak az ezen törvényi kereteken belüli mérlegelés szempontjait rögzíti, a jogbiztonság növelése céljából, ekként nem jelent a korábbiaknál súlyosabb szankciót.

277. A bírságolási politika megváltozása, szigorodása az ésszerű előreláthatóság követelményébe sem ütközik. Mind az Alkotmánybíróság, mind az Európai Unió Bírósága gyakorlatában a versenyjogi jogsértések szankcionálása vonatkozásában követelmény a szankciók ésszerű előreláthatósága. Az Európai Unió Bíróságának Dansk Rorindustri ügyben hozott ítélete¹³⁶ szerint a visszaható hatály tilalmára vonatkozó elv tiszteletben tartása a versenyszabályok megsértése miatti bírság kiszabása során is kötelező, ami megköveteli, hogy a kiszabott szankciók megfeleljenek a jogsértés elkövetése idején hatályban lévő szankcióknak, egyúttal rámutatva, hogy a Bizottság bírságolási politikáját rögzítő iránymutatás is része a bírságok összegét meghatározó jogi keretnek. Ennélfogva a Bizottság általános versenyjogi bírságkiszabási politikája módosítása, különösen ha e politikát magatartási szabályok elfogadása révén alkalmazzák, mint amilyen az iránymutatás is, hatással lehet a visszaható hatály tilalmának elvére. Az ítélet szerint annak ellenőrzéséhez, hogy a visszaható hatály tilalmának elve tiszteletben lett-e tartva, azt kell megvizsgálni, hogy az adott módosítás, azaz az új bírságszámítási módszer alkalmazása (merthogy a hivatkozott ügyben is éppen a Bizottság bírságszámításra vonatkozó, szigorúbb szabályokat tartalmazó iránymutatásának alkalmazhatóságának kérdése képezte jogvita tárgyát) az adott jogsértés elkövetésekor ésszerűen előre látható volt-e. Ezzel összefüggésben az ítélet megállapítja, hogy az a tény, hogy a Bizottság a múltban bizonyos típusú jogsértésekre bizonyos mértékű bírságot alkalmazott, nem fosztja meg attól a lehetőségtől, hogy a rendeletben meghatározott korlátok között megemelje ezt a mértéket, amennyiben a közösségi versenypolitika hatékony végrehajtása érdekében ez szükséges. Ebből következően az olyan közigazgatási eljárásban érintett vállalkozások, amelyben bírság kiszabására is sor kerülhet, sem a bírságszámítási módszerre, sem arra nem alapíthatnak jogos bizalmat, hogy a Bizottság a korábban kiszabottakhoz képest nem fogja növelni a bírságok összegét. Azaz ezen vállalkozásoknak tekintetbe kell venniük azt a lehetőséget, hogy a Bizottság bármikor dönthet úgy, hogy a múltban alkalmazott mértékhez képest megemeli a bírságok összegét, akár az egyedi határozatokban, akár általános hatállyal, az iránymutatás módosítása révén. „Ebből azt a következtetést kell levonni (...), hogy az iránymutatás és különösen az abban meghatározott új bírságszámítási módszer – feltéve, hogy súlyosító hatással van a kiszabott bírságok mértékére – az adott jogsértés elkövetésekor ésszerűen előrelátható volt az olyan vállalkozások számára, mint amilyenek a fellebbezők. Következésképpen a Bizottság a megtámadott határozatban az iránymutatásnak az elfogadása előtti jogsértésekre való alkalmazásával nem sértette meg a visszaható hatály tilalmának elvét.”

278. Mindezeket az eljáró versenytanács a jelen ügyre is irányadónak tekinti, tehát nem ért egyet azzal, hogy az új bírságközlemény a jelen eljárásban – ésszerű előreláthatóság

¹³⁵ A mérlegelési jogkörben hozott döntést a Kúria a VJ/78/2016. számú versenyfelügyeleti eljárás kapcsán, Kf.V.37.650/2018/5. sorszámú ítéletében fejtette ki, eszerint: „Mérlegelési jogkörben hozott döntésről akkor beszélünk, ha ugyanazon tényállás mellett többféle jogszerű döntés is hozható. Ilyen az az eset, amikor a jogszabály csupán a döntés kereteit, így a bírság alsó és felső határát adja meg, amely kereten belül a hatóságnak kell a bírság összegét megállapítania. A közigazgatási anyagi jogszabályok általában megjelölik a mérlegelés legfőbb szempontjait, amelyek súlyozásával kell kialakítani magát a döntést. A mérlegelési jogkörben hozott döntés akkor jogszerű, ha a hatóság az egyedi ügy sajátosságait megfelelően, logikusan, a súlyukhoz igazodóan értékeli, indokolásában számot ad a mérlegelés folyamatáról; mely körülményt, milyen súllyal értékelt, melyet hagyott figyelmen kívül, illetve milyen milyen okból tette.

¹³⁶ 2005. 06. 28-i ítélet, C-189/02. P.

hiányában, a visszaható hatály tilalmába ütközés folytán – ne lenne alkalmazható, különös tekintettel arra, hogy ezt a megközelítést a Fővárosi Törvényszék ítélete is megerősítette 2020. júliusában.¹³⁷

„Az ismertetett EUB ítélezési gyakorlatból a törvényszék megítélése szerint egyértelműen következik, hogy a versenyszabályok megfelelő alkalmazása megköveteli, hogy a versenyhatóság (így az alperes) bármikor a bírságok növeléséről dönthessen. Ezért a piaci szereplőknek (így a felpereseknek) eleve nem keletkezhet sem olyan jóhiszeműen szerzett és gyakorolt joguk, sem olyan jogos várakozásuk - a jogállamiság, a jobbiztonság és az ügyfélegyenlőség követelményeire is tekintettel -, hogy a hatóság nem fog idővel változtatni a bírságok mértékén, vagy éppen nem fog idővel új számítási módszert kidolgozni. Ezért az adott esetben a felpereseknek azt észszerűen előre látniuk kellett, alappal számíthattak arra, hogy az alperes bírságolási politikája, bírságközleménye változhat, így az alperes nem sértette meg a visszaható hatály tilalmát sem, amikor a megjelenése előtti perbeli magatartásra alkalmazta az Új bírságközleményt. Az észszerű előreláthatóság kapcsán a határozat 204. pontja - alappal - utal a Kúria ítéletére is, amely rámutatott, hogy a Régi bírságközlemény tendenciózusan alul súlyozta a kiszabható bírságösszegeket a törvényben foglalt mérlegelési szempontokhoz képest, így a Régi bírságközlemény szerinti bírságkiszabási gyakorlat eleve nem használja ki a bírság meghatározására vonatkozó mérlegelési mozgásteret, illetve, hogy már az alaphatározatban is a bírság maximumához képest alacsony bírságösszegekről volt szó.”

279. A Tptv. 78. § (3) bekezdése szerint a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására, gyakoriságára - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a végső üzletfelek érdekei sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

280. Az eljáró versenytanács annyiban elfogadta a SPAR bírságallappal kapcsolatos észrevételeit, hogy releváns forgalomként nem a kiskereskedelmi árbevételt, hanem a beszerzési költséget tekintette azon PB megállapodással rendelkező non-food beszállítók termékeihez kapcsolódóan, amelyeknél az alsó forgalmi sáv nem érte el az előző évi forgalom 90%-át a 2014-2015 években, ennek együttes, könyvvizsgálóval hitelesített összege [Üzleti titok]-Ft volt.¹³⁸ Az eljáró versenytanács egyebekben nem értett egyet a SPAR bírságallappal kapcsolatos észrevételeivel, ugyanis a megjelölt releváns forgalom közvetlenül a nagykereskedelmi viszonyt jellemzi és az indokolatlan alsó forgalmi sáv mellett PB-vel szerződők tényleges arányához is igazodik.

281. A verseny veszélyeztettsége a Kertv. megsértése esetén a Bírságközlemény 22. pontja alapján alapesetben mérsékeltebb, jelen esetben azonban az alsó értékelési zóna felső értékének alkalmazása indokolt, mivel a beszállító üzletfelek többsége érintett volt, és sérelmük (az általuk indokolatlanul fizetendő díj teljes összege) jelentős volt, amely egyúttal fogyasztói kárral is járhatott, tekintettel arra, hogy az utólagos kedvezmények kisebb eséllyel érvényesülnek a fogyasztói árakban is, azaz azokat potenciálisan emelik. A SPAR észrevételeire reagálva az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy a PB szerződéssel érintett termékek esetében a PB inkább árfelhajtó hatású és önmagában a kiskereskedelmi verseny miatt nem szükségszerű, hogy a PB összegek az érintett termékek áraiban megjelenjenek, az árcsökkenő jellegű marketing akciókról a SPAR mindig külön szerződik (emellett maga a SPAR is a PB egyik előnyeként a változatlan magas ár lehetőségét jelölte meg, amely szerinte a beszállítók márkapresztízse miatt előnyös). Jelen esetben az eljáró versenytanács a

¹³⁷ 105.K. 700.879/2018/60.

¹³⁸ VJ/43-388/2016. sz. irat.

jogsérelem súlyának értékelése során figyelembe vette a PB elkerülésének lehetőségeivel, illetve a kényszerrel kapcsolatos beszállítói vélemények megosztottságát, amely arra utal, hogy a SPAR az egyoldalú magatartásnak egy viszonylag visszafogott (a vevői erejét nyíltan nem demonstráló, a beszállítók egy része számára nem sértő, illetve kényszerérzetet nem kiváltó) módját választotta, még akkor is, ha ezzel összefüggött, hogy a PB lényeges feltételeit a beszállítók nem feltétlenül tekintették külön megfontolást igénylő, akár önmagában kényszeríténi képes és így ellenvéleményt indokoló szempontoknak. Minderre tekintettel az eljáró versenytanács a jogsértés súlyát, a gazdasági verseny veszélyeztetettségének fokát alacsony súllyal értékelte.

282. Az eljáró versenytanács 2014-2015. évekre állapította meg a jogsértést, így a jogsértő állapot időtartama 2 év, amely okán az eljáró versenytanács ezen két év releváns nagykereskedelmi forgalmából indult ki. A SPAR piaci helyzete kapcsán megállapítható, hogy a kiskereskedelmi piac 3-4. legnagyobb szereplője volt a 2014-2015. években. Az eljáró versenytanács az eljárás alá vont piaci részesedését és a Kertv. szerint az árbevétele alapján megállapítható jelentős piaci erejét egymásra tekintettel a SPAR javára alacsony súllyal értékelte a jogsértés piaci hatása körében.

283. Figyelembe vette továbbá az eljáró versenytanács, hogy a SPAR a jogsértést ténylegesen megvalósította, ezért az tényleges hatást fejtett ki a piacon és azzal érdeksérelmet okozott az érintett beszállítóknak, de azt is, hogy a SPAR beszállítóinak egy kisebb része olyan méretű vállalkozás, akinek az alkuereje összemérhető lehet a SPAR jelentős piaci erejével, amely szempontokat együttesen szintén alacsony súllyal értékelte (tekintettel arra is, hogy a releváns forgalom összege a jogsértéssel ténylegesen érintett beszállítói forgalom).

284. A bírsághozjárás körében enyhítő körülményként értékelhető, hogy a SPAR 2016-tól változtatott a magatartásán, bár a jogi értékelésben kifejtettek szerint a magatartásának jogszerűségét az eljáró versenytanács nem látta egyértelműen megállapíthatónak (Bírsághozjárás 39. pontja szerint kis súlyú enyhítő körülmény).

285. A Bírsághozjárás 32. pontja szerint felróható egy adott magatartás, ha az eltér a társadalmilag általában elvárható és elfogadott magatartástól. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a jogsértés tekintetében a SPAR felróhatósága megállapítható, sőt jelen esetben a felróhatóság magasabb szintje állapítható meg, több körülmény utal ugyanis arra, hogy a magatartásra annak jogsértő jellege tudatában, szándékosan került sor, amit az eljáró versenytanács közepes súlyú súlyosító körülményként értékelte. Egyrészt a SPAR a jogsértőnek minősített TAB helyett, a kondíciók fenntartásának, növelésének szándékával vezette be a PB-t (lásd 86. pont), másrészt a SPAR a rendelkezésre álló dokumentumok (lásd 38., 88. és a 228-229. pontok) szerint kísérletet tett arra, hogy utólag jogszerűnek tüntesse fel a korábbi, 2014-2015. évi magatartását is.

286. A SPAR olyan jellegű együttműködő magatartást nem tanúsított, amely az alapösszeg számítása során enyhítő körülménynek lenne tekinthető, a bírsághozjárás célú együttműködési intézkedésekre vonatkozó vállalását pedig az eljáró versenytanács külön értékelte (lásd lentebb).

287. Szintén releváns jelen ügyben, hogy a SPAR esetében ismétlődő jogsértésről van szó, hiszen a jelen ügyben megállapított jogsértés jelentős mértékű hasonlóságot mutat a VJ/47/2010 sz. eljárásban megállapított jogsértéssel. A SPAR előzetes álláspontra tett észrevételeire reagálva az eljáró versenytanács kiemeli, hogy a jelen eljárásban vizsgált PB a TAB-hoz jelentős mértékben hasonlónak tekinthető, hiszen azzal egyezően azon az alapon kifogásolható, hogy többletteljesítmény, forgalomösztönző hatás nélkül terhet ró a beszállítókra, miközben a SPAR a TAB kapcsán megfogalmazott értékelést megfogadva teljesen elkerülhette volna a jelen eljárásban értékelt jogsértést. Az előző jogsértés megállapítására több mint öt éve került sor, a hasonlóság mértéke viszont jelentős, ezért az

eljáró versenytanács az ismétlődés miatt kb. 150%-os korrekciót látott szükségesnek. Ez a számítás (lefelé kerekítve) 1.575.000.000-Ft (azaz egymilliárd-ötszázhetvenötmillió forint) bírságösszeget eredményezett (amely összeg a törvényi bírság-maximumnál jelentősen alacsonyabb). Az eljáró versenytanács az alábbiakban megvizsgálta, hogy szükséges-e ezen összeg további korrekciója.

288. Az eljáró versenytanács releváns forgalmon alapuló számítási módszere a fentebb kifejtetteknek megfelelően figyelembe vette a Tpv. 78. § (3) bekezdésének megfelelően az eset – jogsértéssel elért előnyön kívüli – összes releváns körülményeit, így a jogsérelem súlyát (ezen belül a jogsértés jellegét, verseny veszélyeztetettségét, az indokolatlan PB-vel szerződések tényleges arányát), a jogsértő állapot 2 éves időtartamát, a magatartás 2016-tól történő módosítását, a SPAR piaci helyzetét, a magatartás magasabb fokú felróhatóságát, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítását.
289. Az eljáró versenytanács a jogsértéssel elért előnyt (mint a Tpv. 78. § (3) bekezdésében említett további releváns körülményt) is figyelembe kívánta venni, a releváns forgalom alapján – az előzőek szerint – számolt bírságösszeghez képesti korrekció formájában, a bírságközlemény szerinti elrettentő hatás keretében.
290. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint ugyanis jelen eljárásban a jogsértéssel elért előny egyértelműen beazonosítható. Ez az összeg a SPAR azon PB bevétele, amelyet 2014-2015. években azoktól a beszállítóktól kapott, amelyek esetében a PB alsó forgalmi sávja az előző évi forgalom 90%-ánál alacsonyabban, indokolatlanul lett meghatározva, és amelyet a beszállítók az előző évi forgalom 90%-át el nem érő értékesítés teljesülése esetén fizettek. Ennek összegére a SPAR két számítási mód szerinti, könyvvizsgálóval hitelesített adatot adott meg, az egyik szerint [Üzleti titok]-Ft, a másik szerint [Üzleti titok]-Ft volt ez az összeg együttesen 2014-2015 években.¹³⁹
291. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a jogsértéssel elért előny ugyanakkor nem képezheti a bírságszámítás alapját releváns forgalomként, mert a kiszabandó bírságnak fő szabály szerint magasabbnak kell lennie, mint a jogsértéssel elért előny egyszeres összege, ellenkező esetben a bírságösszeg nem lenne alkalmas a bírságolás prevenciók céljának teljesítésére (különösen ha visszaeső jellegű magatartásról van szó), hiszen ha egy jogsértés büntetése legfeljebb az azzal elért előny lenne, akkor az még nem tartaná vissza a jogsértéstől a potenciális elkövetőket (márpedig, ha az előny összege képezné kvázi releváns forgalomként a bírságszámítás alapját, akkor az ebből kalkulált bírságösszeg a számítási módszerből fakadóan nyilvánvalóan alacsonyabb lenne ennél az alapul vett összegnél).
292. Tekintettel arra, hogy a releváns forgalom alapján kalkulált bírság mindkét módon számolt előny összegnél magasabb, ezért az eljáró versenytanács álláspontja szerint a releváns forgalom alapján kalkulált bírság az elért előny miatt indokolt elrettentő hatást figyelembe véve is megfelelő szankciója a jelen eljárásban megállapított jogsértésnek. Ezt támogatja a Bírságközlemény 50. pontjában a jogsértéssel elért előny kapcsán rögzített szabály figyelembe vétele is, amely szerint ha a jogsértéssel elért előny azonosítható, a bírság a számszerűsített előny háromszorosának megfelelő összegre nő, kivéve, ha az ismétlődés figyelembevételét követően kalkulált összeg már egyébként is meghaladta volna ezt a szintet. Jelen esetben az előny egyik (kisebb összeget eredményező) számítási módja szerinti összeg háromszorosánál magasabb az ismétlődés figyelembevételét követően kalkulált bírságösszeg, azaz ezt alapul véve sincs szükség korrekcióra.
293. Az eljáró versenytanács az új előzetes álláspontjában felhívta a SPAR figyelmét arra is, hogy a fentiek szerint kalkulált bírság mértéke jelentősen csökkenthető a Bírságközlemény VI., „A vállalkozás együttműködésének figyelembevétele” című fejezetében szereplők egyes

¹³⁹ VJ/43-384/2016. sz. irat.

együttműködési tényezők fennállása vagy megvalósításának vállalása esetén. Ezek közül az eljáró versenytanács a tényleges kompenzációt a bírságkiszabás előzetes álláspontban tervezett módjával is elő kívánta segíteni, akként, hogy amennyiben a SPAR vállalta volna, hogy a 2014-2015. években a fentiek szerint jogsértően beszedett PB összegeket a beszállítók felé a jelen ügyben hozandó határozat kézhezvételétől számított 90 napon belül visszafizeti, és ezt igazolja a GVH felé, a fizetendő bírság összege a fentebb kalkulált bírságösszegnek a vállalt kompenzációval csökkentett része lett volna. A SPAR a beszállítók kompenzálását nem vállalta¹⁴⁰, azonban olyan együttműködési jellegű intézkedésekre tett vállalást, amelyet az eljáró versenytanács bírságcsökkentő tényezőként mérlegelt, az alábbiak szerint.

294. A SPAR a határozat V.3. fejezetében bemutatottak szerint a határozat mellékletében található tartalmú vállalást (a továbbiakban: Vállalás) tette, és kérte az eljáró versenytanácsot, hogy azt a Bírságközlemény alapján bírságcsökkentő tényezőként mérlegelje. A SPAR azt is jelezte, hogy elfogadja, hogy a Vállalást a versenytanács ügyzáró határozatában kötelezettségként előírja a SPAR számára.
295. Az eljáró versenytanács jelen ügyben alkalmazhatónak látta a Bírságközlemény 69. pontját, amely szerint a GVH „*a közérdeket egyéb módon szolgáló intézkedést is mérlegelhet bírságcsökkentő tényezőként. Ez utóbbi körben a GVH különösen olyan intézkedéseket vehet figyelembe, amelyek – bár a Tpvt. 75. §-a szerinti kötelezettségvállalás elfogadását az eset összes körülményeire tekintettel nem alapozzák meg – konkrétan a jogsértéssel érintett fogyasztók vagy általánosabban a jogsértéssel közvetlenül vagy közvetve összefüggésbe hozható társadalmi csoportok jólétét szolgálják.*”
296. A jelen ügyben ugyanis az eljáró versenytanács a Tpvt. 75. §-a szerinti kötelezettségvállalás elfogadását nem látta lehetségesnek az eset összes körülményeire tekintettel (így különösen arra, hogy az eljárás alá vont hasonló jogsértést már elkövetett), ugyanakkor az eljáró versenytanács alábbiakban kibontott álláspontja szerint a Vállalás egyértelműen közérdeket szolgáló intézkedést tartalmaz.
297. A Vállalás tevőleges jóvátételként való elfogadásának, illetve bírságcsökkentő hatásának mérlegelése során az eljáró versenytanácsnak azt kellett értékelnie, hogy jelen, Kertv. szerinti szabályok megsértését vizsgáló eljárás kontextusában hogyan értelmezhető a közérdek fogalma és a Vállalás szerinti intézkedések mennyire közvetlenül és milyen mértékben szolgálják a közérdeket.
298. Magyarország Alaptörvényének 28. cikke szerint a jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. A Kertv. preambuluma („*[...] a hatékony működésre képes mikro-, kis- és középvállalkozások fennmaradását és fejlődését előtérbe helyezve a tevékenység folytatásának alapelveit és feltételeit szabályozza, különös tekintettel a gazdasági környezet, a kereskedők és a vásárlók érdekeire.*”) és annak indokolása („*(a) szabályozás egyik eleme a jelentős piaci erővel való visszaélés tilalma. [...] Ezzel védelmet biztosít mind közvetlenül a mikro-, kis- és közepes méretű beszállítóknak*”) szerint a törvény kiemelt célja a mikro-, kis- és közepes méretű beszállítók védelme, fennmaradásának és fejlődésének elősegítése.
299. A Vállalás értelmében a SPAR Győr, Hódmezővásárhely, Nyíregyháza, Pécs, Székesfehérvár és Zalaegerszeg településeken regionális szállítói központok kialakítását, működtetését és ehhez kapcsolódó szolgáltatások nyújtását (mint pl. a minőség-audit,

¹⁴⁰ A kompenzációra vonatkozó vállalás elmaradása miatt az eljáró versenytanács nem látta szükségesnek, hogy egyértelműen állást foglaljon arról, hogy a SPAR által benyújtott kétféle módszerrel előállított előny adatok közül melyiket (vagy azok alapján milyen egyéb összeget) tekint helyes, a beszállítóknak visszafizetendő értéknek, mivel az előny bírságszámítás keretében, az elrettentő hatás keretében való figyelembevételéhez, a SPAR-nak kedvező módon, a kisebb értéket is megfelelőnek tartotta.

logisztika, raktározás, kihelyezés-értékesítés, címkézés-vonalkódozás, képzés, marketing) vállalja, amely intézkedések egyértelműen javítják a hazai kistermelők (azaz mikro-, kis- és közepes méretű beszállítók) értékesítési lehetőségeit, működési feltételeit. Az eljáró versenytanács lényegesnek látja, hogy a Vállalás szerinti intézkedések érdemi és gyakorlati segítséget nyújtanak a programhoz csatlakozó hazai kistermelőknek, akár működésük teljes folyamatára kihatóan, hiszen segítik

- a jogszabályi, minőségi követelményeknek való megfelelést (minőség audit, képzés, címkézés/vonalkódozás lehetősége);
- a termékek szállítását, raktározását, reklámozását és értékesítését;
- a helyben maradást és a fokozatos bővülést: a Vállalás hangsúlyos előnye, hogy a kistermelő az általa szállítani vállalt termékek mennyiségétől és értékesítési potenciáljától függően tud megjelenni akár egy SPAR üzletben, akár a kistérségben, akár a programba bevont 50 üzletben országosan, illetve kézműves termékek esetén akár időszakos is lehet az értékesítés.

300. Az eljáró versenytanács szerint a Vállalás a hazai beszállítók kellően tág és változatos körének ad lehetőséget, hiszen a feldolgozatlan élelmiszerek (pl. zöldség, gyümölcs), feldolgozott élelmiszerek (pl. hús- és tejtermékek, lekvár, méz, szörp, kisüzemi sör), saját termelésből származó, természetes alapanyagokból készült kozmetikai, ruházati termékek, mosó- és tisztítószeres magyarországi kistermelőit célozza, ráadásul a kistermelő vonatkozó jogszabályi¹⁴¹ definíciójánál szélesebb körben. Az eljáró versenytanács kiemelt jelentőségű feltételnek tekinti, hogy a Vállalás a SPAR jelenlegi beszállítói köréhez és az általa végzetekhez képest érdemi bővülést eredményez: 90%-ban¹⁴² új hazai kistermelő beszállítók kapnak helyi, regionális értékesítési lehetőséget és a meglévő beszállítók esetében is előrelépést valósít meg, hiszen az eddigi központi logisztikai rendszer mellett egy regionális rendszer épül ki, új, kapcsolódó szolgáltatásokkal. Mivel a Vállalás által biztosított értékesítési lehetőségek és szolgáltatások nyilvánvalóan nem korlátlanok, az eljáró versenytanács indokoltnak tartotta a Vállalás azon elemeit is, amelyek alapján a SPAR bizonyos szolgáltatásait szállítási szerződés megkötésének feltételével vállalta, illetve jogosult arra, hogy a jelentkezők közül kiválassza azokat, akiknek az adott szolgáltatást nyújtja, valamint, hogy az egyes helyi kistermelőktől fogadott termékek mennyiségét korlátozhatja (figyelemmel a várható keresletre, illetve a sokszínűség biztosítása érdekében). Ennek során a SPAR diszkriminációmentesen és a kereskedelmi jogszabályoknak megfelelően kell eljárjon, aminek a külön biztosítéka a Kertv.-ből is levezethető és a Vállalásban is rögzített szerződéses tárgyalásokkal kapcsolatos dokumentációs kötelezettség. A SPAR összesen kb. 100 helyi kistermelő bevonására számít a teljes időszak alatt azzal, hogy a bevont helyi kistermelők köre és száma folyamatosan változhat és becslése szerint a várható árbevétel kistermelői oldalon összesen kb. 200 millió forint lehet évente, mely várakozásokat az eljáró versenytanács az intézkedések kidolgozottsága és a teljesítéshez rendelt erőforrások alapján reálisnak tekinti.

301. Az eljáró versenytanács szerint tehát a Vállalás fő célja a Kertv. által védendő közérdekkel (a mikro-, kis- és közepes méretű beszállítók fennmaradásának és fejlődésének elősegítésével) egyezik (lásd a Kertv. 298. pontban idézett preambulumát és indokolását), azt

¹⁴¹ 52/2010. (IV. 50.) FVM rendelet a kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről.

¹⁴² Az eljáró versenytanács megjegyzi, hogy bár a SPAR-nak a Vállalás ezen részével kapcsolatos magyarázata nem teljesen egyértelmű, azonban maga a Vállalás 20. pontja egyértelműen fogalmaz, e szerint az új regionális beszállítói rendszerhez kapcsolódó beszállítók legalább 90% olyan kell, hogy legyen, akivel a SPAR 2020. december 1-je előtt nem állt tényleges szállítói, szerződéses kapcsolatban, ami a vállalt időszak egészére értendő.

közvetlenül és érdemben szolgálja. Emellett az is megállapítható, hogy a megvalósítás módja és egyes intézkedései egyúttal olyan más, a Kertv.-ből levezethető közérdeken túlmutató közérdekű célokat is szolgálnak, mint a munkahelyek megtartása és teremtése (a SPAR és a beszállítók oldalán egyaránt), a vállalkozások helyben maradása, a helyi gazdaság fejlesztése, az ellátási lánc rövidítése.

302. A foglalkoztatás közérdekű célja a járványhelyzet miatti gazdasági visszaesés miatt különösen felértékelődött, ezen cél kapcsán pedig releváns, hogy a SPAR 23 új – a regionális beszállítói rendszer működtetéséhez szükséges, különböző munkakörű – munkahely teremtését vállalta, és ezen közvetlen hatás mellett a Vállalás – a kistermelők értékesítési lehetőségeinek javításával – közvetetten a beszállítói oldalon is hozzájárulhat a munkahelyek megtartásához és teremtéséhez.
303. A Vállalás szerint a SPAR eddigi egyközpontú beszállítói rendszere mellett egy regionális beszállítói rendszert épít ki, ehhez az ország 6 városában végez beruházásokat, nyújt többlet szolgáltatásokat, javítja a helyi kistermelők lehetőségeit, ami nyilvánvalóan elősegíti a beszállítók helyben maradását és fejlődését, a helyi termékek iránti kereslet élénkítését, a helyi fogyasztók és helyi termelők közötti közvetlenebb kapcsolatot. A Vállalás egyéb intézkedései szintén elősegítik a lokális szempontok érvényesülését, mint pl. az az intézkedés, hogy a választékba kerülő termékek kiválasztását a SPAR helyi szinten jelenlévő munkavállalói végzik központi irányítás mellett.
304. A Vállalás a vállalt intézkedések (így különösen a logisztika, képzés, marketing célú intézkedések) összetett tartalma, kidolgozottsága és a rögzített határidők ütemezése alapján az eljáró versenytanács értékelése szerint reálisan végrehajtható.
305. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a Vállalás komoly és hiteles elköteleződésnek tekinthető a SPAR részéről, amit a Vállalás kidolgozottsága, az ahhoz rendelt költségvetés nagysága és az igazolási jellegű vállalások együttesen alátámasztanak. Az eljáró versenytanács a különböző tevékenységekhez tervezett – a Vállaláshoz fűzött magyarázat keretében bemutatott – költségelemeket és azok egymáshoz viszonyított arányát is reálisnak tartotta, de ezek előírását nem tartotta szükségesnek, tekintettel arra, hogy a SPAR mozgásterét indokolatlanul szűkítené és így a megvalósítást akadályozhatná, ha annak során a SPAR a felmerült egyedi körülmények miatt az egyes tervezett részösszegekhez is kötve lenne. Az eljáró versenytanács ezért elegendőnek tartotta a költségvetés teljes összegére vonatkozó vállalást, azzal a kiemelt jelentőségű biztosítékkal, hogy a teljesítéssel összefüggő ráfordításokat a SPAR független könyvvizsgáló által hitelesített külön beszámolóval fogja évente igazolni.
306. Az eljáró versenytanács szerint a Vállalás Tpvt. 77. § (1) bekezdés d) pontja szerinti utóvizsgálatban való ellenőrizhetőségét a Vállalásban foglalt igazolási kötelezettségek megfelelően biztosítják, mert az igazolások elvárt tartalmát és azok határidejét is egyértelműen rögzítik.
307. A fentiek alapján az eljáró versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy a Vállalás nem csak általánosságban szolgálja a közérdeket, hanem a jelen eljárás alapját adó Kertv. szerinti értelemben is, és olyan intézkedésekkel, amelyeknek tényleges és közvetlen hatása lesz az érintett régiókban jelenlévő mikro-, kis- és közepes méretű beszállítói kör működésére és a foglalkoztatásra. Az eljáró versenytanács ezért a Vállalást a tevőleges jóvátétel olyan – a Bírágközlemény 68. pontja szerinti a tényleges kompenzációhoz hasonló – formájának tekintette, amely esetében indokolt a Vállalásra fordítandó költségvetés teljes összegét a levonni a bírság fentebb kalkulált összegéből.
308. Az eljáró versenytanács a fentiek alapján kötelezte a SPAR-t az általa vállalt, jelen határozat mellékletében foglalt intézkedések teljesítésére a Tpvt. 76. § (1) bekezdés h) pontja

szerinti határozatával. Tekintettel arra, hogy a fentebb kalkulált, tevőleges jóvátétel miatti korrekció nélküli bírságösszeg már figyelembe vette a Tpvt. 78. § (3) bekezdése szerint releváns valamennyi körülményt, és a kötelezettség szerinti intézkedések előírt 1.700.000.000,- Ft (azaz egymilliárd-hétszázmillió) forintos költségvetése magasabb mint a kalkulált bírság, az eljáró versenytanács nem szabott ki bírságot.

IX.

Eljárási kérdések

309. A GVH hatáskörét a Kertv. 9. §-ának (3) bekezdése, illetékességét a Tpvt. 46. §-a szabályozza. E rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedők jelentős piaci erővel való, beszállítókkal szembeni visszaélésével kapcsolatos ügyekben, illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.
310. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. 83. § (1) bekezdése, a végzés elleni jogorvoslati jogot a Tpvt. 82. §-a, illetve a Ket. 98. §-a (3) bekezdésének c) pontja biztosítja. A Ket. 73. § (3) bekezdése értelmében egy okiratba foglalható a határozat és a végzés, illetve több határozat vagy végzés.
311. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 157. §-ának (7) bekezdése szerint, ha jogszabály bírósági felülvizsgálatot tesz lehetővé, azon 2018. január 1-jétől közigazgatási pert kell érteni. A közigazgatási per szabályait a Kp. határozza meg.
312. A Kp. 29. §-ának (1) bekezdése az elektronikus kapcsolattartásra a polgári perrendtartás szabályait rendeli megfelelően alkalmazni. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 608. §-ának (1) bekezdése szerint az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.) alapján elektronikus úton történő kapcsolattartásra kötelezett minden beadványt kizárólag elektronikusan - az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon - nyújthat be a bírósághoz.
313. Az E-ügyintézési tv. 9. §-ának (1) bekezdése alapján elektronikus ügyintézésre köteles az államigazgatási szerv feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben ügyfélként eljáró gazdálkodó szervezet és annak jogi képviselője.
314. A Kp. 39. §-ának (6) bekezdése szerint – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a keresetlevél benyújtásának a közigazgatási cselekmény hatályosulására halasztó hatálya nincs. Ugyanakkor a Kp. 50. §-a szabályozza az azonnali jogvédelem iránti kérelmet az alábbiak szerint. Akinek jogát, jogos érdekét a közigazgatási tevékenység vagy az azzal előidézett helyzet fenntartása sérti, a közvetlenül fenyegető hátrány elhárítása, illetve a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása érdekében a perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságtól az eljárás során bármikor azonnali jogvédelmet kérhet. Azonnali jogvédelem keretében kérhető a halasztó hatály elrendelése is. A kérelem benyújtható a keresetlevéllel együtt is. Ha nem a keresetlevéllel együtt nyújtják be, a kérelmet a bírósághoz kell benyújtani. A kérelemben részletesen meg kell jelölni azokat az indokokat, amelyek az azonnali jogvédelem szükségességét megalapozzák, és az ezek igazolására szolgáló okiratokat csatolni kell. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.
315. A Tpvt. jelenleg hatályos 95/F. § (1) bekezdése értelmében a törvénynek a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény, valamint az azzal összefüggő egyes törvényi rendelkezések módosításáról szóló 2017. évi CXXIX.

törvénnyel (a továbbiakban: Módtv4.) megállapított eljárási rendelkezéseit - a (2) bekezdésben írt eltéréssel - az e rendelkezések hatálybalépését követően indult és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.

316. A (2) bekezdés értelmében azonban a Tpv-t.-nek a Módtv4.-gyel megállapított, a végrehajtásra vonatkozó rendelkezéseit az e rendelkezések hatálybalépésekor még el nem rendelt, és az e rendelkezések hatálybalépésekor folyamatban lévő végrehajtási eljárásokra is alkalmazni kell.

317. A Tpv-t. XII/A. fejezete rendelkezik a Gazdasági Versenyhivatal döntésének végrehajtásáról. A Tpv-t. 84/A. §-a alapján a végrehajtásra a fejezetben nem szabályozott kérdésekben az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

318. A Tpv-t. 77. § (1) bekezdés d) pontja szerint a GVH utóvizsgálat keretében hivatalból ellenőrzi az eljáró versenytanács végrehajtható határozatában előírt meghatározott cselekmény elvégzésére, meghatározott magatartás tanúsítására vagy attól való tartózkodásra vonatkozó, az a)-c) pontban nem említett kötelezettség teljesítését, ha az a rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg.

Budapest, 2020. december 10.

Dudra Attila
előadó versenytanács tag

Váczai Nóra
versenytanács tag

dr. Gál Gábor
versenytanács tag

dr. Kóhalmi Attila
versenytanács tag

dr. Kuritár Dávid
versenytanács tag

MELLÉKLET

Regionális szállítói központok kialakítása, a központok szolgáltatásai

1. A SPAR Magyarország Kft. (a továbbiakban: SPAR) vállalja, hogy a jelenleg működő árugazdálkodási és logisztikai rendszere mellett párhuzamosan regionális szállítói központokat alakít ki, a helyi kistermelők piacra jutásának megkönnyítése és elősegítése céljából.
2. A SPAR hat regionális központ kialakítását vállalja, a következő településeken: Győr, Hódmezővásárhely, Nyíregyháza, Pécs, Székesfehérvár, Zalaegerszeg.
3. A regionális központokban áruátvételi pontok, raktárhelyiségek, és oktató központok kerülnek kialakításra. A SPAR vállalja címkéző gépek üzembe helyezését is, a termékek vonalkóddal való ellátása céljából, ha a helyi kistermelő ezt nem tudja biztosítani.
4. A SPAR vállalja, hogy a biztonságos forgalmazás feltételeinek megteremtése érdekében a helyi kistermelő első beszállítását megelőzően auditot végeztet, amennyiben a termelő nem rendelkezik megfelelő minőségbiztosítási rendszerrel. Az audit költségét a SPAR fedezi.
5. A SPAR vállalja, hogy a helyi kistermelők termékeit saját költségén, a saját eszközeivel és munkatársai közreműködésével beszállítja a legközelebbi regionális központba, ha erre az érintett igényt tart.
6. A regionális központokból a SPAR a saját logisztikai rendszerén keresztül juttatja el a termékeket a programban résztvevő üzletbe.
7. A SPAR vállalja, hogy a regionális központokba beszállított termékek összesen 50 SPAR és INTERSPAR üzletben kerülnek kihelyezésre értékesítés céljából, üzletenként esetlegesen eltérő választékkal. Az üzletben a termékek jól látható, a vásárlók számára könnyen felismerhető, egyéni arculattal ellátott, elkülönített display-n/polcon/hűtőben kerülnek kihelyezésre, ezzel is megkönnyítve a vásárlók tájékozódását.
8. A SPAR vállalja, hogy a regionális központokhoz kapcsolva Beszállítói Akadémiát, mint tudásközpontot hoz létre és működtet, melynek célja, hogy a helyi kistermelők olyan, a termékek elvárt minőségével, illetve a szállítói feladatokkal kapcsolatos ismereteket szerezhessenek elméleti és gyakorlati képzések, illetve mentorálás segítségével, amivel képesek lesznek a SPAR beszállítói követelményeinek megfelelni. Az ismeretek átadására a regionális központokban, illetve a helyi kistermelőkhöz közeli helyszíneken tartott elméleti oktatások, workshopok és tréningek formájában kerül sor, továbbá - mentorálás esetében - közvetlenül a helyi kistermelők telephelyén is.
9. A SPAR vállalja, hogy naptári évente legalább kétféle oktatást tart, a célcsoport felé több csatornán keresztül kommunikálásra kerülő időben.

A SPAR vállalatok célcsoportja, a vállalt szolgáltatásokra jogosult kistermelői kör

10. A jelen vállalatban rögzített SPAR szolgáltatásokra azok a helyi kistermelők jogosultak, akik az a) pontban meghatározott termékeket Magyarországon termelik, illetve állítják elő, és a b) pontban foglaltaknak megfelelnek.
 - a) Az érintett termékek: feldolgozatlan élelmiszerek (pl. zöldség, gyümölcs), feldolgozott élelmiszerek (pl. hús- és tejtermékek, lekvár, méz, szörp, kisüzemi sör), saját termelésből származó, természetes alapanyagokból készült kozmetikai, ruházati termékek, mosó és tisztítószer.
 - b) A SPAR szolgáltatására az a helyi kistermelő jogosult, aki a kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló 52/2010. (IV. 30.) FVM rendelet 2. § 1. pontja alapján kistermelőnek minősül, azzal, hogy a SPAR jogosult arra, hogy a vállalat szerinti szolgáltatásait a rendelet kistermelő fogalmánál szélesebb, de hasonló személyi körnek is nyújtsa, továbbá jogosultnak tekintendő az a jogi személy is, amelyet a kistermelő természetes személy egyedül

irányít, illetve amelyet a kistermelő természetes személy és a rendelet alapján kistermelői élelmiszer értékesítésére jogosult személy közösen irányít.

11. A SPAR azokat a szolgáltatásait, melyek létrejött szállítói jogviszonyt feltételeznek (audit, árubeszállítás központokba, raktározás, címkézés, logisztika, kihelyezés értékesítésre), csak a szállítási szerződés megkötését követően, a szerződött kistermelőknek nyújtja. A választékba kerülő termékek kiválasztását a SPAR helyi szinten jelenlévő munkavállalói végzik központi irányítás mellett. A SPAR a szerződéskötéssel kapcsolatos tárgyalásokat megfelelően dokumentálja. A SPAR - figyelemmel a várható keresletre, illetve a sokszínűség biztosítása érdekében - jogosult az egyes helyi kistermelőktől fogadott termékek mennyiségét korlátozni.

12. Az egyéb vállalt szolgáltatások esetében, ha az adott szolgáltatás a vállalt költségvetésre, vagy időbeli, szervezési, kapacitási korlátokra tekintettel csak korlátozott számú helyi kistermelőnek nyújtható, akkor a SPAR jogosult arra, hogy a jelentkezők közül kiválassza azokat, akiknek az adott szolgáltatást nyújtja.

Marketing

13. A SPAR vállalja, hogy akvizíciós kampányt folytat a helyi kistermelők irányában a regionális központok szolgáltatásainak népszerűsítése érdekében.

14. Az akvizíciós kampány elemei: online felület létrehozása, helyi kistermelők közvetlen, személyes megkeresése, helyi fórumok szervezése, új szállítók/termékek kiválasztását célzó pályázatok kiírása, szórólapok terjesztése, szponzorációs együttműködés.

15. A SPAR vállalja, hogy az érintett termékek népszerűségének és forgalmának növelésének céljából folyamatos országos fogyasztói marketing kampányt szervez, a következő eszközökkel: országos televíziós kampány, óriásplakátok, bolti kommunikáció, saját kiadványok, külön internetes aloldal, videósorozat, online hirdetések.

A vállalás költségvetése, hatásai

16. A SPAR vállalja, hogy összesen 1.700.000.000,- forintot fordít a vállalások teljesítésére.

17. A SPAR vállalja, hogy összesen 23 új munkahelyet teremt a vállalások teljesítése során, a következő megoszlásban: [Üzleti titok].

18. A SPAR vállalja továbbá 12 kisteherautó beszerzését.

19. A SPAR - ha a tervezett költségvetésnél kisebb anyagi ráfordítással is teljesíteni tudja a vállalásait - vállalja, hogy a fennmaradó összeget 50-50%-os arányban a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak, illetve a Gyermekétkeztetési Alapítványnak ajánlja fel közérdekű célokra.

20. A SPAR vállalja, hogy a 10. pont alapján helyi kistermelőnek minősülő, a programban részt vevő szállítóinak legalább 90%-át fogják kitenni azok a szállítók, akikkel a SPAR 2020. december 1- jét megelőzően nem állt szállítói kapcsolatban.

A vállalások teljesítésének ütemezése

21. A SPAR a vállalásait az alábbi időkeretben teljesíti.

22. Az első 3 regionális központ megnyitása és működésének megkezdése: legkésőbb 2021. november 30-ig.

23. További 3 regionális központ megnyitása és működésének megkezdése: legkésőbb 2022. november 30-ig.

24. A regionális központok működtetését a SPAR 2023. december 31-ig vállalja.

25. Beszállítói Akadémia létrehozása, folyamatos működtetése: 2021. július 1-től 2023. december 31-ig.

26. Akvizíciós kampány: 2021. február 15-től 2023. december 31-ig.

27. Fogyasztói országos marketing kampány: 2021. február 15-től 2023. december 31-ig.

28. A közérdekű felajánlás teljesítése: attól számított 15 napon belül, hogy az auditálás eredményeképpen megállapításra kerül, hogy a költségvetés nem került kimerítésre.
29. A 20. pontban meghatározott, az új szállítók arányára vonatkozó vállalás: 2021. február 15-től 2023. december 31-ig.

A vállalások teljesítésnek igazolása

30. A SPAR vállalja, hogy a Gazdasági Versenyhivatalnak az alábbi módokon és időpontokban beszámol a vállalások teljesítéséről.
31. Az elvégzett beruházásokkal, megrendelt szolgáltatásokkal (ideértve a marketing szolgáltatásokat is) kapcsolatos ráfordításokat a SPAR független könyvvizsgáló által auditált beszámolóval igazolja, naptári évente, az érintett évet követező év március 31-ig.
32. Az akvizíciós kampány és a fogyasztói országos marketing kampány teljesítését (a ráfordítások előző pont szerinti igazolásán túlmenően) a SPAR olyan összefoglaló jelentéssel igazolja, amely megfelelő módon (szöveggel, képpel) megjeleníti az alkalmazott eszközöket, illetve bizonyítékokkal alátámasztja, hogy az eszközök ténylegesen alkalmazásra kerültek. A beszámolót naptári évente kell elkészíteni, az érintett évet követező év március 31-ig. E beszámoló keretében igazolja a SPAR a termékek üzletekben való kihelyezésének módját és eszközeit is, fényképes dokumentációval.
33. A munkahelyek létesítését a SPAR a munkaszerződésekkel igazolja, naptári évente, az érintett évet követező év március 31-ig.
34. A Beszállítói Akadémia működtetését (a ráfordítások igazolásán túlmenően) a SPAR az elkészült kiadványok, oktatási anyagok becsatolásával, mentorálási naplóval, illetve a megtartott események és az azokon a résztvevők számának dokumentálásával igazolja, naptári évente, az érintett évet követező év március 31-ig.
35. A regionális központok létesítését a SPAR a regionális központokat bemutató fényképekkel igazolja az első 3 regionális központ vonatkozásában 2022. március 31-ig a további 3 regionális központ vonatkozásában 2023. március 31-ig.
36. A szállítók számarányát a szállítási szerződések csatolásával, az új szállítók forgalmát összesített kimutatás készítésével igazolja a SPAR, 2024. március 31-ig.
37. A közérdekű felajánlás teljesítését a SPAR banki átutalási bizonylattal igazolja, a teljesítést követő 15 napon belül.